

Oplata pocztowa uliszczona ryczałtem

ul. Ursynowska 46.

WIADOMOSCI

ZWIĄZKU
POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH
I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM
TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH

ROK IX

WARSZAWA, 15 marca 1933 r.

Nr 1

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE;

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie.
 Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.
 Związek Polskich Inżynierów Kolejowych
 Krakowskie Tow. Techniczne.
 Stow. Elektryków Polskich.
 Polskie Stow. Inżyn. i Techn. województwa Śląskiego
 Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych.
 Stow. Techników w Sosnowcu.
 Stow. Techników Polskich w Wilnie
 Stowarzyszenie Inżynierów w Poznaniu.
 Stowarz. Techników w Poznaniu.
 Stowarzyszenie Techników województwa Lubelskiego
 Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej.
 Wołyńskie Stowarzyszenie Techników w Łucku.
 Związek Inżynierów Drogowych.

Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem. Natow-go w Borysławiu.
 Sekcja Techniczna Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.
 Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy.
 Związek Techników Polskich w Częstochowie
 Stow. Techników Polskich w Toruniu.
 Kujawskie Stowarzyszenie Techników w Włocławku.
 Kółko Techników w Ostrowcu.
 Klub Techn. w Starachowicach.
 Stow. Techników w Grudziądzu.
 Stowarzyszenie Techników województwa Kieleckiego.
 Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce.
 Stowarzyszenie Techn. Okręgu Skarżysko-Kamienna.
 Koło Architektów w Warszawie.
 Związek Inżynierów Chemików Rzeczypospolitej Polskiej.

PREŚĆ:

Dziesięciolecie Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych

A-1

(Treść dalszych artykułów na odwrocie)

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 3.
Konto czekowe P. K. O. 587a.

OGŁOSZENIA: 1/1 str. 140 zł., 1/2 str. 85 zł., 1/4 str. 55 zł., 1/8 str. 30 zł., 1/16 str. 18 zł.
 Prenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 1-6 — 50 gr.
 Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę przez swe Stowarzyszenia.
 Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie
 Cena pojedynczego numeru 1. — zł.

TRESĆ:

Odbicie życia organizacyjnego Stowarzyszeń Zrzeszonych na łamach Wiadomości Z. P. Z. T.	
A. Rys historyczny Akcji Organizacyjnej w Polskim świecie technicznym przed wojną światową i powstanie Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych	A — 2
B. Działalność sprawozdawcza „Wiadomości” z życia Stowarzyszeń Zrzeszonych	A — 4
C. Udział „Wiadomości Związku P. Z. T.” w organizowaniu Zjazdów Zrzeszeń oraz Kongresów Technicznych krajowych i międzynarod.	A — 5
D. Udział Stowarzyszonych w pracy przygotowawczej na polu ustawodawstwa technicznego.	A — 7
Odbicie inicjatywy świata technicznego na łamach „Wiadomości”, Z.P.Z.T.	
Udział świata Technicznego w rozwiązywaniu zagadnień techniki w Polsce	
Prądy przemysłowo-gospodarcze na łamach „Wiadomości” w latach 1923-1932 w poszczególnych dziedzinach gospodarczych	A — 15
Współpraca z Naukową Organizacją Pracy	A — 22
Zagadnienia techniczne obrony Państwa	A — 24
Sprawy Szkolnictwa technicznego i zawodowego	A — 26
Rola polskiej prasy technicznej na gruncie międzynarodowym	A — 27
Znaczenie literatury technicznej oraz wzajemne stosunki pobratymczych literatur słownińskich	A — 28
Praca nad stworzeniem polskiego słownictwa technicznego	A — 29
Stworzenie polskiej bibliografii technicznej	A — 31

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie za rok 1932 (dla członków Stowarzyszenia Techników).

KRONIKA TECHNICZNA

Wagony o nadwoziu przenośnym dla przewozu ładunków drogami żelaznymi, bitymi i wodnymi	A — 33
Dział Pytań: Dlaczego w walcownictwie znajdują większe zastosowanie blomingi trio	A — 37

XV zjazd delegatów Z. P. Z. T

Niniejszym zawiadamiamy, iż XV-ty Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych odbędzie się w dniach 8 i 9 kwietnia 1933 r. w Krakowie, w lokalu Krakowskiego Towarzystwa Technicznego, Kraków, ul. Straszewskiego 28.

Proponowany przez Zarząd następujący porządek obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu Związku P. Z. T.
2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
3. Budżet na rok 1933/34 i sprawa zaległych składek członkowskich.
4. Wybory Zarządu na rok 1933/34.
5. Sprawy FIS'a:
 - a) VII-my Kongres FIS'a w czerwcu r. b. w Belgradzie.
 - b) Sprawa Słownika Technicznego.
 - c) Sprawa Europejskiej Federacji Inżynierów.
6. Sprawa uzyskania miejsca w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego.
7. IV-ty Ogólny Zjazd Techników Polskich w 1933 r. w Katowicach.
8. Sprawa przyjęcia do Związku P. Z. T. Poleskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników.
9. Komunikaty Zarządu.
0. Welne wnieski.

DZIESIĘCIOLECIE WIADOMOŚCI ZWIĄZKU Polskich Zrzeszeń Technicznych

62.007(062):62(059)

Dnia 15 stycznia r. b. (1933) minęło właśnie 10 lat od pojawienia się pierwszego numeru naszego organu, czas przeto przystąpić do oceny już dokonanej pracy, porównać jej wyniki z pierwotnymi zamierzeniami, ujawnić luki i niedociągnięcia, sprecyzować błędy oraz ustalić program akcji na przyszłość.

„Wiadomości”, wychodzące pierwotnie (do stycznia 1925 r.) pod tytułem „Wiadomości Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych”, powstały, jako jej organ, na mocy uchwały II Zjazdu Stałej Delegacji Polskich Zrz. Techn. w Warszawie w dniach 22 i 23 października 1922 r. Uchwała ta obowiązywała Prezydjum Zjazdu do stworzenia „wspólnego organu, ogólnotechnicznego, o charakterze informacyjnym”¹⁾. Bliższe określenie zadań zakresu powstającego czasopisma podaje nam odezwa Redakcji w pierwszym jego numerze²⁾.

Celem zamierzonego tygodnika miała być łączność nie tylko pomiędzy Zrzeszonymi Towarzystwami, ale i pomiędzy ogółem poszczególnych członków, rozproszonych po całym terytorjum Rzeczypospolitej, — a pulsującymi ośrodkami życia technicznego, dając każdemu ze zrzeszonych „obraz działalności Polskich Towarzystw Technicznych”. Drugim zadaniem, niemniej doniosłym było stworzenie ogólnotechnicznego pisma fachowego, informującego ogół techników o przejawach życia technicznego każdej specjalności, nowych wynalazkach, o stanie szkolnictwa technicznego, przemysłu i handlu, t. zn. o takich czynnikach gospodarki kraju, jakie interesują każdego technika. Trzecim wreszcie punktem programu i zakresu prac Redakcji była działalność sprawozdawcza, dotycząca zapadłych uchwał w stowarzyszeniach i na zjazdach, składanych władzom memoriałów i podejmowanych akcji na polu ustawodawstwa technicznego i socjalnego.

Prócz tego Redakcja zamierzała ogłaszać w „Wiadomościach” ważniejsze obowiązujące ustawy i rozporządzenia z dziedziny techniki oraz prowadzić dział kroniki technicznej i przegląd prasy zawodowej polskiej i zagranicznej. Tak szeroko ujęty program akcji oczywiście tylko częściowo mógł być spełniony, gdyż dla jego całkowitego wykonania trzeba było więcej środków materialnych i ofiarnych sił wykonawczych.

1) Wiad. r. 1923. Nr. 8 — 10 str. B. 34.

2) Wiad. r. 1923. Nr. 1.

Odbicie życia organizacyjnego Stowarzyszeń Zrzeszonych na łamach Wiadomości Z. P. Z. T.

I. POWSTANIE ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH. A. RYS HISTORYCZNY AKCJI ORGANIZACYJNEJ W POLSKIM ŚWIECIE TECHNICZNYM PRZED WOJNĄ ŚWIATOWĄ.

Od samego początku swego istnienia „Wiadomości” zajęły się sprawą zorganizowania życia zbiorowego wśród świata technicznego w Polsce. W dobie uzyskania niepodległości istniało na terytorjum Państwa tylko kilka zrzeszeń sił technicznych jak: 1) „Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie”, założone w 1866 r. 2) „Krakowskie Towarzystwo Techniczne od r. 1877. 3) „Stowarzyszenie Techników w Warszawie”, istniejące właściwie pod różnemi postaciami od 1881 r. a zalegalizowane dopiero w 1898 r.

Ugrupowania te, w poczuciu niezbędności bliższego kontaktu wzajemnego polskich techników, ponad granicami trzech zaborów, wbrew parciu sił odśrodkowych trzech potężnych organizmów gospodarczych, na urządzanych co kilka lat (1894 r. 1912, 1917, 1919 r.) zjazdach, wykuwały mozolnie wspólne zręby polskiej myśli technicznej, a dla uzgodnienia i ujednostajnienia tej akcji utworzyły „Stałą Delegację Zjazdów Techników”, która jeszcze przed wojną światową w r. 1912 przetworzyła się w „Radę Zjazdów i Zrzeszeń Technicznych”. Obie te organizacje, z powodów politycznych, musiały być tajne, stąd ich zasięg był mniejszy, a praca dorywcza, przeważnie tylko na zjazdach, była bardzo utrudniona.

W czasach 7 lat zawieruchy wojennej (1914—1921) akcja zespolenia polskiego świata technicznego z konieczności uległa zwłoce i dopiero na wiosnę 1922 r. na I Zjeździe, Stałej Delegacji P. Z. T. przekształcono „Radę Zjazdów i Zrzeszeń Technicznych” na ogólnopolską organizację techniczną, pod nazwą „Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych”, która istniała dwa lata i była powołana do zorganizowania Związku i opracowania jego statutu.

Panowały wówczas w świecie technicznym dwa poglądy co do zasad i podstaw ogólnopolskiej organizacji techników. Jedni (patrz Wiad. 1923 r. Nr. 4, A—17 i dalsze) uznawali, iż techników należy organizować podług tych czynników, które dominują w życiu technika. A czynnikami temi są: miejsce zamieszkania, specjalność nabyta w szkołach, oraz praca zawodowa; stąd też i kryterjami orientacyjnymi dla procesu organizowania winny być: terytorjum, specjalność naukowo-techniczna i zawód fachowy, jaki członek organizacji uprawia w życiu praktycznym. Z uwagi na konieczność zespalania dążeń świata technicznego należało dać przewagę czynnikowi terytorjalnemu i dążyć do tworzenia organizacji terytorjalnych, które jako szersze nie wyłączały możliwości powstawania organizacji na gruncie naukowo-technicznym (stow. elektrotechników) lub zawodowym (Zw. Inż. Kolejowych). Przeciwnicy tego poglądu

byli zdania, iż b. celowym, jest podział na fachowe stowarzyszenia techniczne, któreby obejmowały całe terytorjum państwa, a dopiero związek podobnych stowarzyszeń winien być wykładnikiem woli zbiorowej świata technicznego (patrz Wiad. 1923 r. Nr. 7. A—29 i następne). Na łamach „Wiadomości” w ciągu roku 1923 toczyła się żywa dyskusja nad obydwoma powyższymi ujęciami zasad organizowania przedstawicieli świata technicznego. W końcu przeważył pierwszy pogląd podziału zrzeszonych techników na organizacje terytorjalne, a to tembardziej, iż istniejące zrzeszenia powstały na tejże podstawie, a więc dalszy postęp zrzeszenia nie wymagał potrzeby łamania istniejących form organizacyjnych. To też po dyskusji na dwóch po sobie następujących zjazdach Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych, (II-gim w październiku 1922 r. w Warszawie i III-cim w kwietniu 1923 r. w Poznaniu) ustalono szemat organizacji ogólnej, jako terytorjalnej w pierwszym stopniu, a fachowej i zawodowej w drugim, a na IV we wrześniu 1923 r. w Warszawie, V w grudniu 1923 r. w Krakowie i VI-tym w czerwcu 1924 r. w Katowicach dyskutowano i przedstawiono projektu statutu i zgłoszono do nich poprawki. Statut i obecnie (z niewielkimi zmianami) obowiązujący, uchwalony został w dniu 21 czerwca 1924 r. na VI Zjeździe w Katowicach, którą to datę uważać należy za datę powstania „Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych” w jego obecnej postaci.

Pierwotna koncepcja twórców „Stałej Delegacji Zjazdów Techników” oraz „Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych” — utworzenia jednego ogólnopolskiego stowarzyszenia technicznego na razie nie mogła być urzeczywistniona, ale nie została całkowicie porzucona, a jedynie odłożona do czasów, kiedy się zniwelują istniejące uprzedzenia i przyzwyczajenia. Tak już na II Zjeździe St. Del. P. Zrz. T. dyskutowano nad tą kwestją, uchwalono wprowadzenie wspólnych legitymacyj, i wydawanie wspólnego organu oraz zainicjowano pracę nad statutem „Polskiego Towarzystwa Technicznego”.

Na kolejnych Zjazdach St. Del. III IV, i V rozpatrywano projekty takiej organizacji, z których w końcu wyłonił się statut „Związku” uchwalony jak powyżej wspomniano na owym VI (ostatnim) Zjeździe w Katowicach. Jednakże już na I Zjeździe „Związku” w kwietniu 1925 r. w Lublinie sprawa utworzenia ogólnego Stowarzyszenia została podniesiona oraz wznowiona na III Zjeździe Związku w maju 1926 r. w Warszawie, wreszcie na IV Zjeździe Związku we wrześniu 1926 r. w Bydgoszczy, gdzie zapadła uchwała o takim uzgodnieniu Statutu St. T. P. w Warszawie któreby umożliwiło zrealizowanie „Polsk. Tow. Technicznego”. „St. T. P. w Warszawie” zadanie swoje spełniło i w roku 1929 opracowało Statut P. T. T. i ogłosiło w „Wiadomościach” swój nowy statut, dostosowany do nowych zadań.

W. Bl.

B. DZIAŁALNOŚĆ SPRAWOZDAWCZA „WIADOMOŚCI” Z ŻYCIA STOWARZYSZEŃ ZRZESZONYCH.

II-gi Zjazd Stałej Delegacji, powołując do życia „Wiadomości Stałej Delegacji”, miał na celu stworzenie organu informacyjnego łączącego wszystkich techników polskich. „Wiadomości” prowadząc odtąd szeroką działalność sprawozdawczą, spełniają doniosłą rolę czynnika zespalającego i łączącego wszystkie stowarzyszenia techniczne.

Na łamach „Wiadomości” ukazują się już stałe sprawozdania i protokoły z posiedzeń poszczególnych stowarzyszeń i Kół Fachowych przy stowarzyszeniach, informujące wszystkich techników o przejawach życia wewnętrznego i zewnętrznego stowarzyszeń.

Po przekształceniu „Stałej Delegacji P. Z. T. w Związek P. Z. T.” zmienił się jedynie tytuł organu; jego charakter informacyjny, jako zasadniczy, zostaje utrzymany nadal, ale akcja sprawozdawcza „Wiadomości” w związku z powiększeniem się działalności Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych znacznie odtąd wzrosła. Na łamach ukazują się stale szczegółowe i obszerne sprawozdania roczne i okresowe wszystkich stowarzyszeń zrzeszonych oraz poszczególnych Kół Fachowych, które dają możliwość członkom śledzenia przejawów i rozwoju życia wewnętrznego stowarzyszeń na terenie całej Polski oraz zaznajamiają ich z zagadnieniami poruszanymi w łonie Stow. i inicjatywami podejmowanymi przez nie.

Podkreślić należy, że Zw. P. Z. oraz niektóre zrzeszenia, jak Stow. Techn. Polskich w Warszawie, Krakowskie Tow. Techn. podając stałe szczegółowe sprawozdania na łamach „Wiadomości” informowały ogół techników zrzeszonych wyczerpująco o swej działalności i pobudzały w ten sposób inne Stow. do większej żywotności. Podane w „Wiadomościach” w okresie 10-cio lecia materiały stanowią więc obraz działalności poszczególnych stowarzyszeń i przedstawiają całokształt spraw omawianych na ich terenie.

Stosunkowo najobficiej były drukowane sprawozdania Stow. Zrzeszonych z okazji 10-cio lecia istnienia Związku P. Z. T. w 1929 r. (W 1929, B—39).

Od kilku lat wskutek stworzenia na poszczególnych terenach lokalnych pism szereg Stowarzyszeń przestały dzielić się na łamach „Wiadomości” z życiem Stowarzyszenia, co spowodowało zmniejszenie się zainteresowania danymi Stowarzyszeniami przez ogół techników. Inne wskutek zmniejszenia się działalności wewnętrznej przestały zupełnie informować Kolegów o swej działalności.

Pragniemy, aby z okazji 10-cio lecia „Wiadomości” Stowarzyszenia Zrzeszone w zrozumieniu doniosłości zaznajamiania wszystkich techników z całokształtem spraw, omawianych na swoim terenie, nie poprzestały na informowaniu ich w organach lokalnych, ale aby dzieliły się ze swoimi poczynaniami na łamach „Wiadomości” docierających do wszystkich członków zrzeszonych i przyczyniły się w ten sposób do ożywienia działalności innych mniej żywotnych Stowarzyszeń Zrzeszonych.

R. K.

C. UDZIAŁ „WIADOMOŚCI ZWIĄZKU P. Z. T.“ W ORGANIZOWANIU ZJAZDÓW ZRZESZEŃ ORAZ KONGRESÓW TECHNICZNYCH KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH.

Obecnie, po odzyskaniu niepodległości technicy polscy powinni pamiętać, że do zajęcia w świecie stanowiska należnego Wielkiemu Narodowi, nie wystarczy Polsce jedynie niepodległość polityczna. Niepodległość gospodarcza i techniczna oraz siła obronna państwa są warunkami niezbędnymi do ustalenia naszego państwowego stanowiska.

Zadanie to dopiero wówczas da się wykonać, jeżeli każda jednostka świata technicznego będzie koordynowała swą pracę z pracą innych w taki sposób, ażeby żaden wysiłek nie był stracony. To też każda jednostka powinna się wystrzegać przeszkadzania innym, dążącym do tego samego wytkniętego celu.

Zrozumienie konieczności skoordynowania prac poszczególnych jednostek, grup i całych gałęzi przemysłu, w myśl wyżej wspomnianych ideałów współpracy, doprowadziło nasz świat techniczny do potrzeby periodycznego omawiania wytycznych dla stale prowadzonych prac gospodarczo - technicznych.

Ustalanie kierunków dla rozwoju życia gospodarczo - technicznego może być dokonane tylko na zjazdach, które łączą przedstawicieli świata technicznego i gospodarczego. Zjazdy takie ze względu na ogrom pracy, a ograniczony czas, który może być na to poświęcony, powinny być zawczasu przygotowane tak, aby wszystkie sprawy na nich poruszane, jak to: poglądy i wnioski, były znane dokładnie wszystkim uczestnikom zjazdu. W takich warunkach dyskusja na zjeździe może być niezwykle rzeczową i treściwą, a wobec tego może całkowicie i wyczerpująco wyświełać poruszone zagadnienia.

Dla doprowadzenia do takiego konkretnego wyniku obrad wszyscy uczestnicy muszą być poinformowani o treści referatów i wniosków zgłoszonych na Zjazd, na który nigdy nie może przybyć cały świat techniczny i gospodarczy, współpraca zaś całego tego świata jest bardzo pożądana.

Wobec tego rolę „Wiadomości“ było informowanie ogółu świata technicznego, przesyłając wszystkim kolegom referaty i wnioski i przez to umożliwiając każdemu drogą pisemną nadesłanie swych uwag.

W ten sposób zostały zorganizowane trzy Ogólne Zjazdy Polskich Techników Zrzeszonych. Pierwszy w Warszawie w r. 1923 („Wiadomości“ 1923 r. Nr.Nr. 13—14—15, 17—18—19) pod hasłem:

- 1) Zadania Państwa i Społeczeństwa na polu technicznym,
- 2) Organizacja władz technicznych, 3) Udział techniki w obronie Państwa. Drugi pod hasłem „Praca Gospodarna“ we Lwowie w roku 1927 („Wiadomości“ 1926 r. Nr. 12, 1927 r. Nr.Nr. 1—10). Trzeci w Poznaniu w 1929 r., podczas P. W. K., poświęcony tym samym zagadnieniom („Wiadomości“ 1929 r. Nr.Nr. 3—8).

Zjazdy Delegatów

Prócz ogólnych zjazdów, Stała Delegacja Polskich Zrzeszeń Technicznych, a następnie Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych zorganizowały zjazdy delegatów Zrzeszonych Towarzystw.

Zjazdy te jako składające się z delegatów Zarządów poszczególnych Towarzystw wymagały przygotowawczych prac za pomocą okólników i dopiero skróty protokołów były ogłaszane w Wiadomościach — jak również ważniejsze referaty wygłaszane na zjazdach.

W ciągu ubiegłego 10-lecia Zjazdów Stałej Delegacji było 6 a Zjazdów Związku P. Z. T. było 14:

I. Zjazd Stał. Delegacji	11 Czerw.	1922 r.	we Lwowie
II. „ „ „	22—23 paźd.	1922 „	w Warszawie
III. „ „ „	28—30 kwiet.	1923 „	w Poznaniu
IV. „ „ „	26—30 wrześn.	1923 „	w Warszawie
V. „ „ „	15—16 grudn.	1923 „	w Krakowie
VI. „ „ „	20—22 czerw.	1924 „	w Katowicach
I. Zjazd Związku P. Z. T.	22—57 kwiet.	1925 „	w Lublinie
II. „ „ „	28—30 listop.	1925 „	w Wilnie
III. „ „ „	10—11 maja	1926 „	w Warszawie
IV. „ „ „	25—26 wrześn.	1926 „	w Bydgoszczy
V. „ „ „	26 maja	1927 „	w Warszawie
VI. „ „ „	27—28 listop.	1922 „	w Sosnowcu
VII. „ „ „	26—27 maja	1928 „	w Grudziądzu
VIII. „ „ „	25—26 listop.	1928 „	w Radomiu
IX. „ „ „	23—24 czerw.	1929 „	w Poznaniu
X. „ „ „	24 listop.	1929 „	w Warszawie
XI. „ „ „	14—15 czerw.	1930 „	w Warszawie
XII. „ „ „	25 26 paźd.	1930 „	we Lwowie
XIII. „ „ „	20 czerw.	1931 „	w Warszawie
XV. „ „ „	10—11 kwiet.	1932 „	w Warszawie

Kongresy „Fis'a“

Jak wiadomo Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych jest członkiem Federacji Inżynierów Słowiańskich, która powstała w 1926 r. przy jego czynnym współudziale i bierze żywy udział, w jego pracach i w dorocznych kongresach.

Wiadomości — zamieszczały referaty zgłaszane na Kongresy, jak również skróty protokołów z tych kongresów:

I. Kongres odbył się w Warszawie	w 1926 rok	(W 1926. Nr. 6 i 12)
II. „ „ „ w Zagrzebiu	w 1927 „	(W 1928. Nr. 4)
III. „ „ „ w Sofji	w 1928 „	(W 1928. Nr. 8, 9, 10)
IV. „ „ „ w Poznaniu	w 1929 „	(W 1929.—1930 Nr. 7, 8 i Nr. 10)
V. „ „ „ w Pradze	w 1930 „	(W 1930. Nr. 24, 28, 32)
VI. „ „ „ w Paryżu	w 1931 „	(W 1931. Nr. 26, 27)

Fachowe i Zawodowe Kongresy Techniczne.

Wiadomości informowały o szeregu kongresów, które miały się odbyć lub też dawały sprawozdania z ich obrad. Z Kongresów Międzynarodowych ważniejsze znalazły swój oddźwięk na łamach pisma, a mianowicie:

Kongresy Międzynarodowe Federacji Inżynierów Doradców.
Światowa Konferencja Energetyczna w Berlinie,

Kongresy Międzynarodowe Federacji Prasy Technicznej,
 Światowy Kongres Inżynierów w Tokio,
 Kongresy Międzynarodowe Bibliograficzne (później nazwane Do-
 kumentacji),
 Kongres Międzynarodowy w sprawach Tramwajownictwa Kolej-
 nictwa i komunikacji autobusowej,
 Kongres Międzynarodowej Naukowej Organizacji Pracy,
 Nauczania Technicznego (w Paryżu); Kongres Drogowy (w Wa-
 szyngtonie),
 Zjazd Gazowników i Wodociągowców (w Pradze) i t. p.,
 Z Kongresów ogólnopolskich musimy zanotować:
 Pierwszy Narodowy Kongres Żeglugi w Warszawie,
 Zjazd Przemysłowców Budowlanych R. P. w Warszawie,
 Zjazd Astronomów Polskich, Zjazd Chemików i Fizyków Polskich,
 Zjazd Hydrotechników Polskich, Zjazd Inżynierów Kolejowych,
 Zjazd Hutników Polskich, Zjazd Żelbetników Pol., Zjazd Naftowców,
 Zjazd Tow. Wiedzy Wojskowej i t. p. St. R.

D. UDZIAŁ STOWARZYSZONYCH W PRACY PRZYGOTO- WAWCZEJ NA POLU USTAWODAWSTWA TECHNICZNEGO.

Doniosłym przejawem działalności Związku P. Zrz. Tech. i po-
 szczególnych towarzystw był udział w pracy przygotowawczej na
 polu ustawodawstwa technicznego, która znalazła w „Wiadomo-
 ściach“ wierne swe odzwierciedlenie.

Najprzód świat techniczny żywo interesował się ustrojem
 władz i urzędów technicznych, z którymi tak często ma do czy-
 nienia, a poza tem, nicią przewodnią całej jego akcji była tendencja
 takiej reorganizacji władz technicznych, by przy najmniejszym
 nakładzie sił i przy minimalnym obciążeniu skarbu państwa zapew-
 nić społeczeństwu najbardziej celową i sprawną obsługę techniczną
 oraz podnieść powagę przedstawicieli świata technicznego, jako
 najbardziej powołanego czynnika do rozstrzygnięcia zagadnień tech-
 nicznych. W tym celu niejednokrotnie zapadały na zjazdach uchwa-
 лы, zalecające przy organizacji władz i urzędów technicznych jak
 z jednej strony rozdział kompetencji władz technicznych a admi-
 nistracyjnej, — tak z drugiej należyty podział zakresu upraw-
 nień między każdą z trzech instancji w poszczególnych działach
 techniki. Najbardziej charakterystycznym momentem tej akcji było
 złożenie władzom państwowym memorjału o potrzebie utworze-
 nia Ministerstwa Spraw Technicznych, do którego należałoby kon-
 trola i decyzja w sprawach technicznych kolei, dróg wodnych i łą-
 dowych, samochodnictwa, lotnictwa, meljoracji, elektryfikacji i bu-
 downictwa. Niektóre z tych, ogłoszonych w „Wiadomościach“ w
 sprawie reorganizacji władz technicznych, częściowo zostały już
 spełnione, jak np. połączenie Ministerstwa Kolei z Ministerstwem
 Robót Publicznych; — inne czekają jeszcze swego urzeczywistnienia.

Drugą ważną dziedziną na polu ustawodawczym było rozpa-
 trzenie i wydanie opinii o projektach ustaw, budowlanej i przemy-
 słowej, które przed wniesieniem ich do Sejmu, były przesłane

Związkowi P. Z. T. do zaopiniowania. Wyłoniona ze Związku Komisja Del. Fachowych Zrzeszeń ustaliła zasady podstaw Ustawy Budowlanej, a po uzgodnieniu tekstu projektu Ministerstwa z dezyderatami Związku, jako przedstawiciela ogółu świata technicznego, przesłała władzom swój projekt ramowej Ustawy Budowlanej który został ogłoszony w NN. 7, 8 i 9 „Wiadomości” roku 1926 (patrz str. A—15 i następne). Rozporządzenie P. Prezydenta Rz. z dn. 16 lutego 1928 r. „o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli” w wielu miejscach, niestety, różni się od projektu Związku.

Również i „Ustawa o robotach i dostawach państwowych” kilkakrotnie była omawiana na łamach „Wiadomości” w ciągu dziesięciolecia, najbardziej jednak szerokie zainteresowanie wśród ogółu przedstawicieli świata technicznego wzbudziła, tak żywotna dla niego, kwestja uprawnień inżyniera i technika, ich stanowiska w społeczeństwie, w wojsku i państwowej służbie cywilnej. Kwestja ta dlatego tak żywotna zdaje się być w świecie inżynierów i techników, że ciężar gatunkowy przedstawicieli świata technicznego został po wojnie światowej znacznie obniżony w społeczeństwach powojennych, i stan ten, jako anormalny, wszędzie wywoływał reakcję kół technicznych. W odrodzonej Polsce, niemal na każdym z 20-kilku odbytych zjazdów ogólnych i delegatów Związku, sprawa uprawnień i znaczenia inżyniera w życiu państwa i społeczeństwa nie schodzi z porządku dziennego. W pierwszych latach wyzwolonej Polski, akcja ta koncentrowała ku obronie stanowiska inżyniera w wojsku. Jednak rezultaty jej nie były wydatne. Dopiero w r. 1927 zainteresowały się sfery najwyższe tem zagadnieniem, lecz o rezultacie poczynionych prac nie jesteśmy poinformowani.

W sprawie uprawnień inżyniera i technika już od samego zarania zarysowały się dwie wprost wyłączające się opinie: jedni dążyli do ścisłego określenia praw i pewnych przywilejów inżynierów w ustawie; — drudzy, z uwagi na trudności trafnego ujęcia kwestji i znalezienia dość ważkich kryterjów, byli przeciwni wszelkim ustawodawczym ograniczeniom, twierdząc, iż życie jest najlepszym regulatorem w technice. Formalnym powodem do dyskusji jaka miała miejsce wśród techników i znalazła swe odbicie w „Wiadomościach”, było uchwalenie w dn. 21 września 1922 r. „Ustawy w przedmiocie tytułu inżyniera”, której art. 2 przewiduje wydanie osobnej ustawy, określającej „szczegółowe warunki, pod któremi inżynier uprawniający będzie do wykonywania samodzielnej praktyki zawodowej”. Zwolennicy ustawowego określenia uprawnień inżyniera, opierając się właśnie na art. 2, wyżej wspomnianej Ustawy, konsekwentnie dążą do urzeczywistnienia swych zamierzeń. Jeszcze na Zjazdach Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych i pierwotnych zjazdach Związku sprawa ta nie schodziła z porządku dziennego, ale, wobec sprzecznych zdań, nie doczekała się szerszego opracowania. Dopiero w 1927 r. po wydaniu ustawy o kierownictwie robotami budowlanymi (Dz. Ust. 1927 r. N. 43, poz. 386) „Polskie Tow. Politechniczne” we Lwowie na prośbę Zarządu Związku, opracowało podstawy ustalenia uprawnień inżyniera i

technika. Wnioski P. T. Pol. we Lwowie, ogłoszone w N. 11 rocznika 1927. „Wiadomości“, przewidują trzy fachowe stopnie techniczne:

1-o inżyniera — projektodawcę i kierownika robót, oraz wykonawców:

2-o technika — dozorcę ogólnego robót i

3-o mistrza — dozorcę i wykonawcę poszczególnych robót.

Stosownie do powyższego podziału, memoriał określa prawa i odpowiedzialność poszczególnych stopni dla różnych gałęzi techniki: inżynierji lądowej i wodnej, architektury, elektrotechniki, mechaniki i kopalnictwa naftowego, oraz normuje specjalnie przemysł budowlany. Na VI Zjeździe Związku w listopadzie 1927 r. w Sosnowcu po ożywionej dyskusji zapadła 33 głosami przeciw 17 uchwała, że uprawnień inżynierów nie należy określać ustawowo. Na XI Zjeździe w czerwcu 1930 r. uchwała ta w toku dyskusji nie została zniesiona, pomimo wieści, o przygotowaniu przez M. R. P. projektu prawa o wykonywaniu zawodu inżyniera i izbach inżynierskich. Rzeczywiście jesienią 1930 r. projekt ten został przesłany Zarządowi Związku do zaopiniowania. Nadesłany tekst projektu został wydrukowany i rozesłany Stowarzyszeniom zrzeszonym. Projekt ten nie zaskoczył jednak opinii świata technicznego, gdyż już w roku 1922 na II Zjeździe St. D. P. Zrz. T. złożony był wniosek o Izbach Inżynierskich, który został w/g regulaminu przekazany komisji członków międzydzielnicowych dla opracowania na III Zjazd Delegacji. Ale ani tym zjeździe, ani na następnych nie doszło do dyskusji nad sprawą utworzenia Izb Inżynierskich, aż dopiero w 1925 r. na I Zjeździe del. Związku w Lublinie odbyła się pierwsza wielka debata nad zgłoszonymi 3 projektami: Lw. Pol. Tow. Polit., Krakowskiego Tow. Technicznego i prof. Krauzego, które to projekty były uprzednio ogłoszone w NN 7—12 r. 1924 „Wiadomości“. Po ożywionej dyskusji Zjazd wypowiedział się przeciw utworzeniu Izb Inżynierskich (za 8 głosów, przeciw 25, wstrzymało się 7 głosów). Odrzucenie na I zjeździe Zw. P. Z. T. wniosku o utworzenie Izb Inżynierskich spowodowało dłuższą przerwę w akcji zwolenników Izb, aż do jesieni 1930 r., gdy tę sprawę na porządek dzienny postawiło M. R. P. Na XII Zjeździe del. (patrz W 1930 r.) Zw. P. Z. T. projekt Ministerstwa nie znalazł wcale obrońców, po wyczerpującej dyskusji, w której wzięli udział wszyscy delegaci przeszedł znaczną większością wniosek, przeprowadzenia ankiety, co do zasad projektu Ustawy o Izbach Inżynierskich i wybrania komisji do jego opracowania. Protokół tej dyskusji oraz szemat ankiety został ogłoszony w NN 43 46 „Wiadomości“ z 1930 r. W międzyczasie między XII a XIII zjazdem Delegatów Zw. P. Z. T. ogłoszony został w N 20 „Wiadomości“ z 1931 r. „Szkic projektu Ustawy o Izby Inżynierskich“, ułożony przez komisję powołaną ad hoc na podstawie danych ankiety, zatwierdzony przez Zarząd Związku P. Z. T. a przez Prezydium Zarządu doręczony P. Ministrowi R. P. na uzyskanej audjencji. Na XIII Zjeździe Delegatów wiosną 1931 r. wyniki ankiety zostały zakomunikowane delegatom, a stanowisko Zarządu uzyskało aprobatę Zjazdu.

Pozatem w dziedzinie ustawodawczej ogłoszono w „Wiadomościach“ szereg wniosków i projektów, dotyczących innych spraw wielkiej wagi, np. o ubezpieczeniach społecznych, szkolnictwie zawodowym i o środkach przeciwdziałaniu bezrobociu.

W. Bl.

351.824.1:338:6200.7(062):62(059)

Odbicie inicjatywy świata technicznego na łamach „Wiadomości Z. P. Z. T.“.

Uzupełniając treść poprzedniego artykułu, specjalnie podkreślić należy szereg objawów inicjatywy przedstawicieli świata technicznego na wielu polach pracy społecznej.

Od pierwszej chwili powstania organizacji łączącej Stowarzyszenia Techniczne — Zrzeszeni Technicy, którzy stale dawali inicjatywę i organizowali życie przemysłowe, zwrócili uwagę na braki organizacji władz technicznych w kraju — i głęboko odczuwając je naradzali się nad organizacją władz technicznych względnie urzędów technicznych. Sprawą tą zajmował się IV Zjazd w 1926 r. Pozatem patrz W 1923 r. Nr. Nr. 13, 14, 15; W 1924 r., Nr. Nr. 4, 5, 6).

Uważając, że stanowisko inżyniera w wojsku nie odpowiada nowoczesnym zagadnieniom postępu techniki na II Zjeździe Delegatów został przyjęty memoriał w sprawie utworzenia korpusu oficerskiego inżynierów (W 1925 r. Nr. 8) (W 1926 r. Nr. 12), który został dnia 17 czerwca 1927 r. przedłożony p. Ministrowi Spraw Wojskowych.

W dziedzinie Szkolnictwa podejmowano niejednokrotnie inicjatywę w sprawach organizacji szkolnictwa technicznego schemat którego ogłoszono w 1931 r. Nr. 1. Sprawa szkolnictwa zawodowego była poruszana wielokrotnie na zjazdach poczynając od 1925 r.

Technicy Zrzeszeni zainicjowali specjalny Zjazd fachowców w celu opracowania ramowej ustawy budowlanej, któraby nie stała na przeszkodzie rozwojowi dzielnic, mających swoje dorobki kulturalne i ujmowała prawidłowo to zagadnienie z punktu widzenia technicznego i gospodarczego.

Niejednokrotnie poruszano na łamach „Wiadomości“ sprawę bezrobocia.

Na czwartym Zjeździe Delegatów w 1926 r. został uchwalony memoriał przesłany Min. P. i W. w sprawie powołania przedstawiciela Związku do Polskiego Komitetu Standaryzacyjnego.

Rozpatrywane były ustawy przemysłowa i o ubezpieczeniach, jak również organizacji Izb Inżynierskich oraz uprawnienia inżynierów.

W r. 1929 — na X Zjeździe Delegatów — wystąpił Związek przeciw uprzywilejowaniu firmy Harrimann przy oddaniu koncesji elektryfikacji. W 1930 r. Z. P. Z. T. rozpatrywał sprawę utworzenia III Politechniki, zajmując stanowisko negatywne, przedkładając potrzebę podniesienia stanu naukowego obu istniejących Politechnik. W 1930 r. Związek zainicjował nowy typ słownictwa technicznego, który oparł na podstawach opracowanych przez Akademię Nauk Technicznych w Warszawie.

W sprawie zaspokojenia głodu mieszkaniowego w Polsce — Związek niejednokrotnie podejmował na Zjazdach konkretne i realne uchwały (W 1930, Nr. 43, 44, 45).

W związku z powstaniem wynalazków w dziedzinie przetwórczej węgla wystąpił Związek z inicjatywą popularyzowania tej sprawy w kraju i zwrócił uwagę na konieczność śledzenia postępów w tej dziedzinie. W sprawie włókienniczej — Związek podjął inicjatywę pobudzania odpowiednich czynników w kierunku stworzenia samowystarczalności włókienniczej w kraju i zaopatrzenia przemysłu w rodzime surowce.

Szereg wyżej wyszczególnionych inicjatyw świata technicznego wskazują na to, że obejmowała ona wszystkie aktualne zagadnienia tak z dziedziny ustawodawczej jak i gospodarczo - przemysłowej i świadczy o wysokim zainteresowaniu techników, zrzeszonych całokształtem gospodarki kraju.

St. R.

62.00.7(062)(438)

Udział świata technicznego w rozwiązywaniu zagadnień techniki w Polsce.

„Wiadomości“, powołane w r. 1923 do związania kielkujących myśli technicznych w jedną skoordynowaną całość — rzuciły w rozproszonych po Polsce Techników, łączącą wszystkich myśl o konieczności natychmiastowego zastanowienia się nad stanem i uruchomieniem warsztatów pracy, pod kątem utrwalenia niezależności i zaspokojenia potrzeb Państwowych pod hasłem — „Wszystko dla Państwa“.

Rezultatem apelu był szereg artykułów o niepokojącym technicznym stanie przemysłu na wypadek konieczności obrony granic.

Ustalono — brak przemysłu wojennego, braki komunikacji.

Omówiono — prace techniczne dla obrony Państwa, potrzeby przemysłu lotniczego i t. p. zagadnienia.

Postęp i zmiany w budowie maszyn lotniczych wyrażały się w stosowaniu metalu na szkielec (duraluminjam, stal, stop magnézowy), w stosowaniu drzewa tylko do wodnopłatowców, dążeniu do zmniejszenia oporu szkodliwego, skrzydła grube, chłodnice w skrzydłach. (W 1923, A—22, 23, 27, 36, 49, 62, 68, B—64.

W 1924, A—1, 6, 17,

W 1925, A—1, 8,

W 1926, A—1, B—101).

Poruszane w poszczególnych referatach zagadnienia, często ząębowały się i wymagały pogłębienia i uzgodnienia zapatrywań, względnie, wypowiedzenia się innych zainteresowanych dziedzin.

Powstała potrzeba zaznajomienia się ze wszystkimi przemysłami.

Został zwołany, świetnie zorganizowany Zjazd Techników we Lwowie, pod hasłem — „Praca Gospodarna“ Zjazd ten zobrazował potrzeby wszystkich działów technicznych, stworzył podstawę statystyczną naszego przemysłu, ustalił stan faktyczny warsztatów pracy, wykazał możliwości i braki w fabrykacji.

Realizowanie w jednym czasie wszystkich zamierzeń Zjazdu Pracy Gospodarczej we Lwowie, przy naszych kłopotach finansowych, słabej pojemności rynku wewnętrznego, i trudności eksportu — było niemożliwe.

Powstała konieczność skoordynowania współpracy różnych dziedzin życia gospodarczego, i oddzielenia potrzeb technicznych bardziej pilnych od mniej pilnych. Należało opracować program wykonania najpilniejszych potrzeb, na najbliższe lata.

Tem zajął się Zjazd Techników w Poznaniu w 1929 r, który ujął konkretnie program działania na najbliższe 5 lat, zwracając szczególną uwagę na udoskonalenie techniki produkcji. Notujemy ważniejsze zapytania, wypowiedziane w referatach, i postanowieniach Zjazdów:

Komunikacja — Sieć kolejowa niedostateczna.

Należy wybudować arterję, przystosowaną do taniego i masowego przewozu węgla z Zagłębia do portów Bałtyckich.

Zwiększyć zdolność przeładunkową portów Bałtyckich.

Wodną komunikację należy ściśle powiązać z komunikacją kolejową i drogową, umożliwić łatwe przejście od jednego środka transportu do drugiego — przez zastosowanie mechanicznych urządzeń przeładunkowych. (W 1927, A—33, W 1929, A—47, 63, B—61, 58, W 1932, A—69 W 1932 A—136.)

Sprawą pilną jest rozbudowa własnej nowoczesnej żeglugi handlowej. Wskazaniem jest bagrowanie dna dla podtrzymania splawności. Trzeba unieszkodliwić ściek wód z całego terytorjum kraju. W budowie mamy zbiornik na Sole o pojemności 30 milionów m. sześć. (W 1929 B—46, W 1931, A—53).

Konieczność budowy dróg i stałych mostów. Złe drogi przyczyniają rolnictwu olbrzymie straty, równające się czwartej części budżetu. (W 1927 A—1, W. 1929 B—59). Konieczność uruchomienia kamieniołomów (W. 1927 A—195).

Przemysł naftowy. Organizacja techniczna kopalnictwa naftowego wykazuje znaczne postępy.

Na kopalniach uzyskano znakomite rezultaty w gospodarce termicznej oraz poważne korzyści z fabrykacji gazoliny. Rafinerje stoją na najwyższym poziomie. (W 1927 A—121, W 1929 A—198, 214).

Przemysł metalowy. Zaleca się podział specjalności wytwórczych pomiędzy poszczególne fabryki, należące do tej samej grupy wytwórczej, i specjalizowanie się każdej fabryki w przydzielonej jej dziedzinie wytwórczości.

Tworzenie przez fabryki maszyn, wspólnych biur konstrukcyjnych, których zadaniem byłoby opracowanie ulepszonych typów konstrukcyjnych.

Podniesienie poziomu wykształcenia pracowników — przez tworzenie większej ilości szkół zawodowych. (W 1927 A—57, 493, W 1929 B—49).

Elektryfikacja. W gospodarce elektryfikacyjnej występuje zagadnienie przechowywania energii elektrycznej. W elektrowniach wodnych zbiorniki spełniają rolę akumulatorów energii.

Budują się wieloletnie zbiorniki wwrównawcze.

Występuje wiązanie się elektrowni między sobą — przez co zmniejsza się potrzeby rezerwy i koszty energii. (W 1927 A—329, W 1929 A—273, B—64, W 1931 A—61)

Ceramika. Fabryki przystosowano do produkcji izolatorów. Zapotrzebowanie wewnętrzne na porcelanę montażową, możemy pokryć całkowicie wyrobami krajowymi. (W 1929 A—275, 315, B—55).

Przemysł włókienniczy. Jest urządzony i zorganizowany całkowicie nowocześnie. (W 1927 A—229, W 1929 B—51).

Przemysł papierniczy. Większość papierni posiada urządzenia przestarzałe. Maszyny zbyt wąskie i wolnobieżne. Kotły parowe i silniki nie odpowiadają wymaganiom współczesnej gospodarki cieplnej. Produkcja bibułki papierosowej i papieru gazetowego postawiona na zupełnie nowożytnej stopie. (W 1927 A—286, W 1929 B—52).

Gazownictwo. Poczyniono kroki do przesyłania gazu na odległość. Dorobek nasz zaznacza się w rozbudowie gazowni większych. Pobudowano piecownie o systemie ogrzewania regeneracyjnym, o generatorach pojedynczych i centralnych.

Zastosowano piece z komorami poziomymi, z komorami pionowymi, o ruchu perjodycznym i ciągłym.

Lwów, Kraków, Poznań, Grudziądz, Bydgoszcz, Lublin — otrzymały piece komorowe oraz zmechanizowane urządzenia do obsługi, zwiększając wydajność gazu z węgla.

Gazownia Warszawska przystąpiła również do przebudowy piecowni. Szereg gazowni pobudował benzolownie i destylarnie smoły. Ilość smoły wytwarzanej nie wystarcza na potrzeby wewnętrznego rynku. (W 1927 A—210, W 1929 A—172, B—54).

Przemysł koksowniczy. Zgrupowany na G. Śląsku przedstawia się imponująco. Wytwarza produkty o wysokiej czystości. (W 1927 A—408).

Przemysł nawozów sztucznych. W dziedzinie produkcji sztucznych nawozów posiadamy szereg fabryk technicznie nieustępujących największym tego rodzaju zakładom w Zachodniej Europie. (W 1927 A—371, W 1929 B—52).

Przemysł chemiczno-organiczny. Surowce posiadamy w nadmiarze. Aparatura do fabrykacji półproduktów jest prawie dostateczna. Niezbędnym warunkiem usamodzielnienia rodzimej wytwórczości chemicznej — jest rozwinięcie na szerszą skalę badań naukowo-technicznych.

Pod względem sprawności technicznej — koniecznym jest dążenie do łączenia poszczególnych przedsiębiorstw chemicznych.

Postępy nauki bezwzględnie wymagają stałego koordynowania prac badawczych z podstawami metod fabrykacyjnych. (W 1927 A—389).

Przemysł gumowy. Należy do rzędu przemysłów stanowiących o samowystarczalności kraju. Brakuje nam kauczuku. (W 1927 A—428, W 1929 A—45).

Przemysł szklany. Towar jest pierwszej jakości i coraz bardziej się udoskonala — metody pracy przestarzałe. Zaczęto mechanizować wyrób szkła. Uruchomiono mechaniczną fabrykację szkła

ciągnionego. Rozpoczęto przebudowę pieców według nowoczesnych zdobyczy techniki. Pożądana współpraca każdej specjalności z Polskim Komitetem Normalizacyjnym. Potrzeba założenia zawodowej szkoły szklarskiej oraz specjalnego laboratorium. (W 1927, A—457; w 1929, B—55).

Budownictwo. Postęp w większym stosowaniu żelbetu i urządzeń żelaznych. Stosowanie materiałów zastępczych. Konieczność obniżenia cen cementu i żelaza. (W 1927, A—293; w 1930, A—134).

Materiały napędowe. Musi być stosowany spirytus w mieszankach napędowych. (W 1929 A—177 i B—69).

Rolnictwo. Należy podnieść technikę w zakresie produkcji, handlu, przerobu i transportu, (Silosy, Chłodnie) W 1927, A—137 w 1929 B—66.

KRONIKA TECHNICZNA.

Kronika Techniczna zawiera szereg ciekawych nowości i udoskonaleń. Gilzogramum. Nowy sposób sadzenia zbóż i roślin, uniezależniający sadzenie zbóż i roślin od pogody i rodzaju gleby, przyczyniający się do wzrostu produkcji.

Gazownictwo. Budowa bezwodnych rezerwoarów gazowych. (W 1930 A—29).

Przemysł Metalowy. Stosowanie form wirujących do odlewu rur żeliwnych. W 1930 A—78. Stosowanie spawania elektrycznego jako tańszego, szybszego i nie wymagającego próbki szwów. Stal nierdzewiejąca.

Budownictwo. Nowy chemiczny sposób wzmocnienia gruntów, polegający na wstrzykiwaniu w słabe grunty roztworu zawierającego krzemionkę, a następnie roztworu chemicznej powodujących reakcje chemiczne i kamienienie gruntów K. T. 1930 str. 1.

Ceramika. Nowoczesne kierunki budowy zakładów ceramicznych — wprowadzenie ciągu sztucznego. K. T. 1924 str. 4.

Wyrób wielodziurawkowej cegły zwiększonego formatu K. T. 1930 str. 6.

Kolejnictwo. Motoryzacja i modernizacja narzędzi pracy przy kolejowych robotach drogowych K. T. 1930 str. 17.

Zagadnienia przeladunkowe W 1931 A—136.

Chłodnictwo. Produkcja płynnego i stałego kwasu węglanego CO₂ dla celów spożywczych i chłodniczych. Lód wodny daje wilgoć, co powoduje gnicie produktów. Lód węglany nie wymaga w chłodniach żadnych urządzeń odwadniających. Gazy węglane nie pozostawiają po sobie wilgoci — niszczą pleśń, grzybki i bakterie. Chłodzenie gazem węglanem jest ostatnim słowem techniki. Ważne dla lodówek mieszkaniowych. K. T. 1930 listopad.

Lotnictwo. Metody nawigacyjne lotników — mapy ortodromiczne i korekcyjne. Sygnalizacja iskrowa.

Lotnictwo Morskie. K. T. 1932 sierpień.

Komunikacje. Autobusy na szynach K. T. 1932 sierpień, K. T. 1930 str. 17.

Ogrzewnictwo. Zanurzone spalanie płynnego lub gazowego paliwa K. T. 1932. Modernizacja palenisk — gazowe palniki — Temperatura obliczeniowa.

Higiena mieszkań. Automatyzacja przy użytkowaniu nowoczesnych urządzeń higienicznych w mieszkaniu. K. T. 1930 str. 215.

Przez cały czas swego istnienia „Wiadomości“ informowały ogół o technicznym stanie naszych warsztatów pracy, o ich technicznych możliwościach, potrzebach i zamierzeniach;

Skrzётnie zbierały wszelkie przejawy twórczej myśli technicznej i podawały je w szybkim czasie zrzeszonym członkom. Zaznajały ogół techników z potrzebami państwa w dziedzinie technicznej.

Drukując referaty ze wszystkich przemysłów pod kątem widzenia potrzeb, bardziej sprawnych rozwiązań technicznych — „Wiadomości“ przyczyniały się do rozszerzania zainteresowań poszczególnych specjalistów, do wszczepiania uświadczenia o konieczności wspólnej pracy w rozwiązywaniu zagadnień technicznych.

Stworzenie bibliografii technicznej ułatwiło poszukiwanie materiałów naukowych w dziedzinie techniki polskiej i międzynarodowej — i jest poważnym posunięciem w organizowaniu współpracy polskiej myśli technicznej, a nowości techniczne zawarte w Kronice Technicznej pobudziły niejednego umysł do pracy twórczej i badawczej.

L. W.

351.824.1+338:62.00.7(062):62(059)

Prądy Przemysłowo - Gospodarcze na łamach „Wiadomości“ w okresie lat 1923 — 1932 w poszczególnych dziedzinach gospodarczych

Zarząd Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, organizując II Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1927 r., zwrócił się do poszczególnych Zrzeszeń gospodarczych z prośbą o zgłoszenie i napisanie na Zjazd referatów według punktów podanego niżej programu.

1. Określenie planu gospodarczego, w szczególności planu zapotrzebowania Państwa, jako jednolitej całości gospodarczej i możliwości wzmożenia zapotrzebowania;
2. Określenie planu pokrycia całkowitego zapotrzebowania w celu uzyskania samowystarczalności i określenie ilości eksportu przy całkowitem wyzyskaniu surowców i środków produkcji;
3. Podniesienie do maksimum wydajności produkcji i zdolności konkurencyjnej na rynku międzynarodowym;
4. Najwłaściwsze wyzyskanie materiału ludzkiego.

Wynikiem tego było umieszczenie w „Wiadomościach“ całego szeregu referatów, opracowanych przez specjalistów, prawie z każdej dziedziny przemysłu.

Zasadniczą cechą prawie wszystkich referatów lub artykułów była troska o wyszukanie i wskazanie niezbędnych zarządzeń ze strony miarodajnych czynników gospodarczych, bez tego bowiem nie do pomyślenia jest dotrzymanie kroku postępom techniki zagranicznej. Pod tym względem mamy ogromne zaległości, jesteśmy opóźnieni w stosunku do postępu zagranicznego świata technicznego, gdyż celowe zarządzenia władz zaborczych utrudniały, wręcz uniemożliwiały powstanie poszczególnych gałęzi przemysłu. Bez nich zaś nie może być mowy o samodzielnym gospodarzem i ściśle z niem związanym politycznym położeniu Państwa. Zaległości te nie są wytworzone zasadniczymi brakami naszego świata technicznego, przeciwnie, pomimo utrudnień, poszczególni członkowie tego świata technicznego zdobywali nawet u obcych niepoślednie stanowiska.

Poniżej przytaczamy tytuły referatów lub artykułów z poszczególnych działów przemysłu, wymieniając obok odpowiedni rocznik „Wiadomości“ i stronicy. Niektóre z tych działów zaopatrujemy w krótki wstęp, podkreślając znaczenie danego działu i jego związek z innymi działami, zwłaszcza pod względem ogólnogospodarczym dla całego Państwa.

A. Budownictwo.

Zarówno niedotrzymanie kroku przez ruch budowlany w stosunku do naturalnego rocznego przyrostu ludności (450.000) w okresie powojennym, jak również odbudowa zniszczonych przez działania wojenne osiedli ludzkich i stosunkowo szybsze zwiększanie się zaludnienia miast aniżeli przed wojną z jednej strony, a z drugiej strony zapotrzebowanie sił ludzkich, czy to przy wykonywaniu samych budowli (ok. 235.000), czy to przy przygotowaniu pomocniczych materiałów budowlanych (ok. 167.000) — wysuwają zagadnienie budownictwa na jedno z pierwszych miejsc wśród zagadnień naszej wewnętrznej gospodarki.

Podług danych (W. 1932. A. 9) normalna roczna produkcja budowlana zużywa $\frac{1}{4}$ część całej produkcji hutniczej, $\frac{1}{4}$ części produkcji krajowej drzewa, prawie całkowitą produkcję przemysłu mineralnego (cegielnie, cementownie, kaflarnie, wapniarnie, huty szkła taflowego, kamieniołomy i t. d. wszystkie z odpowiednią ilością węgla kamiennego).

Twierdzenie, że brak kapitału własnego lub trudności w zaciąganiu pożyczek zagranicznych stoją na przeszkodzie wzmożeniu się ruchu budowlanego — jest błędem. Zapewne, nadmiarem kapitału nie rozporządzamy, nie jego brak jednak, lecz zła gospodarka zarówno posiadanym kapitałem (Państwowy Fundusz Budowlany, „ZUPU“), jak i odstraszenie, względnie niezachęcanie, ukrytych kapitałów prywatnych w zaangażowaniu się w ruch budowlany — są główną przyczyną naszego bezwładu w dziedzinie budownictwa. To też celem oświecenia tego gospodarczego zagadnienia przedewszystkiem ze strony finansowej i rzucenia pewnych wytycznych dla jego rozwiązania skłoniło zapewne Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie do zabrania głosu w tej sprawie (W. 1932, A—128).

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW
POLSKICH W WARSZAWIE
ZA ROK 1932
(SPRAWOZDAWCZY 34)

WARSZAWA

1 9 3 3

SPRAWOZDANIE

z działalności

Stowarzyszenia Techników

Polish w Warszawie

za rok 1959

Warszawa

Wydanie

Rok sprawozdawczy był 34-ym w życiu Stowarzyszenia.

W dniu 1-ym stycznia 1932 r. liczba członków wynosiła	1748	
przyjęto w ciągu roku sprawozdawczego	36	
powróciło z poprzednio wykreślonych	17	53
		<hr/>
		1801

Ubyło:

a)	z powodu śmierci	31	
	a mianowicie: ś. p. Wiktor Adamiecki, Witold Bie- niecki, Józef Birnbaum, Kazimierz Dąbrowski, Woj- ciech Dowgiałło, Kazimierz Elżanowski, Aleksander Gołębiowski, Józef Kiedroń, Józef Kokoczyński, Zygmunt Korycki, Adam Kowalewski, Eugenjusz Łączkowski, Stanisław Mielczarski, Bolesław Moroz, Stanisław Nawakowski, Józef Nehring, Bolesław Nowakowski, Bronisław Okulicz-Kozaryn, Stani- sław Plocer, Józef Przychodzki, Kazimierz Rothert, Aleksander Rychłowski, Gustaw Sippko, Stefan Skrzywan, Seweryn Skwierczyński, Franciszek So- kał, Bronisław Sopoćko, Jan Szancki, Ignacy Szczeniowski, Lucjan Sztark i Stanisław Zieliński.		
b)	z powodu wykreślenia się	60	
c)	wykreślono za nieopłacenie składek	210	301
			<hr/>
	Razem		1500

W dniu 31 grudnia 1932 r. było członków 1500. Ubytek członków tłumaczy się: 1) rozproszeniem kolegów w różnych lokalnych Stowarzyszeniach, 2) trudną sytuacją finansową, przeżywaną w chwili obecnej przez kolegów.

Według miejsca zamieszkania członkowie dzielą się jak następuje

a)	członków mieszkających w Warszawie	1124	
b)	„ „ na prowincji	349	
c)	„ „ zagranicą	5	
d)	„ których adresów kancelarja nie posiada.	22	
			<hr/>
	razem członków		1500

W ogólnej liczbie członków w końcu roku było 30 członków dożywotnich, którzy albo wpłacili jeszcze przed wojną jednorazowo po rubli 300, lub też zrzekli się na rzecz Stowarzyszenia poważniejszych sum, ciężących na gmachu S-nia, z tytułu udzielonych przez nich w swoim czasie pożyczek na budowę gmachu, lub też zaliczeni zostali do kategorii dożywotnich na zasadzie § 11 statutu S-nia.

WALNE ZEBRANIA.

Walnych zebrań odbyło się w roku 1932 — dwa, a mianowicie: dnia 8-go kwietnia i 16-go grudnia.

Walne zebranie dnia 8-go kwietnia odbyło się w obecności 208 członków S-nia pod przewodnictwem kol. Ignacego Radziszewskiego, na asesorów zaproszono kol. kol. Łukasza Wolskiego i Teofila Wasilewskiego, sekretarzował kol. Stanisław Chłopicki. Skrutatorami byli kol. kol. W. Pauli, M. Kubaszewska. R. Zajczkowski, C. Steckiewicz, W. Gliński i K. Balicki. Przyjęto sprawozdanie finansowe za rok 1931, zreferowane przez skarbnika kol. E. Potempskiego oraz sprawozdanie z działalności S-nia za rok 1931, zreferowane przez sekretarza Zarządu kol. M. Kłossowskiego. Dokonano wyborów do Władz S-nia i przyjęto 26 nowych członków.

Walne Zebranie w dniu 16 grudnia 1932 r. odbyło się w obecności 120 członków S-nia pod przewodnictwem kol. Jana Jeziorańskiego; asesorami byli kol. kol.: J. Świętochowski i W. Polkowski, sekretarzował kol. L. Śliwowski. Na skrutatorów zaproszono kol. kol.: M. Balwierza, L. Jabłońskiego i S. Rybińskiego.

Uchwalono preliminarz budżetowy na 1933 rok, zreferowany przez skarbnika Zarządu S-nia kol. Stanisława Manduka. Uchwalono regulamin obrad na Walnych Zebraniach oraz zatwierdzono zmiany w regulaminie Rady Delegatów. Na Zebraniu tem zgłoszono wnioski w sprawie budowy letniego klubu S-nia nad Wisłą, przekazany Zarządowi do rozpatrzenia na następnym Walnym Zebraniu. Przyjęto przez balotowanie 9 nowych członków.

ZARZĄD STOWARZYSZENIA.

Skład Zarządu Stowarzyszenia w roku sprawozdawczym był następujący: kol. kol. Roman Baranowicz, Kazimierz Gierdziejewski, Czesław Klarner, Mieczysław Kłossowski, Stanisław Manduk, Marjan Młyńczyk, Ignacy Myszczyński, Michał Odlanicki-Poczobut, Stanisław Płużański, Władysław Przestępski, Stanisław Rodowicz, Józef Różański oraz zastępcy kol. kol.: Aleksander Karsz i Władysław Leśniowski.

Podział czynności w Zarządzie był następujący:

Prezes	kol. S. Rodowicz.
I. Wice-prezes	„ Cz. Klarner.
II. Wice-prezes	„ R. Baranowicz.
I. Sekretarz	„ M. Kłossowski.
II. Sekretarz	„ M. Młyńczyk.
Skarbnik	„ S. Manduk.
Zastępca Skarbnika	„ S. Płużański.
Gospodarz Klubu	„ W. Przestępski.
Zastępca Gospodarza	„ A. Karsz.
Gospodarz Gmachu	„ J. Różański.
Zastępca gospodarza	„ W. Leśniowski.

Delegaci:

- Do Rady Delegatów kol. kol.: J. Różański i M. Kłossowski.
- Rady Naukowo-Technicznej kol. S. Płużański.
 - Wydziału Posiedzeń Technicznych kol. K. Gierdziejewski.
 - Komitetu Bibliotecznego kol. S. Rodowicz.
 - Wydziału Wydawnictw Technicznych kol. M. Odlanicki-Poczobut.
 - Przeglądu Technicznego kol. kol.: S. Manduk, M. Odlanicki-Poczobut, J. Różański i Cz. Klarner.

Do Sądu Koleżeńskiego kol. M. Młyńczyk.

„ Komitetu Kwalifikacyjnego kol. R. Baranowicz.

„ Drukarni Technicznej kol. kol.: S. Manduk i S. Płużański.

„ Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych kol. kol.: I. Myszczyński, S. Rodowicz i J. Różański.

Zarząd odbył w ciągu roku sprawozdawczego 21 posiedzeń, na których obecność członków Zarządu wahała się od 6 do 14, średnio około 11. Zarząd uchwałą swoją z dnia 19-go kwietnia zaprosił kolegów zastępców do uczęszczania na Zebrania Zarządu i do pracy w różnych wewnętrznych organizacjach.

Stosunek do władz rządowych.

Na zaproszenie Władz Państwowych Zarząd brał udział przez swego Delegata w konferencji w Radzie Ministrów w sprawie zatrudnienia bezrobotnej inteligencji, przyczem specjalnie wyłoniona przez Zarząd Komisja opracowała referat i program prac.

Stosunek do społeczeństwa i innych organizacji.

Zarząd S-nia, dążąc do zacieśnienia stosunku z pokrewnymi organizacjami, jakoteż współdziałając z niemi, brał udział w licznych przejawach życia społecznego w kraju, z których wymienić należy:

- 1) uczczenie 40-letniej pracy literackiej Weyssenhoffa,
- 2) uczczenie 50-lecia Kasy im. Mianowskiego,
- 3) uczczenie 25-lecia Towarzystwa Krajoznawczego,
- 4) uczczenie 35-lecia Pogotowia Ratunkowego,
- 5) uczczenie 25-lecia Stowarzyszenia Techników w Poznaniu,
- 6) jubileuszowe Posiedzenie Towarzystwa Kursów Zawodowych Przemysłu Metalurgicznego,
- 7) uczczenie pamięci tragicznie zmarłych lotników ś. p. Żwirki i Wigury,
- 8) udział w Komitecie Daru Narodowego im. Marji Curie Skłodowskiej,
- 9) delegowanie przedstawicieli do Rady Nadzorczej Towarzystwa Pomocy Polakom, Studentom Politechniki Gdańskiej.

Stosunek z zagranicą.

Zachowując stosunki ze światem technicznym zagranicznym, Zarząd wysłał delegatów i brał udział w:

1. Kongresie Matematycznym w Zurychu,
2. Zjeździe K. I. D. I. R. w Zurychu,
3. Kongresie Biblijgraficznym we Frankfurcie n/Menem.

Z powodu zgonu Prezydenta Francji Zarząd wysłał depeszę kondolencyjną do Związku Inżynierów Cywilnych w Paryżu.

Poza tem Zarząd prowadził ożywioną korespondencję z różnemi organizacjami zagranicznymi i udzielał wyjaśnień i informacji w sprawach, związanych z życiem technicznym polskiem.

Sprawy techniczne.

Współdziałając z życiem gospodarczym kraju, Zarząd S-nia brał udział w licznych posiedzeniach i konferencjach technicznych oraz gospodarczych, z których wymienić należy:

1. Konferencja w sprawie kolei normalnych i wąskotorowych, dróg wodnych i lotniczych,
2. Komisja Planu Regionalnego Warszawy, dróg wodnych i sieci drogowej,
3. Komitet Chłodnictwa,
4. Muzeum Techniczne,
5. IV. Zjazd Elektryków w Łodzi,
6. Zjazd Naukowej Organizacji.

Doceniając wagę wychowania przyszłego pokolenia technicznego, Zarząd wysłał swoich delegatów do:

1. Rady Opiekuńczej Państwowej Szkoły Chemiczno - Przemysłowej,
2. Rady Opiekuńczej Państwowej Szkoły Technicznej Lotniczej i Samochodowej,
3. Rady Opiekuńczej Wyższej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. Wawelberga i Rotwanda.

Pragnąc skupić na terenie naszego gmachu pokrewne organizacje i zrzeszenia techniczne, Zarząd dążył do wynajęcia zwolnionych lokali takim stowarzyszeniom. Wynajęto lokale Stow. Elektryków i S.I.M.P.

W porozumieniu ze Związkiem Metalowców i S. I. M. P. Zarząd Stowarzyszenia Techników Polskich zreorganizował podstawy prawne wydawnictwa „Przegląd Techniczny“. Na 624 udziały nowoorganizowanej spółki Stowarzyszenie Techników Polskich posiada 290 udziałów, Związek Metalowców — 147 udziałów i S. I. M. P. — 113 udziałów.

Sprawy wewnętrzne.

Dążąc do usystematyzowania i organizowania ram życia wewnętrznego Stowarzyszenia, Zarząd opracował Regulamin Walnych Zebrań oraz współdziałał przy dostosowaniu regulaminów poszczególnych kół i wydziałów do opracowanego wzorowego szematu regulaminów. Wobec konjunktur ekonomicznych Zarząd szczegółowo badał sprawę lokaty funduszków Stowarzyszenia. W związku z tą sprawą dyskutowano nad przebudową gmachu Stowarzyszenia, lecz myśl ta, wobec stanu gospodarczego kraju, musiała być narazie zaniechana. Starając się nieść pomoc kolegom, dotkniętym bezrobociem, Zarząd Stowarzyszenia zatrudnił paru z nich przy pracach Sekcji Bibliograficznej, udzielał zapomóg, zwalniał i redukował wysokość składek i t. p. W trosce o urealnienie preliminarza budżetowego na 1933 rok, Zarząd Stowarzyszenia wyłonił Komisję Oszczędnościową, która bada wszelkie dziedziny gospodarki Stowarzyszenia. Komisja ta przedstawiła Zarządowi szereg wniosków i zaleceń, które po rozpatrzeniu i uchwaleniu przez Zarząd zostaną wprowadzone w życie, co pozwala Zarządowi mieć przekonanie, iż obecny 1933 rok, pomimo kryzysu, zostanie zamknięty nadwyżką wpływów nad wydatkami.

Sprawozdanie finansowe.

Rok sprawozdawczy przeżyło Stowarzyszenie pod znakiem powszechnego kryzysu gospodarczego, co uzewnętrzniło się po stronie dochodów w szeregu niedoborów w pozycjach preliminowanych na rok 1932 i zamiast zł. 233.000.— osiągnęło Stowarzyszenie zaledwie sumę zł. 197.234.02 czyli o 35.765 zł. 98 gr. mniejszą.

Analizując poszczególne źródła dochodów, wypada podkreślić, że niedobór z komornego powstał wskutek pozostawania przez pewien czas niektórych lokali wolnymi; wynajęcie sal, mimo obniżenia ich cen, wykazało zmniejszoną frekwencję wskutek braku amatorów urządzania deficytowych bali; składki członkowskie wpłynęły w wysokości mniejszej prawie o zł. 9.000.—, a to w związku ze stałym zmniejszaniem się ilości członków i ich możliwości płatniczej; „z różnych źródeł“ dochody obejmują przeważnie wpływy z kart i kar, wobec tego zaś, że członkowie mniej czasu obecnie poświęcają życiu klubowemu, niż za czasów przedkryzysowych, i w tej rubryce daje się zauważyć zmniejszenie dochodów; wpływy z papierów procentowych również zawiodły wskutek zmniejszenia się dywidendy i spowodowały o zł. 5.096. — zmniejszenie się dochodów.

Obserwując stałą tendencję zniżkową wpływów, Zarząd Stowarzyszenia przeprowadził daleko idące oszczędności w wydatkach, co pozwoliło nie tylko nie przekroczyć ogólnej sumy dochodów, znacznie zmniejszonych, lecz osiągnąć ich nadwyżkę nad wydatkami w sumie Zł. 4.025 gr. 76. Przekroczeniu sum preliminowanych po stronie wydatków uległy tylko dwie pozycje, a mianowicie: podatki i ubezpieczenia o zł. 2.637 gr. 05 i reprezentacja Stowarzyszenia o zł. 181 gr. 60. Oszczędności zaś dokonane w pozostałych pozycjach wydatków pozwoliły pokryć te drobne przekroczenia budżetowe i osiągnąć wspomnianą nadwyżkę dochodów nad wydatkami.

Tak więc w roku sprawozdawczym Stowarzyszenie nietylko nie było zmuszone sięgać do zapasów z lat ubiegłych, lecz mimo trudności finansowych, spowodowanych kryzysem, osiągnęło ową nadwyżkę Zł. 4.025 gr. 76, uzewnętrznioną w bilansie za rok 1932 w rachunku Zysków i Strat oraz w zestawieniu preliminarza budżetowego na rok 1932 z dochodami i wydatkami.

Z ogólnej liczby 1.500 członków Stowarzyszenia na dzień 31.XII. 1932 r.:

a) opłaciło składki do dnia 1. I. 1933 r.	873
b) zalega za jeden kwartał	98
c) „ „ dwa kwartały	133
d) „ „ trzy kwartały	73
e) „ „ rok i więcej	284
f) dożywotni	30
g) przyjętych w grudniu 1932 r.	9
razem członków	1500

Z DOCHODAMI I WYDATKAMI

Polskich w Warszawie

1 9 3 2

W Y D A T K I	Preliminowano na rok 1932		Wydatki w 1932 r.	
I. Nieruchom. przy ul Czackiego 3/5				
a. podatki i ubezpieczenia	21,000		23.637.05	
b. raty Tow. Kred. m. W-wy . . .	10,000		9,089.27	
c. spłata długów, proc. i sądowe	6,000		5,180.24	
d. woda i kanały	2,500		1,930.29	
e. koszty ogrzewania	10,000		9,134.11	
f. koszty oświetlenia	10 000		7,359.85	
g. konserwacja gmachu	3,000		2,245.73	
h. remont gmachu	15,000		8,336.37	
i. pobory dozorczy	2,200		1,911.00	
j. pobory adm. gmachu	5,400	85.100	5,100.00	73 923.91
II. Zakup i konserw. sprzętów . . .	6,000	6,000	3 275.85	3,275.85
III. Pobory personelu klubowego . .	21,400	21,400	20 007.50	20,007.50
IV. Na potrzeby St-nia:				
a. Ogólne:				
1. pobory obsługi lokalu St-nia	5,900		4,961.25	
2. pobory personelu admin. . .	31,400		29,753.75	
3. wydatki kancelaryjne	3,600		3,276.49	
4. telefony w gmachu St-nia . .	2,400		1,805.10	
b. Związane z działal. techn-społ.				
1. biblioteka i bibliografia . . .	22 000		21,772.48	
2. składka do Zw. Pol. Zrz. Tech.	5,200		3,900.00	
3. dla kół i wydziałów	5,000		3,224.26	
4. prenumerata pism dla człon.	30,000		17,664.57	
5. reprezentacja St-nia	3,000		3,181.60	
6. stypendjum jubileuszowe . . .	2,400		2,400.00	
7. ofiary na cele techn. i społ.	2,000		1,461.50	
c. Nieprzewidziane	2,500	115,400	—	93,401.00
V. Na wydawnictwa techniczne ze składek członków wspierających	2,700	2,700	200.00	200.00
VI. Stypendjum im. Koła Technol. Petersb.	2,400	2,400	2,400.00	2,400.00
Nadwyżka dochodów	—	—	4,025.76	4,025.76
		233,000		197,234.02

I. RADA DELEGATÓW. W skład Rady Delegatów wchodziło 76 delegatów i ich zastępców.

W roku sprawozdawczym R. D. odbyła 11 posiedzeń plenarnych (średnia frekwencja na posiedzeniu 21 delegatów) oraz 6 posiedzeń prezydium R. D.

Prócz spraw bieżących przez R. D. zostały załatwione następujące sprawy:

- 1) rozpatrzenie sprawozdania za r. 1931 i wydanie o niem opinii,
- 2) ułożenie listy kandydatów do władz i wydziałów S-nia na r. 1932,
- 3) uzgodnienie z przyjętym przez Walne Zebranie szematem regulaminów Koła b. wychowawców Politechniki Kijowskiej i Koła Samochodowego,
- 4) opracowanie zmian regulaminu Rady Delegatów,
- 5) rozpatrzenie i uzgodnienie opinii o projekcie regulaminu prowadzenia Walnych Zebrań S-nia,
- 6) rozpatrzenie sprawy pretensji kol. Gembarzewskiego z tytułu przerachowania pożyczki, udzielonej przez niego S-niu na budowę gmachu gimn. im. Staszica, oraz wydanie w tej sprawie opinii,
- 7) rozpatrzenie projektu budżetu S-nia na rok 1933 oraz wydanie w tej sprawie opinii,

Poza tem R. D. przez swych przedstawicieli brała udział w Komisjach, wyłonionych przez Zarząd S-nia, w sprawach:

- a) ożywienia działalności technicznej S-nia oraz ożywienia i skoordynowania działalności Kół Zawodowych,
- b) pretensji kol. Gembarzewskiego, wymienionej powyżej w p. 6.

W skład prezydium R. D. wchodził: przewodniczący — kol. Henryk Poths, zastępcy przewodniczącego — kol. Ryszard Kaszuba i kol. Bronisław Mosdorf, sekretarze — kol. Władysław Gliński i kol. Wiesław Gąssowski.

II. RADA NAUKOWO-TECHNICZNA powstała w r. 1926, odbyła w ciągu roku sprawozdawczego 1 zebranie ogólne i 5 posiedzeń Prezydium. Po przeprowadzeniu ankiety pomiędzy Kółami Zawodowymi S-nia R. N. T. wydała opinię w sprawie pożądanego kierunku „Przeglądu Technicznego“. Według opinii R. N. T. „Przegląd Techniczny“ powinien być pismem, dającym możność każdemu inżynierowi być dokładnie poinformowanym o wszystkim, co się w świecie technicznym dzieje. Nadanie takiego ogólnego kierunku nie powinno obniżyć poziomu pisma. Pozatem, dążąc do nadania ogólnego kierunku temu czasopismu, „Przegląd Techniczny“ powinien jednak dać możność wypowiedzenia się o zakresie własnej specjalności tym gałęziom techniki, które własnego organu nie posiadają — przez wydawanie specjalnych zeszytów. Poza tem Rada N. T. zajmowała się sprawą reorganizacji szkolnictwa zawodowego, udzielając swej opinii Wydziałowi Szkolnictwa Technicznego przy Stowarzyszeniu i sprawą zmiany nazwy Śląska na „Wielkie Polskie Zagłębie“ według projektu członka S-nia ś. p. inż. Gustawa Sippko. Opinię swoją w tej sprawie R. N. T. przesała do dalszego rozpatrzenia Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.

W skład Rady delegaci wszystkich kół zawodowych przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie oraz delegaci ugrupowań zawodowych, niereprezentowanych w Stowarzyszeniu Techników.

Przewodniczącym R. N. T. był kol.: Roman Podoski, sekretarzem kol. Stanisław Rodowicz, członkami Prezydium kol. kol.: Henryk Korwin-Krukowski, Witold Moroński i jako delegat Zarządu S-nia kol. Kazimierz Gierdziejewski.

III. KOMITET KWALIFIKACYJNY egzystuje od założenia S-nia t.j. od r. 1898; składa się z 18 członków, wybieranych przez Walne Zebranie. Komitet ma na celu rozpatrywanie zgłoszeń kandydatów na członków S-nia.

W roku sprawozdawczym Komitet odbył 4 posiedzenia, na których rozpatrzono i polecono do przyjęcia 39 kandydatów, przyjęto 1 członka nadzwyczajnego, unieważniono zgłoszenia 4 kandydatów i zasięgnięto dodatkowych informacji o 6 kandydatach.

Skład Komitetu był następujący: przewodniczący kol. Henryk Korwin-Krukowski, zastępca przewodniczącego kol. Roman Baranowicz, sekretarz — kol. Józef Buczkowski, zastępca sekretarza kol. Michał Ślósarski, delegat do Rady Delegatów — kol. Celestyn Steckiewicz, zastępca kol. Stefan Ochotnicki, poza tem w skład Komitetu wchodzili jeszcze następujący członkowie: kol. kol. Stanisław Ambrożewicz, Alexander Drebert, Wiesław Gąssowski, Antoni Hoppen, Leszek Kisteliski, Stanisław Mirowski, Waclaw Nowak, Stefan Plewiński, Jan Świętochowski, Karol Taylor i Walerjan Wiśniewski.

IV. KOMISJA REWIZYJNA. Skład Komisji Rewizyjnej w r. 1932 był następujący: kol. kol. Leon Buszkowski, Janisław Haciewicz, Ludwik Knauff (przewodniczący), Adam Kolitowski i Stanisław Krasnodebski.

V. SĄD KOLEŻEŃSKI powstał w r. 1921, składa się z 22 członków, wybieranych przez Walne Zebranie. W roku sprawozdawczym nie rozpatrywano żadnych spraw.

Skład Sądu Koleżeńskiego był następujący kol. kol.: Franciszek Bąkowski — sekretarz główny, Zygmunt Kreczyński — zastępca sekretarza głównego, Stanisław Bochnia, Waclaw Brygiewicz, Józef Buczkowski, Józef Budkiewicz, Leon Buszkowski, Waclaw Gaładyk, Lucjan Jętkiewicz, Jan Knechowicz, Włodzimierz Kolanowski, Stefan Lechowski, Waclaw Paszkowski, Ignacy Piotrowski, Edward Potemski, Henryk Poths, Mieczysław Pożaryski, Władysław Przeszępski, Czesław Skotnicki, Janusz Straszewicz, Karol Taylor i Stefan Twardowski.

VI. KOMITET BIBLIJOTECZNY powstał w roku założenia S-nia t. j. w 1898 r. i ma na celu zarządzanie Biblioteką, czytelnią czasopism i dzienników oraz wypożyczanie, zakup i katalogowanie książek i czasopism. Przy Komitecie istnieją dwie sekcje: Biblijoteczna i Biblijograficzna; ta ostatnia ma na celu opracowywanie polskiej biblijografii technicznej. Biblijografja artykułów polskich czasopism technicznych jest drukowana w „Wiadomościach Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych“ i gromadzona w kartotece Sekcji Biblijograficznej razem z biblijografją techniczną wszechświatową, opracowywaną obecnie przez holenderski instytut biblijograficzny w Hadze. Od roku 1931 Sekcja Biblijograficzna reprezentuje Polską Sekcję Narodowościową w Związku Międzynarodowym Sekcyj Narodowościowych przy Instytucie Biblijografji w Brukseli. Komitet składa się z 9-ciu członków i 3-ch zastępców, 1 delegata Za-

ządu S-nia i 14 członków kooptowanych. Komitet odbył 3 posiedzenia, Sekcja Biblijograficzna — 7. Najważniejszymi sprawami, poruszanymi na posiedzeniach, były: 1) przygotowanie referatu na Międzynarodowy Kongres Biblijograficzny we Frankfurcie oraz delegowanie dwóch przedstawicieli w osobach Inż. St. Rodowicza i Inż. Wł. Glińskiego, 2) Przygotowanie materiałów dla drukowanego Katalogu Biblijoteki S-nia oraz częściowe jego drukowanie. 3) Sprawa rozszerzenia pomieszczenia, zajmowanego przez Biblijotekę i Czytelnie. 4) Sprawy wewnętrzne administracyjne, układanie budżetu i sprawozdań finansowych Komitetu. 5) Omawianie spraw, związanych z otwarciem i uprzystępnieniem korzystania ze zbiorów Sekcji Biblijograficznej.

Z objawów, godnych zaznaczenia w roku sprawozdawczym, należy wymienić wzmogoną działalność Sekcji Biblijograficznej.

Sekcja w dalszym ciągu zbierała i opracowywała w dziesiętnym systemie klasyfikacji biblijografię artykułów, ukazujących się w polskich czasopismach technicznych, a następnie ogłaszała ją drukiem w „Wiadomościach Zw. P. Z. T.“. Ukazało się w druku 89 stron biblijografji, co stanowi, licząc przeciętnie 20 notatek na stronie, 1780 notatek biblijograficznych. Poza tem Sekcja przesłała do Międzynarodowego Instytutu Dokumentacji biblijografię książek i bardziej wartościowych artykułów technicznych, które ukazały się w druku w języku polskim w drugiej połowie 1931 r. i pierwszej połowie 1932 r. Materiały przesłane przez Sekcję zostały ogłoszone drukiem w „Repertorium Technicum“ — międzynarodowym wydawnictwie biblijograficznym, drukowanym w Hadze. Sekcja Biblijograficzna, występująca jako Sekcja Polska Międzynarodowego Instytutu Dokumentacji, utrzymywała łączność i współpracowała z innymi Sekcjami nad ulepszeniem i rozpowszechnieniem dziesiętnego systemu klasyfikacji oraz nad zorganizowaniem wszechświatowej sieci informacyj biblijograficznych. Członkowie Sekcji kol. kol. Rodowicz i Gliński reprezentowali Sekcję i brali udział w XI-ym Międzynarodowym Kongresie Dokumentacji, który odbył się we wrześniu 1932 r. we Frankfurcie n/Menam; na Kongresie tym kol. Inż. Rodowicz wygłosił referat p. t. „Racjonalna organizacja biblijotek“. W październiku 1932 r. Sekcja oddała do użytku publiczności Biuro Informacji Biblijograficznych przy Stowarzyszeniu Techników. Biuro udziela informacji członkom Zw. P. Z. T. za opłatą 10 gr. za każdą notatkę biblijograficzną, osobom postronnym za opłatą 20 gr. za notatkę. Kartoteka Biura Informacji Biblijograficznych składa się z 40.000 notatek biblijograficznych. W skład kartoteki weszły wszystkie materiały biblijograficzne, opracowane w latach ubiegłych przez Sekcję Biblijograficzną i wydrukowane następnie w „Wiadomościach Zw. P. Z. T.“ oraz materiały pochodzące z „Repertorium Technicum“. Kartoteka jest stale uzupełniana. Poza informacjami udzielanymi na miejscu, Biuro udzieliło szereg informacji pisemnych osobom zamiejscowym. Sekcja Biblijograficzna zamieściła w „Wiadomościach Zw. P. Z. T.“ kilka artykułów mających na celu rozpowszechnianie zrozumienia potrzeby biblijografji oraz zaznajomienie szerokiego ogółu z organizacją Biura Informacji Biblijograficznych.

W skład Sekcji Biblijograficznej w okresie sprawozdawczym wchodzili kol. kol.: Arlet Wiktor, Bochnia Stanisław, Ciechomski Leon, Gliński Władysław, Holewiński Jan Wacław, Jabłoński Bolesław, Jaruszewski Piotr, Kunicki Stanisław, Lehrbach Julian, Maltze Wilhelm, Marcinowski Otton, Mączyński Maciej, Rodowicz Stanisław, Skawiński

Stanisław, Suchowiak Lech, Szulc Stanisław, Świętochowski Jan, Włoczewski Ferdynand, Wroński Piotr Celestyn, Zembrzuski Michał i Zienkowski Leszek. Przewodniczącym Sekcji był kol. Inż. Władysław Gliński, Sekretarzem kol. Inż. Otton Marcinowski.

Sekcja Biblioteczna wydała dotychczas drukiem działy od „O“ do „621.11“ działowego katalogu Biblioteki oraz w „Wiadomościach Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych“ był wydrukowany spis nowozakupionych i ofiarowanych książek. W celu utrzymania łączności z naukowymi i wydawniczymi instytucjami Komitet Biblioteczny należał prócz do pokrewnych organizacji o charakterze międzynarodowym, do Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika, Kasy im. Mianowskiego — Instytutu Popierania Nauki, Stowarzyszenia Polskich Członków Kongresów Drogowych.

W roku sprawozdawczym ilość tomów książek i czasopism wypożyczonych wynosiła 1191 tomów, przyczem poczytność według działów była następująca: ekonomia przemysłowa, organizacja pracy i administracja 95 tomów, nauki ścisłe — 138, inżynieria — dzieła treści ogólnej — 79, budowa maszyn, prace w warsztatach fabrycznych, części maszyn, maszyny pomocnicze do obróbki metali — 238, elektrotechnika, telegrafia, telefonja i radjotechnika — 73, chłodnictwo — 43, górnictwo — 8, inżynieria cywilna, budowa mostów, budownictwo wodne, technika budowlana, architektura — 182, kolejnictwo i drogi bite — 41, inżynieria sanitarna i higjena publiczna — 47, technika lotnicza, samochodowa i żegluga wodna — 35, przemysł chemiczny — 69, hutnictwo i metalurgia — 59, przemysł fabryczny, metalowy, drzewny, skórzany i t. p. — 26, słowniki i encyklopedje — 18, poza tem mniejszą poczytnością cieszyły się inne działy, które łącznie wyniosły 40 tomów.

W roku sprawozdawczym zakupiono książek i dzieł 53 w 54 tomach i 101 tomów czasopism, i otrzymano w ofierze książek 51 dzieł w 53 tomach oraz 22 tomy czasopism. Abonowano dla czytelnicy czasopism technicznych w języku polskim — 29, w językach obcych — 59, treści ogólnej i ekonomicznej — w języku polskim — 19, w językach obcych — 2, dzienników polskich — 14, czasopism ilustrowanych — w języku polskim — 9, w językach obcych — 3. Otrzymywano bezpłatnie czasopism technicznych polskich — 17, w językach obcych — 17, i treści ogólnej i ekonomicznej w języku polskim — 4. Prócz tego czytelnia otrzymywała znaczną ilość reklamowych czasopism krajowych i zagranicznych od zakładów przemysłowych oraz Ambasady Amerykańskiej i Ministerstw. Na dzień 31. XII. 1932 r. katalog biblioteki obejmował: książek 5935 dzieł w 6833 tomach, oraz czasopism kolejnych numerów inwentarzowych 3170 w 3202 oprawach w różnych językach, razem inwentarz biblioteki zawiera 10035 tomów. Wartość biblioteki na dzień 31 grudnia 1932 r. wynosiła Zł. 72,406 gr. 31.

W roku sprawozdawczym wydatkowano na: zakup książek i broszur w różnych językach Zł. 1.918 gr. 87, prenumeratę czasopism w różnych językach treści technicznej, gospodarczej, ogólnej oraz gazet Zł. 6.015 gr. 81, oprawę książek i roczników czasopism Zł. 1.041 gr. 70, bibliografję techniczną Zł. 6.259 gr. 73, pensje personelu i świadczenia socjalne Zł. 4.791 gr. 25, wydatki handlowe Zł. 1.745 gr. 12 razem Zł. 21.772 gr. 48. Prócz powyższej sumy wydatkowanej z budżetu biblioteki w roku 1932 w sumie Zł. 22.000.— wydatkowano dodatkowo Zł. 8.962 gr. 70 z pozostałości budżetowych z lat poprzednich, jako

rezerwy, głównie na potrzeby bibliografii technicznej w związku z przyspieszeniem otwarcia zbiorów materiałów bibliograficznych, opracowanych przez Sekcję Bibliograficzną. W wydatkach tych zawarte są koszty nabycia zagranicznych materiałów bibliograficznych, które zostały umieszczone w kartotece, koszty przygotowawczej pracy przy sporządzaniu kartoteki, druk bibliografii, jak również nadzwyczajny wydatek druku katalogu biblioteki Stowarzyszenia i tym podobne nadzwyczajne wydatki nieprzewidziane.

Poza tem dla porównania poniżej umieszczone dane wykazują wydatkowane sumy na Bibliotekę i Bibliografię Techniczną w latach od 1929 do 1932 włącznie: 1929 r.— Zł. 26.956.— 1930 r.— Zł. 28.417.— 1931 r. — Zł. 32.463.— i 1932 r. — Zł. 30.735.— łącznie z sumami wydatkowanymi z rezerw lat poprzednich.

Członkami Komitetu Bibliotecznego byli kol. kol.: Stanisław Rowdowicz — przewodniczący Komitetu, Michał Zembrzusi — przewodniczący Sekcji Bibliotecznej, Władysław Gliński — przewodniczący Sekcji Bibliograficznej. Otton Marcinowski — sekretarz, Władysław Łatkiewicz — kierownik finansowy, Leon Ciechomski, Jan Wacław Holewiński, Julian Lehrbach, Ferdynand Włoczewski, Piotr Celestyn Wroński; zastępcy kol. kol.: Paweł Branny, Piotr Jaruszewski. Poza tem współpracowali w Komitecie Bibliotecznym członkowie kilku kół zawodowych przy Stowarzyszeniu, jako kooptowani: kol. kol.: Stanisław Jachimowski, Jan Siwiński i Janusz Szwejkowski.

VII. WYDZIAŁ POSIEDZEŃ TECHNICZNYCH istnieje od czasu powstania S-nia i ma na celu organizowanie odczytów piątkowych dla członków S-nia i wprowadzonych gości.

Wydział Posiedzeń Technicznych zorganizował w r. 1932 odczytów 30, które były wygłoszone na piątkowych zebraniach S-nia w następującym porządku:

Nr.	Data	Prelegent	Treść odczytu
1.	8.I	inż. S. Sokołowski	„Składy-chłodnie i ich znaczenie w życiu gospodarczem Polski” /z przezroczami/
2.	15.I	„ A. Pawłowski	„O Kongresie Międzynarodowym wykształcenia technicznego, odbytym w Paryżu we wrześniu r. 1931 i o Kongresie Międzynarodowym prasy technicznej i zawodowej, który odbędzie się w Warszawie we wrześniu 1932 r.”
3.	22.I	„ F. Karśnicki „ E. Potempski „ M. Pożaryski	Życiorys Tomasza Edisona „Historja żarówki” „Wynalazki Edisona” /posiedzenie poświęcone uczczeniu pamięci ś. p. Tomasza Edisona/.
4.	29.I	„ I. Luft	„Rola budownictwa w zwalczaniu kryzysu gospodarczego i bezrobocia”.
5.	5.II	dr. inż. W. Billewicz	„Budowa tunelu z Detroit do Windsor” /z przezroczami/
6.	12.II	„ R. Chmielewski	„O głębokiem fundamentowaniu”
7.	19.II	„ G. Sippko	„Niemiecki przemysł górniczo-hutniczy w wielkiej wojnie światowej”
8.	26.II	„ S. Różański	„Miasto Jutra, a jego realizacja” /pokaz filmowy/.
9.	4.III	„ J. Eberhardt	„Przebudowa węzła kolejowego w Warszawie” /obecny stan robót/.

Nr.	Data	Prelegent	Treść odczytu
10.	11.III	dr. inż. W. Billewicz	„O wyższych studiach technicznych w St. Zjedn. Ameryki Półn.“
11.	18.III	inż. F. Bąkowski	„Zagadnienie Prus Wschodnich, jako problem gospodarczy“
12.	15.IV	„ B. Dobrzycki	„Rozwój portu w Gdańsku“
13.	22.IV	„ P. Tułacz	„Kalkulacja spawania“
		„ A. Jahns	„Zastosowanie spawania w konstrukcji maszyn“
		„ Z. Dobrowolski	„Spawanie stali nierdzewiejącej“ /z pokazem filmu/
14.	29.IV	p. A. Plutyński	„Polska na tle kryzysu finansowego“
15.	6.V.	inż. A. Około-Kułąk	„Sprawa odwodnienia Warszawy“,
		„ H. Orleański	
		„ C. Klarner	„Kryzys, technika, ekonomika“.
16.	13.V.	„ S. Rodowicz	„Sprawozdanie z udziału w kongresach międzynarodowych oraz z podróży naukowej dla zaznajomienia się z najnowszymi zdobyczami techniki, a między innymi w działach wyzyskania paliwa, użycia gazu dla samochodów, chłodnictwa, poczty pneumatycznej i użycia opon gumowych w kolejnictwie“.
17.	20.V.		„Zasady oświetlania mieszkań i biur“ (z przezrociami)
18.	27.V.	dyr. M. Kycia	„Aktualne wskazania ekonomiczne“.
19.	3.VI.	inż. P. Drzewiecki	„Techniczne i gospodarcze znaczenie zamiany stali i żelaza na kuto-lane odlewy“
20.	10.VI.	„ L. Binder	„Towarzystwa amerykańskie wobec kryzysu“.
21.	17.VI.	„ W. Starczewski	„Wrażenia z wycieczki do Holandji (z przez.)
22.	7.X.	„ P. Drzewiecki	„Szlakiem przesilenia i poprawy“
23.	14.X.	„ C. Klarner	„Łódzie podwodne i ratowanie załóg w wypadkach awarii“.
24.	21.X.	„ A. Pauly	„Szlakiem przesilenia i poprawy“ c. d.
25.	28.X.	„ C. Klarner	„Lotnictwo współczesne i dalsze jego drogi rozwoju“,
26.	4.XI.	„ S. Rogalski	„Morskie zagadnienia Polski“
27.	18.XI.	„ J. Rummel	„O kongresie brukselskim (1932) wykształcenia technicznego i o sprawach Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej z powodu jej dorocznego zebrania w Paryżu“.
28.25.	XI.	„ A. Pawłowski	„Budowa rzeźni centralnej w Warszawie i jej znaczenie pod względem gospodarczym i sanitarnym“.
29.	2. XII.	dyr. P. Schönborn	„Budowa magistrali węglowej Śląsk—Gdynia“.
30.	9. XII.	inż. S. Higersberger W. Przedpełski	

Skład Wydziału Posiedzeń Technicznych był następujący kol. kol. Adam Kolitowski, Andrzej Kubicki, Stanisław Manduk, Kazimierz Pichelski, Roman Podoski (sekretarz), Ignacy Radziszewski (przewodniczący).

VIII. WYDZIAŁ WYDAWNICTW TECHNICZNYCH istnieje od r 1898. Od kilku lat Wydział pracuje nad wydaniem „Technika“ który opracowywany jest zeszytami. W roku 1932 wydano dalsze kolejne zeszyty tomu I, mianowicie zeszyty Nr. 12, 13 i 14, a następne są w druku. W okresie sprawozdawczym wydatkowano Zł. 2.707 gr. 80, w któ-

KRONIKA TECHNICZNA

625.2:629.1.00.3

Wagony o nadwoziu przenośnym dla przewozu ładunków drogami żelaznymi, bitymi i wodnymi.

Inż. St. Rodowicz.

Współczesna komunikacja ładunkowa, korzystając z dotychczasowego doświadczenia i chcąc uniknąć wad istniejących systemów, powinna odpowiadać następującym wymaganiom:

1. Opłata za przewóz powinna być możliwie najtańsza, by cena towaru z powodu kosztów przewozu nie wzrastała niepomieranie;
2. Przewóz ładunków powinien być możliwie najszybszy;
3. Musi mieć zapewnioną możliwość dowożenia i zbierania towarów i najdalszych zakątków kraju;
4. Ładunek nie powinien ponosić żadnych szkód wskutek przewozu;
5. System gospodarki wagonowej powinien być tak prosty, żeby usuwał możliwość nadużyć;
6. System komunikacyjno-ładunkowy musi odpowiadać wszelkim wymaganiom wojskowym — względem strategicznym.

Tym wszystkim wyżej wymienionym wymaganiom nowoczesnej komunikacji ładunkowej odpowiada w zupełności nowy system wagonów o *nadwoziu przenośnym*, oparty na ostatnich zdobyczach wiedzy technicznej na polu konstrukcji wagonów kolejowych.

Potrzeba najlepszego wyzyskania taboru kolejowego, zwiększenia ogólnej szybkości przewozu ładunków oraz obniżenia kosztu transportu spowodowała konieczność zbudowania nowego typu wagonu o nadwoziu przenośnym dla dania możliwości przewozu ładunków kolejami, szosami lub wodą, bez konieczności przeładowywania towarów, t. j. w celu umożliwienia przewozów tranzytowych w najszerszym tego słowa znaczeniu.

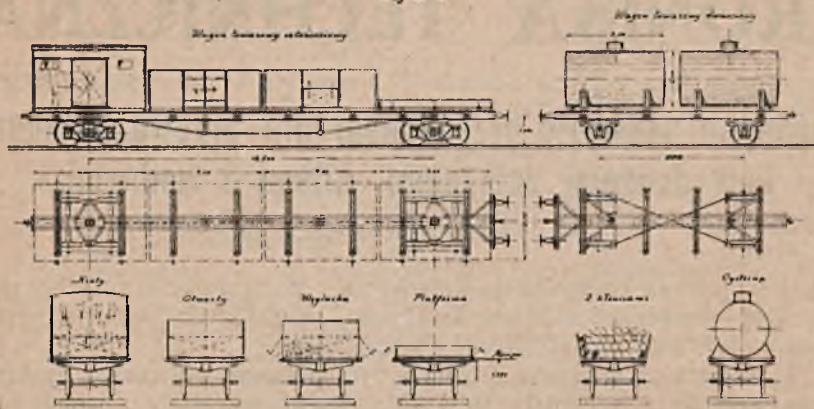
Ten zupełnie nowy typ wagonów, w którym odpowiednio do najnowszych wymagań techniki przewozowej, usunięto braki dotychczas istniejących konstrukcji i zastosowano wszelkie możliwe ulepszenia, wprowadza szereg praktycznych i ekonomicznych udogodnień.

Wagony tego typu nazywane są wagonami o nadwoziu przenośnym dlatego, że ich pudło, platforma, czy cysterna, mogą być każdej chwili wraz z ich zawartością z podwozia zdejmowane lub też odwrotnie na nie postawione. System ten wprowadza również duże udogodnienia w przenoszeniu nadwozi z samochodów oraz przewożenia ich na wodnych środkach komunikacyjnych.

Na rysunku Nr. 1 przedstawione są podwozia (4 osiowe i 2 osiowe) oraz nadwozia (kryte, odkryte, węglarka, platforma i cysterny).

Ładunek znajduje się na kołach wagonu lub na statku tylko w czasie przewozu, po dokonaniu którego — ładunek natychmiast w całości może być zdjęty, a koła lub statek — użyte do przewozu nowych towarów.

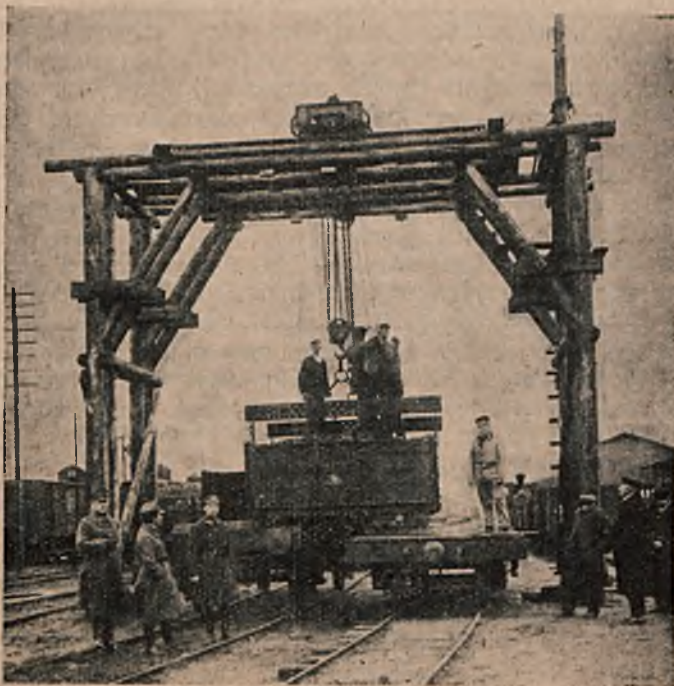
Ryc. 1

Statystyka wskazuje: we Francji wagon średni na dobę był średnio mniej niż $1\frac{1}{2}$ godziny w ruchu — resztę czasu wagon stoi i nic nie przewozi.

Nadwozia przenośne wykonane jako pudła, skrzynie lub cysterny pozwalają łatwo i szybko przestawiać się wraz z pełnym ładunkiem z kół wagonu normalnotorowego na wagon wąskotorowy, samochód, statek lub odwrotnie bez konieczności wyładowywania towaru, przez co otrzymujemy właściwy przewóz tranzytowy (patrz Nr. 2).

Rys. 2

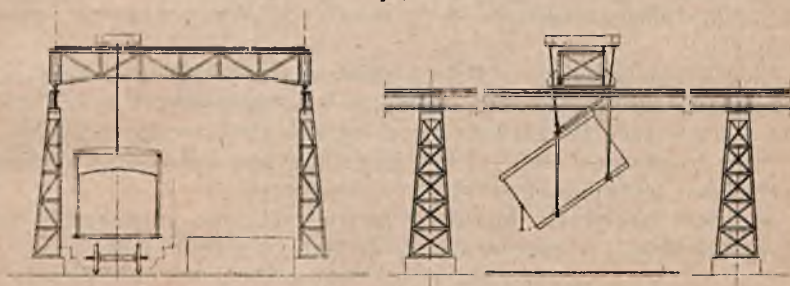

Zastosowanie typu wagonów o nadwoziu przenośnym pozwala pracę ładunkową wykonać o wiele szybciej niż to robimy dotychczas.

Martwy ciężar ładunku i wysokość podnoszenia towaru przy wyładowywaniu lub przeładowywaniu z wagonów o nadwoziu przenośnym są mniejsze niż przy wszystkich innych dotychczas stosowanych systemach wyładunkowych.

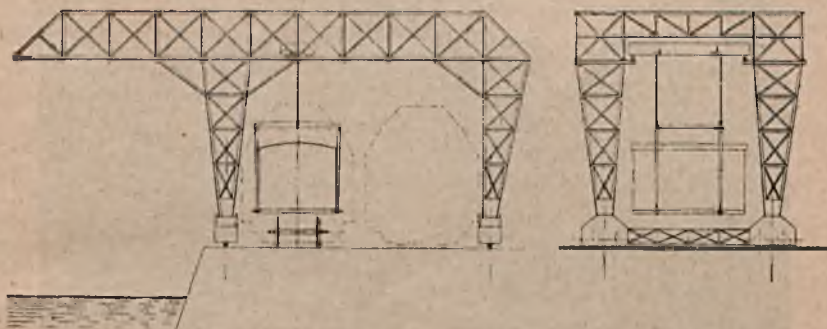
Wszystkie prawie dotychczas stosowane systemy wyładunku wymagają podnoszenia towaru na wysokość znacznie większą, niż tego wymaga teoretycznie sam ładunek i wszystkie systemy podnoszą znacznie większą martwą wagę w porównaniu z systemem nadwozi przenośnych.

Rys. 3

Zdejmowanie nadwozia może być uskutecznione za pomocą dźwignów różnych konstrukcyj (patrz Rys. 3, 4), jak też dźwignów ruchomych i autonomicznych, zależnie od miejsca, gdzie się ono odbywa, a więc czy na stacji mniejszej, czy większej, czy przeładunkowej lub wyładunkowej, czy też nawet w porcie.

Rys. 4

W sprawie transportu nadwozi drogami wodnymi patrz art. p. Inż. Rodowicza p. t. „W sprawie transportu węgla i rudy drogą kodną pomiędzy Bałtykiem a Polskim Zagłębiem Węglowym“ „Wiadomości Związku P. Z. T.“ r. 1932 Nr. 12.

Wagony o nadwoziu przenośnym mogą być także naładowane lub wyładowane tak, jak wagony istniejące, o ile do tego czasu na tem właśnie miejscu dźwigi nie będą ustawiane, albo o ile na małych stacjach nie opłaca się zastosowywać dźwignów, z powodu małej ilości przybywających ładunków.

Wagony nowego typu, oprócz zdejmowanych nadwozi, zaopatrzone są również w powietrzne hamulce, automatyczne sprzęgła i udoskonalone smarownice, t. j. wszystkie te udoskonalenia, które niezbędnie postęp techniki kolejowej zmusza do wprowadzenia.

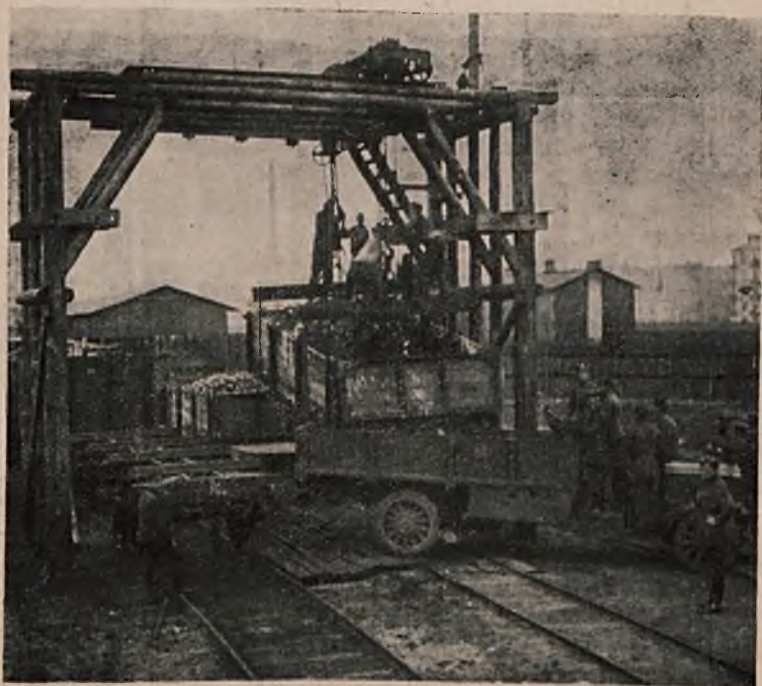
Korzyści wynikające z eksploatacji wagonów o nadwoziu przenośnym.

Możliwość włączenia wszystkich dróg komunikacyjnych do przewozu tranzytowego:

Przyjęta jednostka wagi ładunku 10 tonn jest dopuszczalna, 1) dla kolejek wąskotorowych, dla wagonów na 2 wózkach dwuosioowych, 2) dla samochodów ciężarowych po 5 t. na oś, 3) dla normalnych mostów drogowych.

Sieć komunikacyjna w Polsce zawierająca 16.000 km. kolei norm. tor. zwiększa się przez dodanie sieci kolei wąskotorowych o 3.000 klm.; przez dodanie szos 72.000 km; przez dodanie dróg wodnych 26.000 km. Razem będziemy posiadać 117.000 klm. dróg komunikacyjnych zdolnych do przewozu tranzytowego.

Możliwość przewozu ładunków nietrwałych, nie znoszących wielokrotnych zwykłych przeładowań naprz. nadwozia-chłodnie.

Techniczne podstawy obliczeń wagonu o nadwoziu przenośnem.

Jednostka wagi ładunku 10 t. dopuszczalna dla kolejek, samochodów, mostów).

Płaszczyzna nadwozia 10 mtr² (4×2,5) ze względu na przewóz koni, bydła.

Ciśnienie na oś 14 t. jako maximum dopuszczalne.

Ciśnienie na 1 mtr. b. toru 3,4 t. do 3,6 t. (dopuszczalne 3,6 t.).

Konstrukcja ramy podwozia pozwala łatwo przejść z dwubuforowego systemu na jednobuforowy z automatycznym sprzęgłem.

Konstrukcja ramy nadwozia — pozwala na konstrukcję najracjonalniejszą — pod względem lekkości, oraz mając po 2 haki z obu stron, pozwala na przenoszenie, oraz wysypywanie ładunku przez przechylenie (patrz Rys. Nr. 5).

Łączenie nadwozia z podwoziem uzyskuje się przez nałożenie wklęsłych profili nadwozia na wypukłe podwozia, przyczem odłączenie się nadwozia od podwozia podczas szybkiej jazdy lub stuknięcia jest wykluczone.

Ekonomiczne podstawy.

1. Przejście ze starego systemu do nowego w niczem nie krępuje dotychczasowego ruchu wagonów starego typu.

2. Koszt budowy nowych wagonów i wind w miejsce starych wagonów jest mniejszy.

3. Koszt przeładunkowy i wyladunkowy wpłynie na obniżenie kosztu transportu.

Artykuł ten zostaje ogłoszony dlatego, że o tej sprawie zagraniczna prasa fachowa, jak V. D. I. z 1931 r. zamieściła obszerny artykuł, a z polskiej prasy, pomimo, że sprawa ta jest poruszana przez autora niniejszego artykułu już od szeregu lat, ukazały się jedynie notatki w prasie codziennej w „Kurjerze Porannym“ i „Kurjerze Warszawskim“ w ubiegłych latach.

DZIAŁ PYTAŃ

Kronika Techniczna pragnąc umożliwić szerokiemu światu technicznemu uzyskanie potrzebnych informacji i rozwiązań w praktyce spotykanych zagadnień technicznych wprowadza „Dział Pytań“.

Odpowiedzi na pytania interesujące szerszy ogół świata technicznego będą ogłoszone drukiem.

DLACZEGO W WALCOWNICTWIE ZNAJDUJĄ W OSTATNICH CZASACH WIĘKSZE ZASTOSOWANIE BLOOMINGI TRIO?

H. B. Kraków.

W odpowiedzi p. H. B. w Krakowie.

621.771621.94

Naogół, biorąc pod uwagę silniki jakie były początkowo do rozporządzenia walcowników dla napędu walcowni, wszystkie walcownice,

nawet dosyć ciężkie, były systemu trio, dopiero gdy udało się parową maszynę udoskonalić na lekko zwrotną, zaczęto budować walcownie ciężkich wlewków (bloomingi) i dużych dźwigarów — jako duo a po wynalazku i zastosowaniu do poruszania walcowni kompletu Ilgner-Leonard, zyskali walcownicy idealny napęd do walcowni duo.

Walcownia duo posiada dla walcownika mnóstwo zalet, które tu z powodu krótkości niniejszej odpowiedzi nie mogą szczegółowo omówić, wymienię tylko niektóre, jak idealny chwyt walcaka walcami nie tylko z powodu małej ilości obrotów walcy (od 0 do maksimum) ale również z powodu równego, poziomego położenia walcaka na nieruchomym stole, możność prawie natychmiastowego zatrzymania obrotu walcy i t. p. w przeciwieństwie zaś przy trio obrót walcy jest prędszy a zatem chwyt trudniejszy, stoły są przeważnie wahadłowe, walczak więc nie leży przed wejściem poziomo, co utrudnia bardzo chwyt, wszelkie urządzenia przy trio walcach są więcej skomplikowane i utrudniają prawidłową pracę. To wszystko przemawia za zupełnym zaniechaniu budowy bloomingów trio, jednakowoż obecnie buduje się dla Towarzystwa w Bilbao blooming trio z walcami o średnicy 800 mm i długości 1750. To dało inżynierowi Howahr w: „Bericht Nr. 97 das Walzwerk ausschusses“ do zestawienia wyż. wzmiankowanej walcowni z egzystującą w Riesa walcownią bloomingiem o takiej samej produkcji z walcami o średniej 750 i długości 2200 mm. Szczegółowo omówiwszy konstrukcję obydwóch tych walcowni bada koszty ich budowy i dochodzi do rezultatu, że blooming duo z napędem elektrycznym systemu Ilgnera kosztuje o 280000 Marek więcej aniżeli blooming trio z zwyczajnym napędem elektrycznym. Z tego względu należałoby budować tylko bloomingi — trio ale występuje tu jeszcze jeden nadzwyczaj ważny wzgląd, którym jest pewność i niezawodność w ciągłości produkcji.

Bloomingi zwykle zasilają swemi wytworami następne mniejsze walcownie, jeżeli blooming przestanie działać muszą stanąć i zasilane z niego mniejsze walcownie; wlewki ze stalowni napływają, gromadzą się, stygną, piece bloomingowe częstokroć nie są urządzone do grzania zimnych a tylko do podgrzewania ciepłych wlewków — trzeba więc zatrzymywać stalownię. Dlatego też blooming powinien działać bez zawodu (częstokroć budują nawet zapasowy), dla ciągłości produkcji bez najmniejszej przerwy z powodu działania nieprawidłowego, a tej pewności działania nie daje blooming trio, ze wszystkimi swemi skomplikowanymi urządzeniami i trudnościami przy walcowaniu, tę pewność ciągłej nieprzerwanej pracy daje wysokoprocentowo blooming duo z powodu (częstokroć budują nawet zapasowy). Dla ciągłości produkcji bez przebiegu walcowania i wygodnej obsługi.

W. M.

Polska Bibliografia Techniczna.

opracowywana przez

Sekcję Bibliograficzną

przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie

P 1932 626+627.1/8(062∞)(45.311)
B Czas. Techn. Nr. 11 i 12
T MATAKIEWICZ MAKSYMILJAN.
 prof. XV Międzynarodowy Kongres
 Żeglugi odbyty w Wenecji dn. 12—22
 września 1931 r. 8600 sl. + 15 rys. +
 1 tabl.

P 1932 512 2:681.143.2
B Czas. Techn. Nr. 12
T CHMIELOWIEC ALFONS inż. dr.
 Rozwiązania równań kwadratowych
 przy pomocy suwaka logarytmicznego.
 1860 sl.

P 1932 531.7:[532.574+532 542]
B Czas. Techn. Nr. 12
T STOMENGEN GUSTAW inż. (No-
 wy Bytom) Nowa metoda pomiaru
 przepływu w przewodach. 1400 sl. + 3
 rys. + 1 tabl.

P 1932 551.48+551.491
B Czas. Techn. Nr. 13
T PARENSKI ALEKSANDER inż. dr.
 Podział odpływów powierzchniowych
 1420 sl.

P 1932 531.5:622.362.3:628.16
B Czas. Techn. Nr. 13 14 15 i 16
T MAZUR MICHAŁ inż. kon tr. I-ej
 Katedry Budownictwa Wodn. Pol A.
 Lwowskiej Prędkość opadania ziarn
 piasku w wodzie i jej znaczenie przy
 konstrukcji osadników 10 400 sl. + 1 rys

P 1932 [333.66 + 728]:338 6
B Czas. Techn. 13 i 14
T RYCHLEWSKI WŁODZIMIERZ
 inż. Ocena gruntów i budynków miesz-
 kalnych 5200 sl. + 3 rys + 2 tabl.

P 1932 624 00.4
B Czas. Techn. 14 i 15
T HEMPEL STANISŁAW inż Racyj-
 nalne formy łuków w zastosowaniu do
 mostów. 2520 sl. + 10 rys.

P 1932 659.18:669.14:725(063)/44Paryż)
B Czas. Techn Nr. 15 (Bud. Stal. Nr. 4
T BRYŁA ST. prof. i KUNICKI ST.
 prof. Pierwszy Kongres zastosowania
 stali 700 sl.

P 1932 624.014.2:728/44)
B Czas. Techn. Nr. 15 (Bud. Stal. Nr. 4)
T K. francuski dom szkieletowo-sta-
 łowy syst. Decourt. 190 sl. + 1 rys.

P 1932 624.014.2:728(064)(43 Berlin)
B Czas. Techn. Nr. 15 (Bud. Stal. Nr. 4
T J. K. Domy stalowe na Wystawie
 Budowlanej w Berlinie. 240 sl.

P 1932 624.014.2:728
B Czas. Techn. Nr. 15 (Bud. Stal. Nr. 4)
T Domy stalowe dla bezrobotnych
 300 sl. + 3 rys.

P 1932 691.71:728
B Czas. Techn. Nr. 15 (Bud. Stal. Nr. 4)
T Ka. Stalowe elementy budowlane.
 300 sl.

P 1932 625.871:625.711.3
B Czas. Techn. Nr. 15 (Bud. Stal. Nr. 4)
T Drogi stalowe. 750 sl.

P 1932 531.224.4/5:600.15
B Czas. Techn. Nr. 15
T CHMIELOWIEC ALFONS inż. dr.
 W sprawie obciążania prętów ścisanych
 560 sl.

P 1932 621.1.016.7:621.165
B Czas. Techn Nr. 16 i 17
T SZUWALSKI ROBERT inż. adjunkt.
 Polit. Lwowsk. Praca kierownic turbini-
 nowych przy ponadkrytycznych spad-
 kach cieplnych. 3010 sl. + 10 rys. +
 4 tabl.

P 1932 624.154/157:624.159/166:624.2.
B 022(438 San)
T Czas. Techn. Nr 17
 RAPCZYŃSKI MARJAN inż. Runięcie
 filara rzecznego Nr. II przyszłego mostu
 na Sanie pod Kuryłówką. 2590 sl.
 + 10 rys.

P 1932 531.22:69.00.1
B Czas. Techn. Nr. 18, 19, i 20
T WIERZBICKI WITOLD prof. dr.
 inż. Wyznaczenie linii izostatycznych
 4300 sl. + 23 rys.

P 1932 526.3/4:526.9.00.1
B Czas Techn Nr. 18
T WILCZKIEWICZ EDMUND inż
 Wyznaczenie elementów orientacji
 wzajemnej stereogramów na podstawie
 pomierzonych współrzędnych tłowych
 lub kątów. 1800 sl.

POLSKA BIBLIOGRAFJA TECHNICZNA P B T

począwszy od 1933 roku staraniem Sekcji Bibliograficznej przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie będzie wydawaną przez „Wiadomości” Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych jako oddzielny dodatek w prenumeracie

4 złote kwartalnie

P. B. T. obejmować będzie rocznie około 4000 informacji bibliograficznych, bieżących artykułów z Polskich Czasopism Technicznych i służyć będzie Światu technicznemu potrzebnymi informacjami najtaniej i najprędzej.

Zamówienia na prenumeratę prosimy kierować do Redakcji „Wiadomości Z. P. Z. T.” Warszawa, ul. Czackiego 5.

Biuro Informacyj Bibliograficznych

Otwarte oficjalnie dnia 7 października 1932 r. jest czynne w poniedziałki, środy i piątki od godz. 19-ej do godz. 20-tej w lokalu Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych (Czackiego 3-5). Biuro udziela pisemnych informacji bibliograficznych z najrozmaitszych dziedzin techniki za opłatą za każdą informację bibliograficzną 10 gr. od członków Z. P. Z. T. i 20 groszy od osób postronnych.

rej to sumie honorarja wyniosły Zł. 1.105., — resztę wydatkowano na skład i druk, rysunki i t. p. Ze sprzedaży poszczególnych zeszytów uzyskano Zł. 745.—

Skład Wydziału Wydawnictw Technicznych był następujący: przewodniczącym kol. Karol Taylor, sekretarzem — kol. Kazimierz Gierdziejewski, skarbnikiem — kooptowany red. Czesław Mikulski, członkami kol. kol.: Juljan Henrych, Henryk Korwin-Krukowski, Michał Odlanicki-Poczobut, Jan Piotrowski, Bohdan Stefanowski, Czesław Witoszyński.

IX. KOMISJA GOSPODARCZA powstała w r. 1925 w celu normowania życia klubowego i współpracy z członkiem Zarządu — gospodarzem klubu nad rozwojem życia towarzyskiego oraz dla rozpatrywania spraw, związanych z prowadzeniem bufetu, nadzorem nad służbą oraz pieczę nad inwentarzem S-nia.

Wobec zamiaru przeprowadzenia reorganizacji Komisji w roku przyszłym 1933, Komisja sprawozdania nie nadesłała. Na czele Komisji stał członek Zarządu kol. Władysław Przeszpeński.

KOŁA ZAWODOWE I NAUKOWE.

1. KOŁO GÓRNIKÓW i HUTNIKÓW (Koło Warszawskie Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych) powstało w roku 1921 i ma na celu zrzeszenie naukowo-zawodowe inżynierów górniczych i hutniczych oraz popieranie wzajemnej łączności i niesienie kolegom pomocy materialnej. Ilość członków Koła wynosiła 56 (w tej liczbie pewna ilość osób nie będących członkami S-nia i jako tacy uważani są za gości S-nia). W ciągu roku Koło odbyło 1 walne zebranie, 6 odczytowych i 4 posiedzenia Zarządu.

Najważniejsze sprawy poruszane na posiedzeniach: sprawa wzięcia udziału przez przedstawicieli Koła w Zjeździe Delegatów Kół Prowincjonalnych i w pracach Zarządu Głównego, dotyczących kierowania sprawami Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych, w sprawie organizacji zjazdu, który się odbył w Krakowie w dniu 5—6 listopada 1932 r. Omawiana była sprawa likwidacji Górniczo-Hutniczej Kasy Zapomogowej z powodu znacznego zmniejszenia się liczby członków Kasy, wymaganej regulaminem. W dniu 10 grudnia 1932 r. Koło urządziło tradycyjny obchód świętej Barbary, patronki Górnictwa z udziałem pań. Na zebraniach Koła wygłoszone były następujące odczyty: „Zmiana orjentacji w polskim przemyśle górniczo-hutniczym po wojnie“ — inż. górn. H. Gliwic, „Światowy kryzys węglowy a sprawa eksportu węgla z Polski“ — inż. A. Olszewski, „O złożach miedzi rodzimej wogóle i złożu w Mydzku w szczególności“ — prof. inż. górn. K. Bohdanowicz, „Kryzys w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, jego przyczyny i odbicie w przemyśle górniczo-hutniczym“ — inż. W. Kosicki, „Linje najmniejszego oporu w złożu węglowym“ — inż. górn. B. Krupiński i „Wrażenia z podróży do Rosji Sowieckiej“ — prof. J. Morozewicz.

Koło brało przez swoich delegatów czynny udział w pracach Rady Delegatów Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie.

Wpływy kasowe wynosiły Zł. 1.850 gr. 10 (łącznie z saldem z roku poprzedniego), wydatki zaś Zł. 1.336 gr. 19.

Przewodniczącym Koła był kol. Stefan Czarnocki, sekretarzem — kol. Edward Szawdyn, skarbnikiem — kol. kol.: Stanisław Olszewski i Teodor Niemczynowicz. W skład Komisji Rewizyjnej Koła wchodzili kol. kol. Henryk Korwin - Krukowski, Jan Karwaciński i Wacław Urbanowicz.

2. KOŁO HYDROTECHNIKÓW zorganizowało się w r. 1931. Koło ma na celu zespolenie inżynierów hydrotechników, absolwentów Politechniki Warszawskiej. Ilość członków Koła wynosiła 65 osób (w tej liczbie pewna ilość osób nie będących członkami S-nia i jako tacy uważani są za gości S-nia). W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 3 odczytowe i 4 posiedzenia Zarządu.

Wygłoszone zostały następujące referaty: „Budżet Państwa Polskiego na okres 1932/33“, „Budownictwo drewniane w Warszawie“ i „Polityka kartelowa w Polsce“.

Przewodniczącym Koła był kol. Witold Kozłowski, sekretarzem kol. — Józef Mejro, skarbnikiem kol. Jerzy Domaniewski. W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol. Bolesław Kulesza, Izasław Modzelewski i Janusz Trzebiński.

Wpływy kasowe wyniosły Zł. 218.— wydatki Zł. 118 gr. 90.

3. KOŁO INŻYNIERÓW CYWILNYCH powstało w roku 1920. Do Koła należą b. wychowañcy Instytutu Inżynierów Cywilnych w Petersburgu, którzy ukończyli studia z dyplomem inżyniera cywilnego, jak również b. wychowañcy tej uczelni, którzy nie zdążyli ukończyć studiów przed wojną i zostali dyplomowani w innych uczelniach, przezważnie w Politechnice w Warszawie, otrzymując stopień inżynierów architektów. Ogółem Koło liczy 50 członków.

W ciągu roku Koło odbyło 1 walne zebranie, 11 zebrań odczytowych, 22 posiedzenia Zarządu i 1 zebranie towarzyskie.

Na posiedzeniach odczytowych wygłoszono referaty: „Projekt ustroju szkolnictwa zawodowego“ — kol. Wąsowicz, „O budownictwie drzewnem“ — kol. Wąsowicz, „Organizacja zrzeszeń architektonicznych i o restauracji Bazyliki Wileńskiej“ — kol. Wąsowicz, „O budownictwie na Kresach Wschodnich“ — kol. Skórewicz, „O Zjeździe Międzynarodowym Gazowników i Wodociągowców“ — kol. Kossowski, „O słownictwie budowlanem“ — kol. Dickstein, „O organizacji władz budowlanych, o budowie Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. 3 maja“ — kol. Matuszewski.

Przewodniczącym Koła był kol. Tomasz Sarjusz Bielski, zastępcami — kol. kol. Stanisław Mirowski i Felicjan Staniszewski, sekretarzem — kol. Wiktor Roszkowski, zastępcą sekretarza — kol. Zygmunt Malinowski.

Koło własnych funduszków nie posiada, drobne wydatki bieżące pokrywane są ze składek członków, nie przekraczających zł. 10.— rocznie.

4. KOŁO INŻYNIERÓW DORADCÓW I INŻYNIERÓW RZECZOZNAWCÓW powstało w roku 1913 i liczy członków 19. Koło ma na celu zbliżenie między sobą inżynierów doradców i inżynierów rzeczoznawców dla wspólnej pracy w tym zawodzie oraz popierania wiedzy technicznej, będącej podstawą ich działalności zawodowej, a także utrzymanie zawodu tego na wysokości zadania. Charakter Koła określa jego regulamin wewnętrzny, który wymienia warunki, jakim powinien odpowiadać inżynier doradca, a mianowicie: wiedza i doświadczenie, bez-

stronność oraz niezależność. Regulamin ten zawiera również „kodeks etyczny“, obowiązujący członka Koła.

W roku sprawozdawczym odbyło się 5 posiedzeń Zarządu i 1 walne zebranie. W roku bieżącym Koło nawiązało ścisły kontakt ze Związkiem Miast Polskich, biorąc udział przez poszczególnych członków Koła w organizowaniu Stałej Komisji Techniczno - Ekonomicznej. Praca tej Komisji rozpocznie się prawdopodobnie w 1933 roku. W roku sprawozdawczym Koło było reprezentowane przez kol. kol. Prof. K. Taylora i Inż. St. Rodowicza na X. Międzynarodowym Kongresie Inżynierów Doradców, który odbył się w dniach 7—10 września w Zurychu. Musimy zaznaczyć udział w Kongresie, jako przewodniczącego 3-ej Sekcji (Taryfy i Wynagrodzenia) Inż. St. Rodowicza, który też przedstawił Kongresowi graficzne porównanie taryf obecnie stosowanych we wszystkich prawie krajach i wykazał, że taryfy polskie w zupełności się z nimi pokrywają.

Koło pośredniczyło w wyborze doradców technicznych dla osób i instytucyj, które zwracały się z prośbą o wskazanie odpowiednich doradców.

Przewodniczącym Koła był kol. Karol Taylor, sekretarzem — kol. Stanisław Rodowicz, skarbnikiem — kol. Mieczysław Pożaryski.

5. KOŁO INŻYNIERÓW DRÓG I MOSTÓW powstało w roku 1924 i ma na celu zjednoczenie inżynierów dróg i mostów, wychowawców politechnik polskich, dla podtrzymania stosunków koleżeńskich i współpracy na polu techniczno-naukowym oraz obronę interesów zawodowych. Koło liczy 493 członków (w tej liczbie pewna ilość osób nie jest członkami Stowarzyszenia i traktowana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 10 zebrań odczytowych i 34 posiedzenia Zarządu.

Najważniejszymi sprawami, poruszanymi na posiedzeniach, były: 1) działalność organizacyjna, 2) udział w pracach S. A. P., w Naczelnym Komitecie dla Spraw Bezrobocia przy Prezesie Rady Ministrów, 3) sprawa zorganizowania spółdzielni kolegów przedsiębiorców budowlanych, 4) sprawa subsydjowania referatów wygłaszanych w Kole, 5) opracowanie wniosków dla Rady Delegatów Kół i Wydź., w jaki sposób ożywić życie techniczne w Stowarzyszeniu Techników, 6) sprawa opatentowania wynalazku ś. p. kol. Zegarowskiego.

Koło w roku sprawozdawczym zorganizowało kurs „Kalkulacji Budowlanej“, opracowywało normalny kosztorys dla Polskiego Kom. Normalizacyjnego, brało udział w pracy Biura Badań Przemysłu Budowlanego, wydawało biuletyny w specjalnym swoim organie p. n. „Biuletyn Koła Inżynierów Dróg i Mostów“. Koło podczas swych koleżeńskich zebrań organizowało stale odczyty o aktualnych zagadnieniach budowlanych.

Przewodniczącym był kol. Władysław Przestępski, sekretarzem — kol. Jerzy Skórski, skarbnikiem — kol. Stanisław Michałowski.

Wpływy Koła w r. 1932 wyniosły zł. 1327 gr. 51 — wydatki zł. 980 gr. 80, saldo wraz z pozostałością z lat poprzednich wynosi zł. 346 gr. 53.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził: kol. kol. Eugenjusz Krzemieniewski, Stanisław Jachimowski i Józef Suleciński.

6. KOŁO INŻYNIERÓW MIERNICZYCH istnieje od roku 1918. Koło ma charakter naukowo-zawodowy i ma na celu szerzenie wiedzy i kultury zawodowej, obronę stanowiska inżyniera mierniczego w jego

pracy zawodowej i reprezentowanie spraw ogółu inżynierów mierników. Ilość członków 103 (w tej liczbie pewna ilość osób nie jest członkami S-nia i traktowana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 8 zebrań odczytowych i 10 posiedzeń Zarządu.

Na posiedzeniach omawiano sprawy: 1) szkolnictwo miernicze u nas i zagranicą, 2) mapa gospodarcza kraju w skali 1:5.000, 3) optyczny pomiar odległości i zastosowanie go do poligonizacji, 4) sposoby wyrównania triangulacyjnych siatek wieńcowych oraz 5) sprawy stałej reprezentacji polskich zrzeszeń mierniczych na terenie międzynarodowym.

Koło wzięło udział w Komitecie przyjęcia Międzynarodowej Federacji Mierniczych podczas pobytu gości z zagranicy. Koło wystąpiło do Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie unifikacji szkolnictwa mierniczego, wysłało delegację z memorjałem do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawach: a) nowelizacji ustawy o mierniczych przysięgłych, b) reorganizacji szkolnictwa mierniczego, c) samorządu zawodowego, d) ustawy o rozgraniczeniu i e) instrukcyj technicznych.

Przewodniczącym Koła był kol. Władysław Surmacki, sekretarzem — kol. Marjan Zagrzejewski, skarbnikiem — kol. Mieczysław Malesiński.

Wpływy Koła wyniosły zł. 1.095 gr. 34 — wydatki zł. 1.075 gr.60.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: prof. W. Kolanowski, B. Leśniewski i St. Dybczyński.

7. KOŁO MECHANIKÓW (KOŁO INŻYNIERÓW MECHANIKÓW) istnieje od roku 1913. Celem Koła jest zrzeszenie inżynierów mechaników, pracujących w dziedzinie mechaniki, udostępnianie wymiany poglądów w kwestjach technicznych i szerzenie wiedzy z działu mechaniki zapomocą odczytów, pogadań, wieczorów dyskusyjnych, wycieczek, kursów i t. p. jak również udzielanie wszelkich informacji i porad technicznych. Koło liczy 127 członków i odbyło w roku sprawozdawczym 1 walne zebranie, 15 odczytowych i 11 posiedzeń Zarządu.

W roku sprawozdawczym Koło na zebraniach odczytowych organizowało referaty i przeprowadzało dyskusje w sprawach następujących: Szkolnictwo zawodowe, rozwój wytwórczości krajowej, podniesienie eksportu i zmniejszenie importu przez propagandę informacyjną wytwórczości krajowej, zrzeszenie pokrewnych kół i stowarzyszeń — częściowo już skutecznie przez zrzeszenie 4-ch kół na polu szerzenia wiedzy zapomocą odczytów, które były organizowane wspólnie przez komisję kół zrzeszonych (Koło Mechaników, Koło Inżynierów Wychowawców Wydziału Mechanicznego Politechniki Warszawskiej, Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich i Koło Odlewników).

Przewodniczącym Koła był kol. Adam Kolitowski, sekretarzem — kol. Bolesław Jordan.

Wpływy Koła w roku sprawozdawczym wraz z pozostałością z lat ubiegłych wyniosły zł. 387 gr. 29, — wydatki zł. 348 gr. 38.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Stanisław Krasuski, Stanisław Świątkowski i Jan Wodzianicki.

8. KOŁO ODLEWNIKÓW powstało w roku 1929 i ma na celu rozwijanie i szerzenie wiedzy technicznej w zakresie odlewnictwa oraz utrzymywanie łączności zawodowej pomiędzy odlewnikami polskimi. Ko-

ło liczy 63 członków i odbyło w roku sprawozdawczym 2 walne zebrania, 7 zebrań odczytowych i 9 posiedzeń Zarządu.

Na posiedzeniach poruszane były następujące sprawy: sprawy bieżące Koła, udział w Światowym Kongresie Odlewniczym, organizacja 11-go Zjazdu Odlewników Polskich, środki ożywienia działalności technicznej Stowarzyszenia Techników oraz sprawa wydawnictwa przez Koło monografji kol. K. Gierdziejewskiego p. t.: „Współczesne metody i cele badania piasków formierskich“. Poza tem Zarząd zwołał jedno Nadzwyczajne Walne Zebranie, poświęcone omówieniu sprawy ożywienia technicznej działalności Stowarzyszenia Techników.

Przewodniczącym Koła był kol. Kazimierz Gierdziejewski, sekretarzami — kol. kol. Otton Marcinowski i Zdzisław Lenartowicz, skarbnikiem kol. Stanisław Ambrożewicz.

Wpływy łącznie z pozostałościami z lat poprzednich wyniosły zł. 2.171 gr. 89, — wydatki zł. 1.153 gr. 02.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Jerzy Kowtunow, Aleksander Łukowski i Józef Zybert.

9. KOŁO OGRZEWNİKÓW istnieje od roku 1911 i po kilkuletniej przerwie wznowiło swą działalność ponownie w roku 1931. Koło ma na celu popieranie rozwoju zawodowej wiedzy technicznej teoretycznej i praktycznej w dziedzinie ogrzewania i wentylacji i ma charakter wyłącznie naukowo-techniczny. Koło liczyło członków Stow. 31 i 44 członków-gości. Koło odbyło w roku sprawozdawczym 1 walne zebranie, 1 odczytowe i 5 posiedzeń Zarządu.

Referat „O sprawności kotłów żeliwnych“ wygłosił kol. inż. Bolesław Grabowski.

Działalność Koła wyraża się w działalności kilku poszczególnych Komisyj, a mianowicie: Komisja Normalizacyjna Centralnego Ogrzewania odbyła 28 posiedzeń i uchwaliła polskie normy ogrzewnicze, które w najkrótszym czasie ukażą się w druku. Komisja Wycieczkowa, która miała na celu zapewnienie członkom Koła pokazu ciekawych instalacji ogrzewniczych i Komisja Zabezpieczeń Kotłów Wodnych, która opracowała wstępny projekt zabezpieczeń.

Przewodniczącym Koła był kol. Franciszek Bąkowski, sekretarzem — kol. Mieczysław Nierojewski i skarbnikiem kol. Józef Zybert.

Wpływy Koła wyniosły zł. 199 gr. 25, wydatki zł. 178 gr. 60.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Teodor Godlewski, Jan Jeziorański i Zygmunt Kapaon.

10. KOŁO PRACY SPOŁECZNEJ powstało w roku 1929 i ma na celu organizowanie współpracy inżynierów i techników nad zagadnieniami społecznymi i badanie współczesnych zjawisk technicznych i gospodarczych. Koło liczy 48 członków i odbyło 1 walne zebranie i 4 posiedzenia Zarządu.

Na swych posiedzeniach Koło omawiało następujące sprawy: ożywienie działalności Koła po dłuższej przerwie i oparcie jej na mocniejszych podstawach przez a) powiększenie ilości członków, b) urządzanie w stałych odstępach czasu zebrań odczytowych na tematy, pozostające w związku z celem istnienia i działalnością Koła, c) zorganizowanie cyklu referatów, poświęconych omówieniu najważniejszych spraw dziedzin gospodarstwa polskiego.

Przewodniczącym Koła był kol. Waclaw Manduk, sekretarzem — kol. Jan Tuszyński, skarbnikiem — kol. Piotr Komorowski.

Wpływy Koła wyniosły zł. 42 gr.—, wydatki zł. 13 gr. 80.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Zygmunt Kapaon, Ignacy Myszczyński i Czesław Suszyński.

11. KOŁO SAMOCHODOWE powstało w roku 1931. Koło ma na celu rozwijanie i szerzenie wiedzy samochodowej. Koło liczyło 98 członków, w tej liczbie jednak tylko pewna ilość jest członkami Stowarzyszenia Techników, większość członków Koła bierze udział w posiedzeniach Koła na prawach gości Stowarzyszenia.

Koło w roku sprawozdawczym odbyło 1 walne zebranie, odczytów 14 i 2 posiedzenia Zarządu.

Prócz działalności Koła, wyrażającej się w organizowaniu specjalnych odczytów, Koło wydało swoim staraniem Techniczny Kalendarz Samochodowy i w końcu roku sprawozdawczego przystąpiło do wydania własnego organu p. n. „Technika Samochodowa“. Koło zorganizowało kilka wycieczek autobusami dla członków Stowarzyszenia Techników i ich rodzin oraz zorganizowało Sekcję Samochodową w Zjeździe Mechaników Polskich.

Przewodniczącym Koła był kol. płk. inż. Kazimierz Meyer, zastępcą przewodniczącego — kol. Tadeusz Paszewski, sekretarzem — kol. Ludwik Sliwowski, skarbnikiem — kol. Antoni Rościszewski.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: prof. Karol Taylor, M. Bogusławski i Hennel.

12. KOŁO TECHNIKÓW CUKROWNIKÓW istnieje od roku 1921. Celem Koła jest zbliżenie pomiędzy sobą osób, zainteresowanych w przemyśle cukrowniczym, zarówno na polu zawodowym, jak i też towarzyskim, oraz dążenie do pogłębiania i szerzenia wiedzy technicznej i współdziałanie w praktycznym jej zastosowaniu. Koło liczyło 68 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym odbyło się 1 walne zebranie, odczytów 10 i posiedzeń Zarządu 4. Na zebraniach były wygłoszone następujące odczyty: Prof. I. Dąbrowski: „Wpływ sygnalizacji świetlnej na pracę cukrowni“, Dyr. S. Sliwiński: „Najnowsze urządzenia sygnalizacyjne“, Dr. F. Polak: „Doświadczenia z odbarwianiem węgla melasowego „Carbomelu“ w czasie ostatniej kampanji“, Prof. K. Smoleński i W. Żero: „Ocena węgla aktywowanych“, Prof. K. Smoleński i Inż. J. Zaleski: „O wartości przerobowej kilku odmian buraków cukrowych“, Prof. I. Dąbrowski: „Nowy sposób napędu wirówek przy pomocy t. zw. „skrzynki biegów“, Inż. J. Krymko: „Badania Prof. Lutz'a nad pasami balata Viking'a“, Prof. K. Smoleński i Inż. M. Werkenthin: „Sposób D. Teatini'ego w teorji i w praktyce“, Dyr. J. Iwasiewicz: „Przemysł cukrowniczy w obliczu kryzysu światowego“, Inż. M. Werkenthin: „Oznaczanie p H“, Inż. St. Hulanicki: „Silnik trójfazowy asynchroniczny“, Dyr. St. Sliwiński: „Pomiary elektryczne w cukrowniach i ich znaczenie“, Inż. W. Jurewicz: „Kontrola wód brudnych“, Prof. K. Smoleński: „Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach“, Prof. I. Dąbrowski: „Postęp techniczny w cukrownictwie“, Inż. T. Pietrzykowski: „Konduktometryczne oznaczanie popiołu“, Inż. A. Młynarski: „Oznaczanie zabarwienia“, A. Chrzanowski: „Śmietka buraczana, jej szkodliwość i środki do walki z nią“, Prof. K. Smoleński: „Sprawozdanie z przebiegu obrad VIII Międzynarodowego Zjazdu do ujednostajnienia metod analityki cukrowniczej, odbytego we wrześniu r. b. w Am-

sterdanie“, Dyr. J. Iwasiewicz: „Analiza programu gospodarczego zrzeszonego przemysłu polskiego“. Poza tem w roku sprawozdawczym Koło brało udział w Zjeździe Przemysłu Cukrowniczego“ w dniach 23—24 maja r. b. i zorganizowało kilka wycieczek, a mianowicie: zwiedzono Stację Doświadczalną w Zakładzie Technologii Węglowodanów w Politechnice Warszawskiej, zwiedzono Zakłady Warszawskiej Spółki Budowy Parowozów i fabrykę żarówek „Tungstram“ w Warszawie.

Koło poza tem rozwija silną akcję wydawniczą w dziedzinie popularnych podręczników z zakresu cukrownictwa.

Przewodniczącym Koła był kol. Dr. Leon Nowakowski, zastępcy przewodniczącego kol. kol.: Prof. K. Smoleński i Dr. Z. Przyrembel, sekretarzem Koła był kol. Stanisław Izdebski.

Wpływy Koła w roku sprawozdawczym wraz z saldem z roku poprzedniego wyniosły zł. 1.571 gr. 21, wydatki — zł. 864 gr. 93.

13. KOŁO WODNO - MELJORACYJNE powstało w roku 1910. Koło ma na celu zrzeszenie inżynierów i techników wodno - meljoracyjnych w celu omawiania i rozpatrywania spraw i zagadnień z dziedziny techniki wodno - meljoracyjnej i pokrewnych — zapomocą odczytów i referatów, wygłaszanych na posiedzeniach. Ilość członków 70 (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście Stowarzyszenia).

W ciągu roku sprawozdawczego Koło odbyło 1 walne zebranie, 19 odczytowych i 1 posiedzenie Zarządu.

Najważniejsze sprawy poruszane na posiedzeniach były: 1) Meljoracje a obrona Państwa, 2) Zużytkowanie funduszu bezrobocia na cele meljoracyjne, 3) Prowadzenie robót wykonawczych sposobem przedsiębiorczym, 4) Sprawozdanie z działalności Polskiego Banku Rolnego w dziedzinie meljoracyj rolnych, 5) Sprawozdanie z działalności Koła Wodno - Meljoracyjnego i wybory do Władz Koła, 6) Zastosowanie materiałów kruszących do robót meljoracyjnych, 7) Sprawa zjazdu meljoracyjnego ogólno-słowiańskiego, 8) Wieczór dyskusyjny na temat ożywienia ruchu meljoracyjnego, 9) Odczyt p. t. „Gleby ziem polskich“, 10) Sprawa prasy meljoracyjnej, 11) Rozwój wodociągów na prowincji czeskiej, 12) Meljoracje pastwisk w Małopolsce, 13) Z nowych zdobyczy w dziedzinie meljoracyj torfowisk i ich wyzyskania, 14) Sprawy meljoracyjne w związku z „Tygodniem Rolniczym“, 15) Sprawozdanie z konferencji doświadczalników meljoracyjnych w Trenczynie, 16) Sprawozdanie z wycieczki rolniczej na Polesie 17) Referat zbiorowy na temat: „Aktualne zagadnienia meljoracyjne“, 18) Wyniki studjów nad ustaleniem koncepcji przeprowadzenia i sfinansowania meljoracyj na Polesiu, 19) Ciągłość wykształcenia zawodowego, od najniższego stopnia do najwyższego w dziedzinie meljoracji.

Przewodniczącym Koła był kol. Prof. Inż. Stanisław Turczynowicz, sekretarzem — kol. Leonard Gumiński, skarbnikiem kol. Władysław Limanowski.

Wpływy w roku sprawozdawczym wyniosły zł. 319 gr. 62, wydatki zł. 393 gr. 95, wobec tego niedobór wyniósł zł. 74 gr. 33.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Jerzy Eustachy Ostrowski, Teodor Służewski i Ludomir Sikorski.

14. KOŁO p. n. „STOWARZYSZENIE INŻYNIERÓW WYCHOWAŃCÓW WYDZIAŁU MECHANICZNEGO POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ“ powstało w roku 1931. Koło ma na celu współpracę nau-

kowo - zawodową z egzystującymi stowarzyszeniami i kołami o pokrewnym charakterze oraz zacieśnienie węzłów koleżeńskich między inżynierami mechanikami, wychowawcami Politechniki Warszawskiej. Koło liczyło w roku sprawozdawczym 210 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W ciągu roku sprawozdawczego Koło odbyło 1 walne zebranie, 9 odczytowych i 15 posiedzeń Zarządu.

Sprawami poruszonymi na posiedzeniach były: a) praca w kierunku stworzenia jednej organizacji wspólnej inżynierów mechaników, b) opracowywanie wspólnie z innymi organizacjami akcji odczytowej, c) sprawa ochrony tytułu inżyniera, d) sprawa Izby Inżynierskiej, e) organizacja zebrań dyskusyjnych na tematy aktualnie interesujące inżynierów mechaników, f) współpraca z innymi Kołami na terenie Stowarzyszenia Techników, g) sprawy bieżące Koła, h) organizacja koleżeńskich zebrań towarzyskich. Koło dało inicjatywę do stworzenia wspólnego komitetu odczytowego dla trzech ugrupowań, a mianowicie: dla Koła Mechaników przy Stowarzyszeniu Techników, dla Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich i własnego Koła. Poza tem Koło wszczęło akcję w kierunku stworzenia ogólnych zebrań dyskusyjnych na terenie Stowarzyszenia Techników, w których brałyby udział wszystkie koła zawodowe Stowarzyszenia.

Przewodniczącym był kol.: Leszek Kistelski, sekretarzem — kol. Tadeusz Biernacki, skarbnikiem — kol. Janusz Szwejkowski.

Wpływy Koła wraz z pozostałością z roku poprzedniego wynosiły zł. 675 gr. 56, wydatki zł. 326 gr. 30.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Michał Dembiński, i A. Łukaszewicz.

15. WYDZIAŁ SZKOLNICTWA TECHNICZNEGO powstał w roku 1925 i po kilkuletniej przerwie wznowił swoje działanie w roku 1931 i ma na celu opracowywanie programów nauczania w szkołach technicznych i rzemieślniczych w porozumieniu z odpowiednimi władzami państwowymi. Wydział składał się z pewnego grona osób, przedstawicieli kół zawodowych przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie. W roku sprawozdawczym Wydział odbył 1 walne zebranie, 6 komisyjnych i 4 posiedzenia Zarządu.

Na swych posiedzeniach Wydział rozpatrywał sprawę szkolenia rzemieślników dla przemysłu maszynowego w szczególności i wykształcenia wyższego w związku ze szkoleniem rzemieślniczym i średnim technicznym.

Przewodniczącym Wydziału był kol. Stefan Twardowski, sekretarzem — kol. Zygmunt Morawski, zastępcą przewodniczącego Prof. Ignacy Radziszewski.

16. WYDZIAŁ URZĄDZEŃ ZDROWOTNYCH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ — sprawozdania nie nadesłał.

KOŁA KOLEŻEŃSKIE.

1. KOŁO B. SŁUCHACZÓW INSTYTUTU TECHNOLOGICZNEGO W CHARKOWIE — sprawozdania nie nadesłało.

2. KOŁO B. SŁUCHACZÓW POLITECHNIKI LWOWSKIEJ istnieje od roku 1910. Koło ma charakter towarzyski i naukowy i liczy 96 członków.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 3 odczytowe i 3 posiedzenia Zarządu. Koło dąży do ożywienia działalności Koła i pozyskania kolegów z młodszych roczników, organizując odczyty dyskusyjne i zebrania towarzyskie.

Przewodniczącym Koła był kol. Mieczysław Nosowicz, sekretarzem — kol. Adam Chorąży, skarbnikiem — kol. Mieczysław Kaniowski.

Wpływy Koła wyniosły zł. 449 gr. 70 (wraz z pozostałością z lat poprzednich), wydatki — zł. 67 gr. 10.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: J. Fürstenberg i M. Michałowski.

3. KOŁO B. WYCHOWAŃCÓW INSTYTUTU TECHNOLOGICZNEGO W PETERSBURGU istnieje od r. 1895 i ma na celu: pomoc koleżeńską, podtrzymywanie stosunków koleżeńskich, rozważanie spraw aktualnych, związanych z życiem gospodarczym kraju, utrzymywanie kontaktu z młodzieżą, studującą w Gdańsku przez Korporację „Helanja“, filistrami honorowymi której jest część członków Koła. Koło liczy 300 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 9 odczytowych i 9 posiedzeń Zarządu.

Koło za pośrednictwem Stowarzyszenia wypłaca z funduszków własnych stypendjum studentowi Polakowi Politechniki Gdańskiej i stypendjum słuchaczowi Szkoły im. Wawelberga i Rotwanda w Warszawie. Koło od szeregu lat objęło protektorat nad korporacją „Helanja“ w Gdańsku i wzięło w roku sprawozdawczym udział w uroczystości 10-lecia tej korporacji.

Na posiedzeniach rozważało Koło sprawę pomocy koleżeńskiej i młodzieży akademickiej w Gdańsku i sprawę obchodu 50-letniej pracy zawodowej kolegów. Poza tem wygłoszone były następujące referaty: 1) „Dźwigi w Porcie Gdańskim“ — kol. Grodziński, 2) „O działalności Nacz. Komitetu do Spraw Bezrobocia“ — kol. Klarner, 3) „Zjazd Samorządu Gospodarczego“, 4) „Finansowanie dużych przedsiębiorstw elektrotechnicznych“ — kol. Starczewski, 5) „Oddziaływanie kryzysu na kolejnictwo“ — kol. Pawłowski, 6) „O systemie Taylora“ — kol. Adamiecki, 7) „Ideje i koncepcje“ — kol. Wierzbicki, 8) „Zagadnienia karteli“ — kol. Natanson, 9) „Przemysł a rolnictwo“ — kol. Okolski.

Prezesem honorowym Koła w roku sprawozdawczym był kol. Wacław Wańkowicz, przewodniczącymi Koła kol. kol.: Jan Jeziorański i Symforjan Drewnowski, sekretarzem kol. Ryszard Kaszuba, skarbnikiem kol. Stanisław Nehring, członkowie Zarządu kol. kol.: K. Kwapiszewski i K. Lutostawski.

Wpływy wraz z pozostałością z roku poprzedniego wyniosły zł. 1.925 gr. 16, wydatki zł. 1.601 gr. 10.

4. KOŁO B. WYCHOWAŃCÓW INSTYTUTU INŻYNIERÓW KOMUNIKACJI W MOSKWIE powstało w r. 1923 i ma na celu podtrzymywanie stosunku koleżeńskiego, wzajemną pomoc moralną, wręcz konieczności — pomoc materialną. Koło liczy 59 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia). W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie i 2 posiedzenia Zarządu.

Najważniejsze sprawy poruszane na posiedzeniach były: 1) Sprawa możliwie większego zaopiekowania się młodzieżą inżynierską, która przy wstąpieniu do urzędów (Dyrekcje Kolejowe), mimo swobodnych nieobsadzonych wakansów, spotyka trudności natury formalnej, z którymi nie może sobie dać rady. 2) Sprawa wyszukania pracy dla jednego z bezrobotnych kolegów. 3) Sprawa pomocy materialnej dla syna jednego ze zmarłych kolegów, który odbywa studia akademickie w jednej ze szkół technicznych. 4) Sprawa dalszego zasilania gotówką funduszu pożyczkowego imienia Prof. J. Fedorowicza, ufundowanego przez Koło do dyspozycji Koła Wzajemnej Pomocy Studentów Inżynierji Lądowej Politechniki Warszawskiej.

Przewodniczącym koła był kol. Julian Staszewski, sekretarzem — kol. Adam Wyleżyński, skarbnikiem — kol. Jan Uthke.

Koło posiadało w dniu 31 grudnia 1932 r. w kasie zł. 565 gr. 71.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Andrzej Koczan, B. Duchnowski i W. Korotkoff.

5. KOŁO B. WYCHOWAŃCÓW POLITECHNIKI KIJOWSKIEJ istnieje od roku 1922. Koło ma na celu rozszerzenie i rozwijanie wiedzy technicznej, pomoc moralną i materialną dla członków Koła i utrzymanie łączności zawodowej i towarzyskiej pomiędzy członkami Koła. Koło liczy 180 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 6 odczytów i 7 posiedzeń Zarządu.

Najważniejsze sprawy poruszane na posiedzeniach były: a) sprawy pomocy materialnej oraz pomocy przy wyszukiwaniu pracy dla kolegów pozostających bez zajęcia, b) na zebraniach dyskusyjnych poruszano tematy: „Plan pięcioletni i organizacja przemysłu w Rosji Sowieckiej“, „Przyszłość gospodarcza świata“, „Środki i przyrządy obrony przeciwgazowej“, „Istota pieniądza“, „Szkice z życia amerykańskiego“, „Mikrokosmos, makrokosmos w świetle wiedzy nowoczesnej“.

Przewodniczącym Koła był kol. A. Romanowski, sekretarzem — kol. S. Ochotnicki, skarbnikiem — kol. M. Błażejewski.

Aktywa Koła wynoszą zł. 3.575 gr. 09, passywa zł. 1.420. Wpływy w roku sprawozdawczym wyniosły zł. 932 gr. 74, wydatki zł. 775 gr. 15.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Piskorski, Kuczyński, Dowgird, Chybiński, Pawluć.

6. KOŁO B. WYCHOWAŃCÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ istnieje od r. 1910 i ma na celu rozwijanie i szerzenie wiedzy technicznej, niesienie wzajemnej pomocy moralnej i materialnej, utrzymywanie łączności zawodowej i towarzyskiej pomiędzy swymi członkami. Koło liczy 155 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 5 odczytów i 15 posiedzeń Zarządu.

Najważniejsze sprawy poruszane na posiedzeniach były następujące: 1) debaty nad ożywieniem życia w Kole, 2) dążenie do nawiązania bliższego kontaktu z młodszą generacją kolegów, którzy ukończyli Politechnikę powojenną, 3) propaganda w celu zebrania potrzebnej sumy na stypendjum imienia Koła, 4) zorganizowanie Zjazdu koleżeńckiego, 5) uporządkowanie i korygowanie adresów członków Koła. Poza

tem Koło wyasygnowało pewną sumę na wpisy dla studentów Politechniki Warszawskiej, następnie zajmowało się przyszłym Zjazdem Jubileuszowym z racji 35-lecia Politechniki Warszawskiej.

Przewodniczącym Koła był kol. Ignacy Piotrowski, sekretarzem — kol. Wacław Gaładyk, skarbnikiem — kol. Mieczysław Kanigowski.

Wpływy wraz z pozostałością z roku poprzedniego wyniosły w roku sprawozdawczym zł. 1.811 gr. 50, wydatki zł. 486 gr. 32.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Marjan Markiewicz i Michał Ślósarski.

7. KOŁO DARMSZTADCZYKÓW powstało w roku 1924. Koło ma na celu wzajemne zbliżenie, towarzyską łączność i wzajemną pomoc, szerzenie wiedzy technicznej przez wygłaszanie odczytów i działalność społeczną byłych wychowanców Politechniki w Darmsztacie. Ilość członków Koła 70 (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło walnych zebrań 9, odczytowych 2, i 13 posiedzeń Zarządu.

Najważniejszymi sprawami poruszanymi na posiedzeniach było: sprawa urzędzenia Akademii ku uczczeniu zasług ś. p. Prof. Inż. Stanisława Odrowąż - Wysockiego, członka Koła Darmsztadczyków. W wyniku tych obrad powstał Komitet, złożony z profesorów Politechniki, przedstawicieli Ministerstw oraz instytucji gospodarczych i naukowych, który to Komitet pod przewodnictwem Prezydium, złożonego z członków Koła Darmsztadczyków, doprowadził do urzeczywistnienia uroczystą Akademię ku uczczeniu zmarłego kolegi w dn. 11 grudnia 1932 r. w Auli Politechniki Warszawskiej. Ponadto Koło Darmsztadczyków zainicjowało utworzenie stypendium imienia Prof. Inż. Stanisława Odrowąż - Wysockiego dla studentów elektryków Politechniki Warszawskiej.

Przewodniczącym Koła był kol. Piotr Januszewski, sekretarzem — kol. Mieczysław Kępiński, skarbnikiem — kol. Bolesław Truskolaski.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: Zdzisław Breitkopf i Witold Ścigalski.

8. KOŁO INŻYNIERÓW UNIWERSYTETU W NANCY istnieje od roku 1924, liczy członków 31. Koło ma na celu: wzajemną pomoc i rozwój życia koleżeńskiego byłych wychowanców Wydziału Technicznego Uniwersytetu w Nancy, udzielanie zapomóg studentom Polakom Uniwersytetu w Nancy i szerzenie wśród kolegów informacji o nowych zagadnieniach naukowych.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 2 odczytowe i 13 posiedzeń Zarządu.

Na swych posiedzeniach Koło zajmowało się następującymi sprawami: 1) organizacja samopomocy koleżeńskiej, 2) rozważanie nad sposobami nawiązania ściślejszej łączności koleżeńskiej we własnym Kole, 3) nawiązanie łączności z Kołem b. wychowanców Uniwersytetu w Leodjum (Wydział Techniczny), 4) prace przygotowawcze w celu nawiązania łączności koleżeńskiej z byłymi wychowancami Wydziałów Technicznych Uniwersytetów francuskich i belgijskich.

Przewodniczącym Koła był kol. S. Twardowski, sekretarzem — kol. Z. Przybyłko, skarbnikiem — kol. J. Biernacki.

Wpływ wyniósł zł. 190 gr. 33, wydatki — zł. 28 gr. 65.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: S. Ambrożewicz, T. Czajkowski i W. Hartwig.

9. KOŁO INŻYNIERÓW KOMUNIKACJI, B. WYCHOWAŃCÓW INSTYTUTU PETERSBURSKIEGO powstało w roku 1918. Ilość członków 273 w tej liczbie 117 członków S-nia.

Koło ma na celu współzycie koleżeńskie i zawodowe.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, odczytów w połączeniu z zebraniem towarzyskiem 6 i posiedzeń Zarządu 3.

Najważniejszymi sprawami poruszanymi na posiedzeniach było: sprawozdanie z kongresów: żeglugi, kolejowych i budowy mostów oraz zapoznawanie się z wrażeniami z podróży i pobytu kolegów w Rosji. Koło udzieliło w roku sprawozdawczym pomocy finansowej dwum kolegom.

Przewodniczącym Koła był kol. Józef Mrozowski, sekretarzem — kol. Czarnota - Bojarski, skarbnikiem — kol. S. Offenberg.

Wpływy Koła wyniosły zł. 1.448 i legat kolegi Rejchmana zł. 996. Wydatki zł. 2.444.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: M. Kieresant-Wiśniewski i Bronisław Plebiński.

W końcu roku sprawozdawczego z powodu ustąpienia kol. Mrozowskiego, przewodniczącym został wybrany kol. Bronisław Mosdorf.

10. KOŁO INŻYNIERÓW UNIWERSYTETU LEODYJSKIEGO powstało w roku 1919. Celem Koła jest ogniskowanie życia towarzyskiego oraz utrzymywanie spójni koleżeńskiej pomiędzy członkami, którzy rekrutują się z byłych wychowanców Uniwersytetu w Liège, w szczególności zaś takich, którzy ukończyli studia z dyplomem inżyniera. Ponadto Koło zajmuje się sprawami zawodowymi, stanowiącymi sferę zainteresowania członków swych, jako też i poruszanymi w łonie Stowarzyszenia Techników. Ilość członków 100 (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 8 walnych zebrań, odczytów — 3 i 5 posiedzeń Zarządu.

Na posiedzeniach swych Koło zajmowało się dyskusją na temat wygłaszanych przez kolegów pogadanek: 1) Ustosunkowanie się Koła, jako b. Sekcji Polskiej Stowarzyszenia Inżynierów z ukończonemi studjami akademickimi na Uniwersytecie Leodyjskim (Association des Ingénieurs sortis de l'Ecole de Liège). A. I. Lg. do Centrali w Belgji. 2) Zapomogi dla rodzin zmarłych kolegów, względnie nieuleczalnie chorych. 3) Krytyka projektu Izby Inżynierskich. 4) Sprawa ochrony tytułu inżyniera. 5) Sprawy dotyczące towarzyskich stosunków członków. 6) Przyłączenie się Koła do memoriału b. wychowanców Uniwersytetu w Nancy w sprawie zniesienia obowiązku nostryfikacji dyplomów w drodze zmiany ustawy (uzyskanych na Uniwersytetach we Francji i Belgji). 7) Informacje zawodowe oraz wnioski z dziedziny ożywienia działalności odczytowej członków. 8) Informacje udzielane przez gości zagranicznych, dotyczące stosunków w przemyśle Belgji i Francji. 9) Dyskusje na temat wygłaszanych pogadanek przez kolegów. W ciągu roku sprawozdawczego Koło zorganizowało dwa wieczory towarzyskie dla członków Koła, ich rodzin i sympatyków, oraz kol. Downarowicz wygłosił pogadankę na temat „Polonia w Brazylii“ i kol. Gromski — „Wrażenia z podróży do Sowieców“.

Przewodniczącym Koła był kol. Zygmunt Łada, sekretarzem — kol. Adam Sotkiewicz, skarbnikiem — kol. Antoni Miklaszewski.

Bieżące wydatki kancelaryjne i na cele charytatywne pokrywane są z doraźnych składek uchwalanych każdorazowo, w miarę potrzeby.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi kol. kol.: Nowicki i M. Koneczny.

11. KOŁO INŻYNIERÓW WYŻSZEJ SZKOŁY TECHNICZNEJ W MOSKWIE istnieje od roku 1919 i liczy 55 członków. Koło ma na celu zjednoczenie kolegów, którzy ukończyli Wyższą Szkołę Techniczną w Moskwie, celem utrzymania między sobą łączności i informowania się o stanie wiedzy współczesnej drogą urzędowania pogadanki i odczytów oraz ma na celu okazywanie sobie wzajemnej pomocy w postaci porad i wskazówek zawodowych. W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 4 odczytowe i 4 posiedzenia Zarządu.

Na posiedzeniach wygłoszone były następujące pogadanki: 1) Inż. G. Hensel: „O ustroju szkolnictwa w Polsce w związku z nową reformą“, 2) Inż. M. Odlanicki - Poczobut: „O estetyce w formach parowozów“, 3) Inż. G. Hensel: „O dwu typach psychologicznych człowieka“, 4) Inż. W. Leśniewski: „O stosunkach w Rosji Sowieckiej“.

Przewodniczącym Koła był kol. Michał Odlanicki-Poczobut, sekretarzem i skarbnikiem — kol. J. Ciechanowski.

12. KOŁO SPORTOWE powstało w roku 1927 i ma na celu rozwój fizyczny stowarzyszonych oraz szerzenie zamiłowania do sportów wśród członków i ich rodzin. Ilość członków 75 (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym odbyły się 2 posiedzenia Zarządu, na których rozważana była sprawa budowy przystani wioślarskiej nad Wisłą, mającej również mieścić letni klub dla członków Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie. Dla opracowania kosztorysów budowy i budżetu eksploatacji została wybrana specjalna Komisja Budowy w celu omówienia o szczegółach projektu i porozumiewania się z Zarządem Stowarzyszenia. Projekt został zreferowany na Walnym Zebraniu Stowarzyszenia Techników i podany jako wniosek do bliższego rozpatrzenia w dniu 16 grudnia 1932 roku.

Przewodniczącym Koła był kol. Józef Wadzyński, sekretarzem kol. Bronisław Nowakowski i skarbnikiem kol. Kazimierz Chwalibóg.

Wpływy wraz z pozostałościami z lat poprzednich wyniosły zł. 991 gr. 97, wydatki zł. 120 gr. 70.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi kol. kol.: Jerzy Gosiewski, Ryszard Kaszuba, Z. Lewandowski i E. Telakowski.

13. KOŁO WAWELBERCZYKÓW (Koło b. wychowanców b. Szkoły Mechaniczno -Technicznej H. Wawelberga i S. Rotwanda). Koło powstało w roku 1912 i ma na celu utrzymanie łączności pomiędzy kolegami, informowanie wzajemne o rozwoju techniki z uwzględnieniem interesów zawodowych i społecznych swych członków. Ilość członków 70 (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 4 walne zebrania, 4 — odczytowe i 10 posiedzeń Zarządu. Najaktualniejszą sprawą, którą zajmowało się Koło była sprawa uprawnień absolwentów Szkoły im. H. Wawelberga i S. Rotwanda oraz organizacja zjazdu absolwentów szkoły, który odbył się w dniach 14 i 15 maja 1932 r.

Przewodniczącym Koła był kol. Eugenjusz Karbowski, sekretarzem kol. Z. Morawski, skarbnikiem — J. Wolski.

Na fundusze Koła składają się składki członkowskie w wysokości zł. 5.— od członka rzeczywistego i zł. 10.— rocznie od członka - gościa. Koło udzieliło pożyczek koleżeńskich na sumę zł. 1.275.—. W akcjach posiada zł. 80.— i w gotówce na 1. I. 1933 r. zł. 355.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: M. Kłossowski, A. Pirowski i Cz. Czechowski.

14. KOŁO ZEBRAŃ TOWARZYSKICH powstało w roku 1923 i ma na celu organizowanie zebrań towarzyskich dla członków Koła, członków Stowarzyszenia Techników i ich rodzin oraz dla wprowadzonych przez nich gości, ułatwiając wzajemne bliższe zapoznawanie się na gruncie towarzyskim. Ilość członków w dniu 31. XII. 1932 roku wynosiła 84 członków Stowarzyszenia, a wraz z rodzinami (na prawach gości 64 osób) 148 osób.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 4 posiedzenia Zarządu i zebrań towarzyskich w dniu środowe każdego tygodnia — 33, większych wieczornic tanecznych — 7 i zorganizowało Zabawę Sylwestrową.

Na posiedzeniach walnych i Zarządu były omawiane sprawy związane z pracami organizacyjnymi urządzanych zebrań towarzyskich. Na dorocznym Walnem Zebraniu w dniu 13 marca Zarząd Koła złożył sprawozdanie z działalności i rachunkowe za rok 1931. Po Walnem Zebraniu odbył się wspólny składkowy obiad i zebranie towarzyskie urozmaicone tańcami. Rozważano również projekt uroczystego obchodu 10-lecia istnienia Koła, które upływa w roku 1933. Prócz tego w dniu 4 grudnia 1932 r. Koło wspólnie z Komitetem Daru Narodowego dla Marji Curie - Skłodowskiej urządziło podwieczorek - bridge, przeznaczając całą nadwyżkę na cele powyższego Komitetu.

Przewodniczącym Koła był kol. Artur Machlejd, zastępcami byli kol. kol.: Zygmunt Łada i Jerzy Gosiewski, sekretarzem — kol. Stanisław Izdebski, skarbnikiem — kol. Michał Zembrzuski.

Wpływy Koła wyniosły ogółem zł. 12.294.—, wydatki zł. 11.706 gr. 03. Rezerwa z nadwyżek z lat poprzednich wynosi zł. 1.779 gr. 17, co wraz z wartością inwentarza (serwis, pianino, dywan i t. p.) stanowi majątek Koła wysokości zł. 15.055 gr. 28.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: E. Potemski, T. Świeściakowski, i S. Wilczyński.

Komitet Gospodarczy składał się z następujących pań i panów: Machlejdowa, Ładzina, Wendrowska, Schmidtowa, Rathowa, Pietruszkowa, Słewińska, Budzyńska i Wilczyńska, oraz jako zastępczynie: Frelchowa, Karśnicka, Lubańska, Gosiewska i Siwińska. Panowie: M. Bojarowski, J. Przychodzki, E. Fryczkowski, M. Kuncewicz, L. Schmidt, J. Wadzyński, J. Gosiewski, Z. Łada. W. Żencykowski.

15. STOWARZYSZENIE FILISTRÓW WELECJI istnieje od roku 1908. Koło ma za zadanie utrzymywanie łączności pomiędzy byłymi wychowañcami Politechniki w Rydze, należącymi do Korporacji „Welecja“ i wychowankami zakładów wyższych w Warszawie oraz pielęgnowanie zasad i ideałów, jakie łączyły członków Koła podczas studjów na Politechnice w Rydze. Poza tem ma na celu wzajemną pomoc koleżeńską materialną i moralną. Ilość członków 58 (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

W roku sprawozdawczym Koło odbyło walnych zebrań 1 — i 5 zebrań towarzyskich. Na posiedzeniach omawiane były przeważnie sprawy związane z celem i charakterem Koła i działalnością Koła na terenie Stowarzyszenia Techników Polskich.

Przewodniczącym Koła był kol. Maurycy Chorzewski, sekretarzem — kol. Piotr Jaruszewski, skarbnikiem i zastępcą przewodniczącego — kol. Wiesław Gąssowski.

Koło specjalnych funduszy nie zbiera. Wydatki pokrywa doraźnie zbieranymi składkami.

16. ZWIĄZEK FILISTRÓW ARKONJI powstał w roku 1920. Koło ma na celu pomoc moralną i materialną członkom Korporacji „Arkonja“, pomoc stypendjalną czynnym członkom Korporacji. Związek liczy 369 członków w tej liczbie jednak tylko nieznaczna ilość z pośród filistrów Arkonji jest członkami Stowarzyszenia Techników.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 2 walne zebrania, 3 odczytowe i 23 posiedzenia Zarządu.

Sprawozdanie finansowe, które ze względu na bardzo rozgałęzioną działalność Związku „Arkonja“ jest wydawane drukiem w specjalnym zeszycie, wykazuje po stronie dochodów zł. 33.461 gr. 49, a po stronie rozchodów zł. 30.391 gr. 93.

Przewodniczącym Koła był kol. inż. Władysław Malinowski, sekretarzem kol. Zdzisław Krzeziński i skarbnikiem kol. Tadeusz Łypaczewski.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: B. Narolski, L. Bergson i St. Trepkowski.

17. ZWIĄZEK FILISTRÓW GDAŃSKIEJ KORPORACJI „Z. A. G. WISŁA“ w GDAŃSKU (byłe Koło KARLSRUHEŃCZYKÓW przy Stowarzyszeniu Techników). Powstał w roku 1925, a został zalegalizowany w roku 1928, mając na celu opiekę nad studentami Polakami Korporacji „Z. A. G. Wisła“ Politechniki w Gdańsku. Liczba członków wynosi 146 osób. Koło odbyło w roku sprawozdawczym 1 walne zebranie, 8 odczytowych i 16 posiedzeń Zarządu. Najważniejszymi sprawami poruszanymi na posiedzeniach były odczyty treści technicznej i ekonomicznej, sprawy życia wewnętrznego Związku Filistrów i Korporacji Studentów „Wisła“. Koło współpracowało ze Stowarzyszeniem Pomocy Studentom Polakom w Gdańsku. Koło postanowiło zakupić dla studenckiej korporacji „Wisła“ dla użytku jej członków jacht.

Przewodniczącym Koła był kol. Wacław Manduk, sekretarzem — kol. Bronisław Bukowski i skarbnikiem — kol. Zdzisław Breitkopf.

Wpływy wciągu roku sprawozdawczego wyniosły zł. 6.829 gr. 34, wydatki — zł. 5.106 gr. 36.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol.: L. Nowakowski i Z. Kapaon.

18. ZWIĄZEK POLSKO-FRANCUSKICH INŻYNIERÓW istnieje jako Koło przy Stowarzyszeniu Techników od roku 1924 i ma na celu zbliżenie inżynierów francuskich i polskich na gruncie fachowo-reprezentacyjnym. Do Związku należą jak inżynierowie cywilni Francuzi, zamieszkali w Warszawie, tak i inżynierowie Polacy, zamieszkali we Francji. Koło liczy 60 członków (w tej liczbie pewna ilość nie jest członkami S-nia i uważana jest jako goście S-nia).

Koło odbyło w roku sprawozdawczym 1 walne zebranie, 1 odczytowe i 2 posiedzenia Zarządu.

Na swych posiedzeniach rozważano poruszaną ze strony francuskiej sprawę „Europejskiej Federacji Inżynierów“ i odnośne wnioski przekazane były do dalszego rozpatrzenia Związkowi Polskich Zrzeszeń Technicznych.

Przewodniczącym Koła w roku sprawozdawczym był kol. Juljan Eberhardt, sekretarzem — kol. Henryk Jezierski, skarbnikiem — kol. Antoni Sobociński.

W roku sprawozdawczym wpływy Koła wyniosły zł. 511 gr. 43 wraz z pozostałością z roku poprzedniego, wydatki zaś zł. 182 gr. 43.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol. R. Czarnota - Bójarski i Dr. Inż. W. Wierzbicki.

Pozatem, patrz nast. artykuły:

- W. 1927. A. 435: Budownictwo w Polsce, ref. zbiorowy.
 W. 1929. A. 247: Inż. Czesław Klarner, Tezy w sprawie budownictwa mieszk.
 W. 1930. A. 21: Inż. J. Różański, Zagadnienia kwestji mieszkaniowej.
 W. 1932. A. 9: Inż. J. Luft, Rola budownictwa w zwalczaniu kryzysu gospo-
 darczego i bezrobocia.
 W. 1932. A. 122: Kryzys w budownictwie, skrót referatu inż. J. Lufta.
 W. 1932. A. 128: Inż. L. Ciechanowicz, Memorjał o środkach rozszerzających
 finansowe podstawy ruchu budowlanego w Polsce.

B. Drogi lądowe.

Dokonana w pierwszych latach po wskrzeszeniu Państwa Pol-
 skiego odbudowa dróg kolejowych, stacyj kolejowych, warsztatów
 pracy, przedewszystkiem na Kresach Wschodnich, musi być pod-
 kreśloną z całym naciskiem. Niestety, pomimo rozporządzenia
 Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 września 1926 r. o utworzeniu
 przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“, prowadzonego na
 zasadach handlowych i stanowiącego samoistną osobę prawną, do
 dnia dzisiejszego rozporządzenie to nie zostało wprowadzone
 w życie całkowicie.

Pomijając słabego w dobie obecnej współzawodnika, jakiego
 przedstawiać sobą winny drogi wodne, groźniejszy narazie pojawił
 się konkurent, a mianowicie coraz bardziej w chaotyczny sposób
 wzmagający się ruch autobusowy. Ruch ten jednak, podobnie jak
 i uregulowane drogi wodne naturalne czy sztuczne, nie za współ-
 zawodnika poczytywane być winny, lecz za bardzo pożądanego
 współpracownika. W dziedzinie tej jednak, pomimo imponującego
 swym rozmachem przykładu Stanów Zjednoczonych A. P. (W. 1927.
 A. 1; Kr. Techniczna str. 7, W. 1931), u nas zdziałano bardzo nie-
 wiele. Nieuregulowanie opodatkowania autobusów oraz nieskaso-
 wanie całego szeregu zbędnych lokalnych przepisów dla ruchu
 autobusowego w poszczególnych dzielnicach; powstanie Państwo-
 wego Funduszu Drogowego, obciążającego wyłącznie ruch zme-
 chanizowany bez równomiernego opodatkowania ruchu kołowego;
 brak stworzenia jakiegoś organu, przeznaczonego do jednolitej akcji
 zarówno w ściąganiu odpowiednich funduszy, jak i ich wydatko-
 waniu — wszystko to razem nietylko gmatwa sprawę uregulowa-
 nia ruchu autobusowego, ale stokroć większą wyrządza szkodę
 ważniejszemu bodaj zagadnieniu od samego ruchu autobusowego,
 a mianowicie zagadnieniu budowy nowych dróg bitych i odnawia-
 nia starych, coraz bardziej się pogarszających. (W. 1927. A. 1).

A tymczasem bez nowych dróg i ciągłej naprawy starych nie
 może być mowy o bardziej dochodowym zbycie płodów rolnych,
 czy to przez dowóz ich do miast, czy to przez eksport za granicę.

Pozatem patrz artykuły:

- W. 1923 B. 61: Opinia Związku Polskich Inżynierów Kolejowych o potrzebie
 budowy nowych linii węglowych.
 W. 1929. A. 63: Inż. Stefan Sztolcman Komunikacja kolejowa.
 W. 1929. A. 187: St. Szydelski Komunikacja autobusowa w Polsce.
 W. 1931. Kr. Techn. 7: Koszt eksploatacji amerykańskich autobusów
 W. 1932. A. 125: Zagadnienia drogowe na tle obecnego kryzysu gospodarczego
 — skrót referatu prof. E. Bratro.

- W. 1927. A. 1: M. Wł. Nestorowicz, Problem drogowy w Polsce i możliwości jego rozwiązania.
 W. 1927. A. 33: Inż. S. Sztolcman, Komunikacja kolejowa.

C. Drogi wodne.

Współdziałanie, a nie współzawodnictwo dróg wodnych względem dróg lądowych najlepiej wykazuje zestawienie kosztów transportu masowego naprz. węgla kamiennego drogą wodną i kolejami. Obecny eksport węgla kamiennego ze Śląska Górnego do krajów skandynawskich dokonywany być może ze względów konkurencyjnym kosztem dopłaty do każdej wywiezionej tony węgla w wysokości 4—5 zł. I to wtedy, gdy Koleje Państwowe uwzględniają w swych kosztach tylko koszty eksploatacyjne, pomijając koszty amortyzacji taboru kolejowego i koszty samego taboru, związane z jego utrzymaniem i amortyzacją. Tymczasem przewóz wodny wyniósłby zaledwie 40% zniżonego obecnie przewozu kolejowego, czyli nietylko zwolniłby Skarb Państwa od powyższej dopłaty 4—5 zł. t. dając możność węglowi stać się bardziej zdolnym do walki konkurencyjnej, lecz ponadto przewóz wodny, będąc skutecznym przez przedsiębiorstwa prywatne, stałby się poważnym źródłem dochodu dla Skarbu Państwa.

Dla urzeczywistnienia tego jednak trzeba się zdobyć na silną wolę i wyraźną a stałą politykę w powyższem zagadnieniu. Stworzenie specjalnego organu o charakterze przedsiębiorstwa z własnym budżetem przy największej kontroli ze strony Rządu mogłoby się przyczynić do rozpoczęcia budowy dróg wodnych sztucznych i regulacji naturalnych na dużą skalę, umożliwiającą odrobienie zaległości z czasów rządów zaborczych. (W. 1927. A. 69).

Pozatem patrz artykuły:

- W. 1929. A. 73: Inż. St. Łęgowski, Stan i potrzeby morskich komunikacji oraz przemysłu okrętowego w Polsce.
 W. 1929. A. 108: Inż. T. Tillinger, Drogi wodne w Polsce.
 W. 1931. A. 8: Z Koła Wodno - Meljoracyjnego przy Stow. Techników Polskich w Warszawie.
 W. 1931. A. 115: Prof. Dr. M. Matakiewicz Przyszłość gospodarstwa wodnego w Polsce.
 W. 1927. A. 228: Wnioski uzupełniające II-go Zjazdu.
 W. 1932. A. 56: Rozwój portu w Gdyni, skrót odczytu inż. B. Dobrzyckiego.
 W. 1932. A. 69: Inż. St. Rodowicz, W sprawie transportu węgla i rudy drogą wodną pomiędzy Bałtykiem a polskiem Zagłębiem węglowym.
 W. 1932. A. 149, 157 i 165: I. Rummel, Morskie zagadnienia Polski.

D. Drogi powietrzne.

W szczęśliwszem położeniu aniżeli ruch autobusowy znalazło się lotnictwo przedewszystkiem dzięki ujęciu jego zagadnień w jednym organie przy Min. Komunikacji, jakim jest Wydział Lotnictwa Cywilnego.

Patrz: W. 1929. A. 45: R. Adamowicz, Komunikacja Lotnicza.

E. Rolnictwo i przemysł zwierzęcy.

Produkcja rolna pokrywa w zupełności zapotrzebowanie kraju. Zamiast skierowywać nadmiar zboża zagranicę, gdzie zboże nasze nie jest w stanie konkurować z cenami dostawców amerykańskich

i australijskich, wskazanem jest zużywać nadmiar zboża na spasanie drobiu i trzody chlewnej. Wywozić te ostatnie (w postaci jaj, drobiu, bekonów, masła i t. d.) osiągnąć można znacznie większy zysk, ponieważ ceny na te ostatnie produkty na rynku światowym znacznie mniejszej stosunkowo uległy niższe, aniżeli zboże.

Zarówno w celu skierowywania zbytu zboża w powyższym kierunku, jak również w celu unikania wahań cen na zboże w kraju i utrzymania ich na wysokości, odpowiadającej rzeczywistym kosztom jego wytwórczości przy uwzględnianiu godziwego zysku, władze miarodajne winny wraz z czynnikami społecznymi przystąpić do znacznie szerszej niż dotychczas akcji budowy śpichlerzy zbożowych (silosów).

Patrz artykuły:

- W. 1923. A. 61: Inż. St. Turczynowicz, Technika a rolnictwo.
- W. 1927. A. 125: Radca W. Hoyer, Wywóz z Polski produktów rolniczych
- W. 1927. A. 137: August Iwański, Przemysł Rolny w Polsce.
- W. 1927. A. 193: Wnioski uzupełniające II-go Zjazdu.
- W. 1927. A. 216: Zbigniew hr. Żółtowski, Ogólne warunki produkcji rolniczej.
- W. 1927. A. 256: Prof. Z. Pietruszczyński, Produkcja roślinna w Polsce.
- W. 1927. A. 265: H. Wysokiński, Produkcja zwierzęca w Polsce.

F. Chłodnictwo.

Racjonalny wywóz szybko psujących się produktów wytwórstwa przetwórczo-rolnego jest możliwy tylko przy odpowiednio urządzonych składach chłodniczych i chłodniczo odpowiednio urządzonego przewozie. Zadośćuczynić temu stara się niedawno zorganizowany przy Min. Przem. i Handlu Komitet Chłodnictwa.

Patrz artykuły:

- W. 1931. A. 3: Komitet Chłodnictwa przy Min. Przem. i Handlu.
- W. 1932. A. 11 i 13: Składy-Chłodnie i ich znaczenie w życiu gospodarczym Polski.
- W. 1932. A. 33: Sprawozdanie Komitetu Chłodnictwa przy Min. P. i H. za r. 1931.

G. Przemysł spirytusowy.

Mieszanki spirytusowo-benzynowe lub spirytusowo-benzolowe lub spirytusowo-benzynowo-benzolowe zostały już mniejwięcej przed 10-ciu laty wprowadzone zagranicą (naprz. we Francji), jako obowiązujący środek napędowy dla ruchu samochodowego. U nas zaś, gdzie ilość gorzelnii istniejących przed wojną jest wyzyskana zaledwie w 1/3 części, gdzie benzyny krajowej może niedługo zabraknąć, sprawa zastosowania mieszanek nie może ruszyć z miejsca. Stosując spirytus jako środka napędowego, zużywamy tylko energię promieni słonecznych, ponieważ wszystko co kartofel pobiera z ziemi, do ziemi zowu powraca. Stosowanie zawczasu spirytusu do mieszanek napędowych zmusi konstruktorów silnikowych do wcześniejszego przystosowania ich, co na wypadek wojny nie jest do pogardzenia.

Patrz artykuły:

- W. 1927. A. 239: Inż. techn. S. K. Drewnowski, Polski przemysł spirytusowy.
- W. 1929. A. 176: " " " " Kilka uwag o polskim przemyśle spirytusowym.

W. 1929. A. 177: Inż. techn. S. K. Drewnowski, Kilka uwag o wprowadzeniu w użycie mieszanek spirytusowo-benzynowych.

H. Polityka leśna i przemysł papierniczy, przemysł drzewny.

Wywóz papierówki, przewyższający dwukrotnie jej przyrost, jest karygodnym nie tylko z punktu widzenia gospodarki ogólnopolskiej, lecz zagraża przemysłowi papierniczemu, coraz bardziej się u nas rozwijającemu wraz z wewnętrznym zwiększającym się zapotrzebowaniem, brakiem surowca w bliskim stosunkowo czasie.

Patrz artykuły:

W. 1927. A. 324: Al. Dąbrowski, Problem sanacji przemysłu drzewnego w Polsce.

W. 1927. A. 286: Inż. H. Kamiński, Stan przemysłu papierniczego w Polsce, jego potrzeby i widoki rozwoju na przyszłość.

W. 1929. A. 249: Inż. Stan. Ichnatowicz, Tezy i postulaty w zakresie polityki leśnej i przemysłu drzewnego.

I. Górnictwo.

Zasadniczym warunkiem zwiększenia zbytu węgla czy to w kraju czy zagranicą jest rozwiązanie zagadnienia komunikacyjnego. Dopiero tanie i dogodne drogi komunikacyjne mogą spowodować powstawanie wzdłuż ich kierunku osiedli fabrycznych z jednej strony i przyczynić się do zwycięstwa naszego przemysłu węglowego w walce konkurencyjnej poza granicami Państwa z drugiej strony.

Wobec bardzo niekorzystnego położenia pod względem strategicznym naszego Zagłębia Węglowego tuż na granicy Państwa, wskazaniem jest wielce pobudzanie i ułatwianie przez Rząd inicjatywy prywatnej w poszukiwaniach i eksploatacji węgla brunatnego i torfu.

Patrz artykuły:

W. 1927. A. 315: Stan. Rażniewski, inż. górń. Uwagi o warunkach gospodarczych Polskiego Przemysłu Górniczego.

W. 1929. A. 220: Stef. Czarnocki, inż. górń. Bogactwa kopalne Polski.

W. 1930. A. 197: skrót odczytu inż. Gust. Sippki: Zagłębie Polskie w stosunkach historycznych.

W. 1931. A. 33: Inż. G. Sippko, Wielkie Zagłębie Polskie.

W. 1932. A. 69: Inż. Stanisław Rodowicz, W sprawie transportu węgla i rudy drogą wodną pomiędzy Bałtykiem a Polskim Zagłębiem węglowym.

J. Przemysł naftowy.

Zgodnie z uchwałami, zapadłymi na II i III zjeździe, należy przede wszystkim osiągnąć szybko reformę ustawy naftowej.

Patrz artykuły:

W. 1927. A. 121: Dr. Stefan Bartoszewicz, Przemysł Rafineryjny w Polsce.

W. 1927. A. 275: Dr. Stanisław Schaezel, Przemysł Naftowy.

W. 1929. A. 196: Inż. Tadeusz Bielski, Zarys historyczny i stan obecny wiertnictwa polskiego.

W. 1929. A. 198: Dr. Jerzy Kozicki, Przemysł rafineryjny w Polsce.

W. 1929. A. 203: praca zbiorowa, Naukowa Organizacja w Przemysle Naftowym.

W. 1929. A. 208: Inż. Stanisław Psarski, Przemysł Gazolnowy w Polsce.

- W. 1929. A. 210: Inż. Maksymiljan Fingerchut, Eksploatacja złóż ropośnych w Polsce.
- W. 1929. A. 212: praca zbiorowa, Stan geologii naftowej w Polsce.
- W. 1929. A. 214: Postulaty przemysłu naftowego.
- W. 1929. A. 215: Inż. Tadeusz Reguła, Przemysł gazu ziemnego w Polsce.
- W. 1929. A. 286: Uchwały III-go Zjazdu, dotyczące przemysłu naftowego.
- W. 1931. A. 16: Dalekosiężne rurociągi spawane.
- W. 1932. A. 85: skrót referatu Dr. Schaetzla, Zwalczenie kryzysu w udręczeniu do przemysłu naftowego.
- W. 1932. A. 121: skrót referatu Dr. Bartoszewicza, Kryzys światowego i naszego przemysłu naftowego.

K. Przemysł metalowy i kotlarski.

Uświadamianie rolnictwa co do korzyści dających się osiągnąć przy stosowaniu maszyn rolniczych; uruchomienie na większą skalę przemysłu budowlanego; przestrzeganie przez instytucje rządowe przydzielania zamówień fabrykom metalowym; unormowanie przepisów, zapewniających automobilizmowi swobodę rozwoju — wszystko to przyczyni się do zwiększenia pojemności rynku wewnętrznego dla wyrobów przemysłu metalowego i kotlarskiego.

Patrz artykuły:

- W. 1927. A. 57: Inż. Maurycy Chorzewski, Przemysł metalowy w Polsce.
- W. 1929. A. 236: Inż. Bolesław Tolłoczko, prof. Politechn. Przemysł Kotlarski.

L. Przemysł elektrotechniczny.

Powstanie po wojnie europejskiej krajowego przemysłu elektrotechnicznego i jego dość szybki rozwój wymagają pieczołowitej opieki ze strony władz rządowych i samorządowych.

Patrz artykuły:

- W. 1927. A. 329: praca zbiorowa, Przemysł elektrotechniczny w Polsce i warunki jego rozwoju.
- W. 1927. A. 333: Elektryfikacja Polski.
- W. 1929. A. 273: Referat, zgłoszony przez Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na III Zjazd.
- W. 1929. A. 319: W sprawie projektowanego uprawnienia elektryfikacyjnego Harrimana.
- W. 1928. B. 38: skrót odczytu inż. T. Czaplickiego, Najnowsze prądy i postępy w gospodarce elektryfikacyjnej.

M. Przemysł włókienniczy.

Rozpatrzeniu aktualnego wielce zagadnienia oparcia przyszłości przemysłu włókienniczego przedewszystkiem na krajowym surowcu, jakimi są: wełna, len, konopie, poświęcony jest referat prof. Wł. Bratkowskiego

Patrz artykuły:

- W. 1927. A. 229: referat Związku Przemysłu Włókienniczego na II-gi Zjazd.
- W. 1932. A. 93, 101 i 109: Prof. Wł. Bratkowski, Samowystarczalność włókiennicza a kryzys gospodarczy.

N. Przemysł chemiczny.

Wojna europejska wykazała w sposób najbardziej przekonywujący znaczenie przemysłu chemicznego. Zarówno w dziedzinie środków w wybuchowych dla obrony kraju, jak i w dziedzinie syntetycznych nawozów dla rolnictwa istnienie w danym kraju odpowiednio rozwiniętego przemysłu chemicznego wykazało się w całej pełni. Dlatego też niezależnie od inicjatywy prywatnej przemysł ten zasługuje, aby mu poświęcono baczna uwagę ze strony sfer rządowych czyto przez dostosowanie odpowiedniej wysokości opłat celnych, czyto regulując naprz. cenę soli, podstawowego surowca dla tej gałęzi przemysłu (w Niemczech naprz. I. G. Farbenindustrie płaci 7.40 RM. za tonnę soli, a u nas przemysł płacić musi 30 do 40 zł. za tonę).

Patrz artykuły:

- W. 1927. A. 359 434: referat zbiorowy pod redakcją inż. W. Płuzańskiego, Stan i warunki rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce.
 W. 1927. A. 457: B. Baliński, dyr. Związku Hut Szklanych w Polsce, Przemysł szklarski w Polsce.
 W. 1929. A. 275: inż. G. Żelechowski, Wyroby szamotowe, kamionkowe i ceramika szlachetna w Polsce.
 W. 1929. A. 315: Jerzy Holmicki-Szulc, inż.-ceramik, Sprostowania i uwagi do referatu, zgłoszonego przez Związek Fabryk Wyrób. Ogniotrwałych, Kamionkowych i t. d. przez inż. G. Żelechowskiego.

O. Rzemiosła.

Produkcja o normalnej wartości 2 miliardów zł. rocznie, dająca zatrudnienie pół milionowi osób, zasługuje na większe niż dotychczas zainteresowanie ze strony społeczeństwa.

Patrz artykuły:

- W. 1927. A. 299: Ludwik Franc. Piekarski, Rzemiosła w Polsce.
 W. 1929. A. 119: skrót referatu Mgr. Piekarskiego, Rzemiosła w dobie kryzysu.

P. Chałupnictwo i przemysł konfekcyjny.

O chałupnictwie i powstającym przemyśle konfekcyjnym oraz jego dezyderatach z zakresu polityki podatkowej, socjalnej i kredytowej traktuje referat, zgłoszony przez Związek Przemysłu Konfekcyjnego.

Patrz artykuły:

- W. 1929. A. 58: Dr. M. Zawadzka, Przemysł konfekcyjny w Polsce, referat zgłoszony przez Związek Przemysłu Konfekcyjnego na III Zjazd.

Al. E.

65.011:6200.7(062):62(059)

Współpraca z naukową organizacją pracy.

Materiały z dziedziny Naukowej Organizacji Pracy były drukowane w „Wiadomościach“ Z. P. Z. w roku 1923, stosunkowo najobficiej, w latach późniejszych materiały te przeszły do organu Instytutu N. Org. Pracy. Należy zwrócić uwagę na szereg po-

ruszonych w Wiadomościach zagadnień i wniosków dotyczących naukowej organizacji w pracy technicznej.

Zadania naukowej organizacji zjawiają się wszędzie tam, gdzie objawia się jakakolwiek czynność. Zagadnienia naukowej organizacji będą wtedy zupełne, kiedy obejmować będą, poza zagadnieniami fizycznej i umysłowej natury, również i czynniki duchowe.

Z pożytecznych wystąpień jakie miały miejsce w okresie dziesięciolecia przede wszystkim należy przypomnieć prace Komisji dla spraw Standaryzacyjnych (W. 1925 B-18), które jak wiadomo stanowią jedno z poważnych zadań naukowej organizacji. Również wnioski i powzięte uchwały na II Zjeździe P. Techn. Zrzeszonych we Lwowie w 1927 r., dają całokształt wskazań polityki ekonomicznej Polski z uwzględnieniem wszystkich przemysłów chociaż wiążą się tylko pośrednio z zagadnieniami naukowej organizacji zasługują jednakże na przypomnienie.

Podkreślić również należy, prace w dziedzinie Naukowej organizacji — zwłaszcza normalizacji — prowadzone od szeregu lat na terenie Federacji Inżynierów Słowiańskich ogłoszone w „Wiad.“ 1931, A—107 i 109.

Z artykułów pośrednio wiążących się z naukową organizacją a podanych w „Wiadomościach“ wymienić należy; artykuł p. inż. W. Bulewskiego (W 1923 A-13) „O istocie organizacji“, — prof. J. Krauze (W 1923 A-17) „Podstawy organizacji techników polskich“ oraz cenne uwagi i wezwanie p. inż. J. Urbanowicza w artykule p. t. „W sprawie organizacji Techników Polskich“ (W 1923, A-29) w którym autor przepowiedział obecny kryzys i wskazywał konieczność zjednoczenia się techników we Wszechpolski Związek Techników.

Pozatem patrz artykuły:

W 1923, A- 83 Normalizacja a obrona państwa plk. J. Dunajewski.

W 1929, A-203 Naukowa Organizacja w Przemysle Naftowym (referat wygłoszony na III Zjazd P. T. Z.).

W 1929, A-271 Prawidłowa organizacja czynnikiem postępu i dobrobytu inż. Piotr Drzewiecki.

W 1930, A- 45 Koszty własne a kierownictwo.

W 1931, A-101 Technika kierownictwa w zakładach pracujących na zamówienie inż. M. Kucharzewski.

W związku ze wzmiankami podanymi w „Wiad.“ 1931 r., A-15; i w 1932 r. pragniemy zwrócić uwagę na to, że okres 10-cio lecia Wiadomości zbiegł się z 5-y m Zjazdem Międzynarodowego Kongresu Organizacji, który odbył się w 1932 r. w Amsterdamie. Liczba 1000 uczestników z 20-tu państw, i zgłoszonych 123 referatów świadczy o poważnym zainteresowaniu się sprawami naukowej organizacji. Rola Polski w pracy twórczej nad zagadnieniami naukowej organizacji była wybitną, dowodem czego jest to, że decyzją Międzynarodowego Kongresu w Amsterdamie przedstawiciel Polski dyr. I. N. O. prof. K. Adamiecki, za swą 30-letnią pracę na polu naukowej organizacji został odznaczony najwyższą odznaką — plaque d'or.

Zagadnienia techniczne obrony Państwa

62.007(062):355.45

Zagadnienia obrony Państwa, poruszane w Wiadomościach Związku P. Z T., podzielić można na trzy grupy: pierwsza obejmuje zasadnicze sprawy scharmonizowania całokształtu naszego życia gospodarczego z potrzebami obrony Państwa oraz współdziałania technicznego społeczeństwa w rozwiązywaniu zagadnień obrony; druga — zajmuje się koniecznością zorganizowania sił technicznych w wojsku; do trzeciej zaliczyć można różne oddzielnie zagadnienia, dotyczące obrony Państwa i sprawozdania z posiedzeń Sekcji Technicznej Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.

I. W referacie zgłoszonym na pierwszy Zjazd Techników Zrzeszonych, pomieszczonym w sierpniowym zeszycie „Wiadomości“ z 1923 r. p. t. „Udział techników w obronie Państwa“ — prof. inż. Deryng, po przeanalizowaniu zadań przemysłu na wypadek wojny, polegających na przejściu. — możliwie bez wstrząśnięć, — od gospodarki pokojowej na wojenną, i naodwrot, stawia szereg daleko idących wniosków.

Wnioski inż. Derynga dotyczą:

- a) **udziału polskich techników zrzeszonych w akcji obrony Państwa**, polegającego na pielegnowaniu Wiedzy Wojskowej w łonie towarzystw technicznych, na czynnej współpracy techników w instytucjach takich jak: Liga Obrony Powietrznej Państwa, Komitet Obrony Przeciwgazowej, Liga Żeglugi Polskiej i t. d. na twórczej inicjatywie i wyężonem współdziałaniu na wszystkich polach życia techniczno-przemysłowo-gospodarczego w celu zapewnienia skutecznej obrony.
- b) **przygotowania naukowych podstaw dla obrony Państwa** i w związku z tem, należytego wyposażenia naszych technicznych zakładów naukowych oraz dostosowania całego szkolnictwa technicznego do potrzeb obrony Państwa.
- c) **wprowadzenia standaryzacji, jako czynnika zwiększającego** wybitnie wydajność przemysłu i powołaniu w tym celu Państwowego Komitetu Standaryzacji.
- d) **zabezpieczenia samowystarczalności Państwa na wypadek wojny** i związanej z tem akcji ścisłej i programowej współpracy wszystkich organów wojska i techniki cywilnej.

Dla zrealizowania tych uchwał potrzebny jest sztab techniczny cywilny, który miałby za zadanie całkowite rozwiązanie zagadnień mobilizacji przemysłowej, technicznej i gospodarczej oraz samowystarczalności na wypadek wojny, a więc:

- 1) zestawienie zakładów fabrycznych, warsztatów, laboratoriów naukowych, mogących służyć do celów obrony,
- 2) zestawienie uczonych, inżynierów i techników, którzyby mogli być użyteczni do tej obrony,
- 3) przygotowanie mobilizacji wszystkich zakładów koniecznych dla obrony przez wyznaczenie personelu rezerwy

— któryby z chwilą mobilizacji uzyskał personel pokojowy tych zakładów,

- 4) zapewnienie każdemu zakładowi surowców, półproduktów i gotowych produktów do wyrobu materiałów obrony,
- 5) ustalenie wytycznych dla stworzenia i rozbudowy tych gałęzi przemysłu, które dotychczas nie istnieją, a których powstanie ze względu na wojenną samowystarczalność jest nieodzowne.

W kwietniowym zeszycie „Wiadomości Związku P. Z. T.“ z r. 1924 inż. St. Rodowicz przedstawił sprawozdanie z posiedzeń Senatu, na którym były dyskutowane sprawy obrony Państwa w wyniku których Senat wezwał Rząd aby: rozpatrzył możliwość utworzenia cywilnego podsekretariatu stanu dla spraw związanych z wojennym przemysłem, by poddał rewizji stanowisko inżynierów w wojsku, oraz program przygotowania inżynierów wojskowych w kierunku utworzenia katedr specjalnych przy jednej z politechnik, aby dał sprawozdanie z dokonanych prac nad przygotowaniem przemysłu do wojny, aby przedłożył projekt rozbudowy lotnictwa.

II. W październikowym zeszycie „Wiadomości“ z r. 1925 p. inż. Gnoiński i p. inż. Rodowicz zajmują się koniecznością utworzenia oddzielnego Korpusu Inżynierów Wojskowych, zapewniającego dopływ do wojska wartościowych sił technicznych, przy czem. inż. Rodowicz podaje zasady, na podstawie których należy Korpus ten zorganizować.

III. Pozatem na łamach „Wiadomości“ wypowiada się cały szereg wybitnych fachowców w sprawie zagadnień obrony Państwa p. dr. Martynowicz — o walce gazowej, ś. p. płk. inż. Zych-Płodowski — o postępach lotnictwa, inż. Deryng — o konieczności propagandy lotnictwa, oraz szereg innych.

Podawane w „Wiadomościach“ sprawozdania z posiedzeń i Zjazdów Sekcji Technicznej Towarzystwa Wiedzy Wojskowej uzupełniają okrag zainteresowania się Redakcji „Wiadomości“ zagadnieniami, dotyczącymi bezpośrednio obrony Państwa.

Pewna część zagadnień, dotyczących obrony Państwa, i poruszanych w „Wiadomościach“ została już zrealizowana, są jednak zagadnienia jak n. p. zapewnienie stałego dopływu odpowiednich sił technicznych przez zorganizowanie korpusu Inżynierów Wojskowych nie ruszyła dotąd z miejsca.

Pozatem pamiętać należy, że większość zagadnień, rozpatrywanych w „Wiadomościach“, oświetlana była z punktu widzenia obrony — w myśl hasła rzuconego przez Prezesa Stow. Techników Polskich w Warszawie w 1925 r. „Najważniejszym bodaj obowiązkiem technika jest udział jego w obronie Państwa“.

G.

Sprawy szkolnictwa technicznego i zawodowego

Polska rozdzielona politycznie i ekonomicznie, będąc pod wpływami zaborców nie mogła w ciągu szeregu dziesięcioleci, swobodnie pracować nad postępowaniem nauk technicznych, zużywając wszystkie siły na odzyskanie swej Niepodległości. To też z chwilą odzyskania niepodległości zagadnienie szkolnictwa technicznego stało się zagadnieniem pierwszorzędnej wagi z uwagi na olbrzymi postęp techniki w ostatnim stuleciu. Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych, rozumiejąc doniosłość tego zagadnienia, interesował się żywo sprawami szkolnictwa technicznego od najdawniejszych czasów i niejednokrotnie poruszał tą sprawę tak w kraju, wśród techników zrzeszonych na łamach „Wiadomości“, jak i na terenie słowiańszczyzny na Zjazdach i Kongresach. Ponieważ zawód techniczny posiada olbrzymią skalę zadań życiowych, dotykając czy to pośrednio czy też bezpośrednio prawie wszystkie dziedziny życia gospodarczego, wymaga specjalnej uwagi. Z. P. Z. T. prowadził szeroką akcję w sprawie wykształcenia technicznego i zabierał wielokrotnie głos w sprawach projektów ustaw dotyczących tej sprawy, powoływał na swoim terenie Komisje Szkolnictwa, zachęcając jednocześnie Stowarzyszenia zrzeszone do podobnej akcji w tym kierunku.

I tak Komisja Szkolnictwa Zawodowego Koła Inż. Mechaników będąca w stałym kontakcie z M. W. R. i O. P. przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie zajmując się od szeregu lat opracowaniem programu szkolnictwa zawodowego zdołała po długoletniej i wytrwałej pracy opracować program szkolnictwa zawodowego przystosowanego do programu szkolnictwa ogólnego i odpowiadającego potrzebom i wymaganiom życia gospodarczego Polski (W. 1932 A—1), który stanowi poważny sukces pracy technika w dziedzinie szkolnictwa technicznego.

Z rozwojem życia gospodarczego Polski, Związek Zrzeszeń Technicznych powołał w r. 1930 Komisję ze sfer naukowych, przemysłu i Stow. Techn., dla rozpatrzenia sprawy utworzenia III-ciej Politechniki. Komisja na specjalnym posiedzeniu (patrz W. 1930 r. Nr. 15) po rozważeniu tej sprawy, wypowiedziała się przeciw utworzeniu nowej Politechniki, postanawiając, że należy dążyć do podniesienia stanu naukowego już istniejących uczelni.

Ściśle związane ze sprawą szkolnictwa i dotąd nieuregulowane zagadnienie systemu stopni wykształceniowych zawodów technicznych było także, niejednokrotnie przedmiotem rozważań Zjazdów Z. P. Z. T. i poruszane w „Wiadomościach“.

Próbie rozwiązania tego zagadnienia podjął w r. 1930 prof. Akademii Górniczej Dr. Inż. Jan Krauze w artykule p. t. „Projekt uporządkowania systemu stopni wykształceniowych w zawodach technicznych“, (W 1930 Nr. 16—17). Autor biorąc pod uwagę, że brak norm prawnych, poza istniejącą jedynie ustawą o ochronie tytułu inżyniera, dla innych stopni wykształcenia technicznego, powoduje ciągle niezadowolenie, wygórowane i często nieuzasadnione

żądania i wprowadza we współzycie chaos i dezorientację, w pracy swojej podał podział i charakter stopni wykształceniowych. Sprawa usystematyzowania tych problemów znajdzie niewątpliwie w najbliższej przyszłości swoje rozwiązanie.

Praca nad szkolnictwem technicznym podjęta już w r. 1926 (W. 1926 Nr. 12) na terenie słowiańskim, wielokrotnie poruszana w „Wiadomościach“, zmierzała do dostosowania programów wyższych uczelni do obecnego stanu techniki w krajach słowiańskich i oparcia wykształcenia technicznego na wspólnych zasadach. W roku 1931 (W. 1931 Nr. 3—4) w artykule wykazano spadek ilości słuchaczy słowian na czeskich Politechnikach w Czechosłowacji w latach 1919/20—1928/29 i doniosły gospodarczo i politycznie dla społeczeństwa czeskiego fakt kształcenia we własnych szkołach technicznych obcej młodzieży.

R. K.

62(05)(438):07.01(00)

Rola polskiej prasy technicznej na gruncie międzynarodowym.

Prasa techniczna i zawodowa, której zadaniem jest dostarczanie źródłowych danych, jak również zaznajamianie swych czytelników z postępem techniki i nauki, nowymi metodami pracy, badaniami zagadnień gospodarczych, poczyniła w ostatnim stuleciu duże postępy.

Doniosłe znaczenie i rola prasy technicznej spowodowały, że od szeregu lat dojrzewiała myśl zjednoczenia jej na polu międzynarodowym. Istotnie w r. 1925 w Paryżu za sprawą p. Mounier'a założono Międzynarodową Federację Prasy Technicznej i Zawodowej, której jednym z zadań jest łączenie publikacji zawodowych wszystkich narodów i nawiązanie między nimi porozumienia międzynarodowego i międzyzawodowego. Współpracę na terenie międzynarodowym podjęła także polska prasa techniczna, i to za sprawą p. inż. St. Rodowicza redaktora „Wiadomości Z. P. Z. T.“ i p. Al. Pawłowskiego byłego redaktora „Inżyniera Kolejowego“, pomimo, że polska prasa techniczna właściwie się dopiero ukształtowała.

Następny Kongres prasy w r. 1926 w Rzymie stworzył trwałe podstawy organizacji wewnętrznej Federacji i jej metod pracy, zaś trzeci Kongres w 1927 r. w Berlinie stwierdził wszechstronny charakter Federacji i jej pokojową współpracę na terenie technicznym. Czwarty z rzędu Kongres prasy w 1928 w Genewie dał już w rezultacie uznanie Federacji przez międzynarodowe organizacje jak Ligę Narodów, Międzynarodowe Biuro Pracy, Międzynarodowy Instytut Naukowej Organizacji oraz Międzynarodową Izbę Handlową.

Udział Sekcji polskiej na tych Kongresach był bardzo znaczny, przyczem wykazała ona duży postęp w rozwoju, w latach 1927—1928, przekształcając się w 1928 r. w Polsce, na Związek Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych i przyjmując statut za-

twierdzony w tymże roku (patrz Wiad. 1929 r. Nr. 2 A—34). Szczególnie podkreślić należy sukces, jaki odniosła Sekcja polska na Kongresie geneńskim, gdzie na wniosek Fis'a w Sofji reprezentantem Słowiańszczyzny wybrały zostany został jednomyślnie polak p. inż. Al. Pawłowski jako wiceprezes Międzynarodowej Federacji, będący również prezesem Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych. W tym roku także Wiadomości Z. P. Z. T. zostają organem Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych, gdzie odąd zamieszczano szczegółowe sprawozdania z Kongresów jak i z działalności Związku.

Referaty i wnioski Kongresu geneńskiego podano w Wiad. 1928 r. Nr. 11—12 A—62 do A—72, oraz W. 1929 Nr. 1, A—1 do A—9.

V Kongres Międzynarodowej Federacji w Barcelonie i w Madrycie w 1929 r. stanowił poważny etap w rozwoju Federacji i odznaczył się przede wszystkim przystąpieniem do Federacji wydawnictw technicznych Ameryki Południowej i Centralnej. Sekcja polska nie tylko ugruntowała swoje znaczenie w Federacji, ale odniosła bardzo poważny sukces na tym Kongresie, gdzie na wniosek p. Al. Pawłowskiego **jednomyślnie uznano język Polski jako język oficjalny Federacji** na równi z angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim i hiszpańskim. Szczegółowe sprawozdanie i referaty z tego Kongresu podano w Wiadomościach 1929 r. Nr. 9—11, A—322, oraz W. 1930 r. Nr. 7, A—37; Nr. 9 A—41; Nr. 22 A—101; Nr. 37—38, A—158; Nr. 48, A—193.

Następny Kongres Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej, który odbył się w 1930 r. w Brukseli odznaczył się przede wszystkim tem, że Prezesem Międzynarodowej Federacji Prasy został wybrany p. inż. Al. Pawłowski Kongres ten powziął uchwałę, że Kongresy odbywać się będą co dwa lata z tem, że z kolei w r. 1932 odbędzie się w Warszawie. Poza tem Kongres powziął szereg wniosków, które miały być rozważane na następnym kongresie Na wniosek p. Mounier'a Kongres ten jednakże nie odbył się, pomimo poczynionych przygotowań, przyczem postanowiono odbyć w 1933 roku Kongres we Wiedniu zaś w 1930 w Warszawie. (Patrz Wiadomości 1932 r. Nr. 5, A—27; Nr. 20, A—137; Nr. 21, A—145).

R. K.

07.62

Znaczenie literatury technicznej oraz wzajemne stosunki pobratymczych technicznych literatur słowiańskich.

Literatura techniczna poczyniła w ostatnim stuleciu olbrzymie postępy, propagując nowe idee i nowe zdobycze techniki, stanowi w rozwoju kultury materialnej czynnik nieomal rewolucyjny, wpływając niejednokrotnie na zmianę życia politycznego i gospodarczego narodów. W Polsce zaniedbana dziedzina literatury technicznej, zostaje z chwilą uzyskania Niepodległości odbudowana wspólnym wysiłkiem świata naukowego.

Specjalnie podkreślić należy wybitną współpracę Związków Narodowych Federacji nad rozwojem literatury techn. w krajach słowiańskich, które będąc w ostatnim wieku pod różnymi wpływami miały bardzo mało wspólnego w tej dziedzinie. Najkorzystniej stosunkowo przedstawiała się sprawa literatury techn. w Polsce i Czechosłowacji, gdzie znajdowały się większe skupienia uczonych pracujących wydatnie na tym polu. Już z zawiązaniem Federacji, Inżynierów Słowiańskich (FIS) (patrz Wiadomości 1926 r. Nr. 12, A — 51), powstała idea współpracy nad rozwojem literatury technicznej.

Odtąd nieomal wszystkie Kongresy Fisa mając na względzie rozwój gospodarczy i techniczny słowiańszczyzny, poruszają to zagadnienie. III Kongres Federacji w Zagrzebiu („Wiad.“ 1928 r. Nr. 8—10, A — 45) omawiając tą sprawę podniósł konieczność wymiany słowiańskiej literatury technicznej i wydawania bibliografii prac technicznych słowiańskich. Również Kongres Fis'a w Pradze w 1930 r. (patrz W. 1930 r. Nr. 28—30, A — 131) powziął konkretne wnioski:

1. Utworzenie przy każdym Zw. Narodowym specjalnych „Ognisk literatury słowiańskiej techniki“.
2. Utworzenie „Funduszu technicznej literatury Słowiańskiej“.
3. Wydawania periodycznych ogólnych sprawozdań, których treścią byłyby zagadnienia dotyczące technicznej literatury.

Uchwały dotyczące współpracy Zw. Narod. Federacji w dziedzinie literatury technicznej zlecone do wykonania Zw. Narod. (W. 1930, Nr. 43—54, A—183) nie zostały jednakże wskutek tego, że praca umysłowa w narodach słowiańskich jest jeszcze niedostatecznie oceniana, przejawione w większej żywotności w Związkach Narodowych Fis'a.

Sprawa popularyzacji wiedzy technicznej, polegającej na uproszczonym przedstawieniu zjawisk techniki, była kilkakrotnie omawiana na Zjazdach Z. P. Z. T. i na łamach „Wiadomości“. W r. 1924 (W. 1924 r. Nr. 1 — 3, A — 5) w artykule zwrócił autor p. inż. A. Humnicki uwagę technikom, że intensywny rozwój wiedzy w społeczeństwie jest możliwy jedynie przez rozpowszechnienie podstaw tej wiedzy. Również XI Zjazd Delegatów Z. P. Z. T. w 1930 r. rozważając to zagadnienie, powziął wnioski (W. 1930 r. Nr. 35—36, A — 154) aby popularyzować wiedzę techniczną wśród laików i młodzieży zapomocą artykułów na łamach prasy codziennej, oraz wśród techników, przy pomocy działu Kroniki Technicznej.

R. K.

62(03)

Praca nad stworzeniem polskiego słownictwa technicznego

Podczas gdy słownictwo techniczne, idące w parze z rozwojem techniki, w innych krajach ustaliło się i poczyniło w ostatnich czasach olbrzymie postępy; trudności w stosowaniu polskiej terminologii technicznej za czasów zaborczych spowodowały, że w tym okresie nie zdołało się ustalić polskie słownictwo techniczne. Przyczem wpływ językowy

zaborców na polską terminologję techniczną był bardzo znaczny. Nawet w b. zaborze austriackim gdzie już w roku 1867 wprowadzono język polski, nie zdołała się ustalić jednolita terminologia techniczna. Pomimo, że w tym czasie profesorowie szkoły Politechnicznej we Lwowie prowadzili bardzo wydatne prace w tym kierunku, które są niejednokrotnie postawą później opracowywanych słowników. Ten zupełny brak polskiego słownika technicznego spowodował, że z chwilą odzyskania Niepodległości zaczynamy prowadzić systematyczną pracę przy udziale fachowców w kierunku zastępowania nazw obcych nazwami polskimi i zdążać do ustalenia i ujednostajnienia naszego słownictwa technicznego, uzyskując w tej dziedzinie pewne realne wyniki.

Już w r. 1923 A—41 pojawił się w „Wiadomościach Z. P. Z. T.” artykuł wybitnego znawcy słownictwa polskiego p. inż. K. Stadtmüllera, który wskazując braki w naszym słownictwie, a w szczególności dający się odczuwać brak jednolitej terminologii rzemieślniczej, podkreśla, że najbliższem zadaniem techników polskich jest właśnie sprawa usunięcia gwary rzemieślniczej i zastąpienie jej polskim słownictwem. Również w tym roku na potrzebę ustalenia terminologii technicznej polskiej zwróciło uwagę grono członków Akademii Nauk Technicznych. Pragnąc w tym kierunku zorganizować swe prace zwróciło się na łamach „Wiadomości” w r. 1923 (D—27) z wezwaniem do ogółu techników zrzeszonych o wskazanie osób i instytucyj zajmujących się polską terminologją techniczną w celu ześrodkowania i skoordynowania tych prac i wprowadzenia już w życie rezultatów mających za sobą dostateczną powagę naukową.

Jednocześnie z tą akcją na zjeździe organizacyjnym Federacji Inżynierów Słowiańskich, zainicjowanym przez Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych w Warszawie w roku 1926 (W. 1926 A — 51) zwrócono uwagę na zupełny brak terminologii w krajach słowiańskich. To też jako pierwsze z zadań postawiła sobie Federacja sprawę ustalenia terminologii słowiańskiej, uchwalając następujący wniosek „Należy wydać słownik techniczny dla ułatwienia pracy studjującym i pracownikom”. Odtąd sprawa terminologii technicznej staje się stałą troską wszystkich Kongresów Federacji. I tak w r. 1928 na Kongresie Federacji w Sofji przyjęto pewne uchwały w sprawie słownika technicznego i terminologii technicznej oraz możliwości ich unifikacji. W roku 1929 (W. 1930 A — 1) Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich w Poznaniu powziął uchwałę wzywającą wszystkie Związki Narodowe należące do Federacji do podjęcia prac około przygotowania wydawnictwa słownika technicznego w językach Związków Narodowych, a więc językach: polskim, czeskim, serbskim, bułgarskim i rosyjskim.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych piastując w r. 1930 przewodnictwo Federacji podjął pierwszy inicjatywę i kroki w kierunku zrealizowania tego zadania podjął się w ten sposób spełnienia dwóch zadań, wydania polskiego słownika technicznego i rozszerzenia tej pracy na wszystkie języki Związków Narodowych Federacji. Pragnąc, aby wydawnictwo polskiego słownika technicznego było podjęte w porozumieniu z najwyższą instancją w sprawach technicznych, zwrócił się przedewszystkiem w tej sprawie do Akademii Nauk Technicznych w Warszawie. W wyniku czego Z. P. Z. T. przyjął jako pod-

stawę do opracowania słownika technicznego schemat i instrukcje Akademii Nauk Technicznych.

Z. P. Z. T. mając w ten sposób zapewnioną cenną współpracę A. N. T. zapoznał ogół techników zrzeszonych z instrukcją słownikową A. N. T. (W. 1930 A—81); zwrócił się z apelem do Stow. oraz instytucyj prywatnych i rządowych o zadeklarowanie współpracy nad słownikiem technicznym. I tu podkreślić należy doniosłą rolę jaką spełniły Wiadomości, które docierając do wszystkich techników zrzeszonych nie tylko informowały ich o programie i postępach prac nad słownikiem technicznym, ale przyczyniły się w znacznej mierze do zorganizowania współpracy techników nad słownikiem.

Dzięki takiemu programowi prac i zgłoszonej współpracy szerokich warstw techników może Z. P. Z. T. przystąpić do zbierania materiałów i do wydawania działami polskiego słownika technicznego w miarę ich opracowywania

Również zdołał Związek Pol. Zrz. Techn. wykonać drugie zadanie, gdyż Kongres Federacji Inż. Słowiańskich, który odbył się w Paryżu nie tylko przyjął sprawozdanie Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych w sprawie słownictwa technicznego (W. 1931 A — 125), ale również powziął wnioski przejęcia przez inne Zw. Narodowe Federacji schematu i programu prac Polski nad słownikiem technicznym.

R. K.

0.16:62(05)(438).

Stworzenie polskiej bibliografii technicznej.

Racjonalna organizacja pracy technika zarówno na polu naukowym jak i stosowaniem wymaga jaknajszerszego wykorzystania myśli i doświadczeń poprzedników. Bibliografja ma za zadanie udostępnienie wszystkich tych materiałów dla każdego potrzebującego i należyce zorganizowana powinna od razu wskazać wszystkim źródła, ułatwiając dzięki temu pracę twórczą. Olbrzymi postęp techniki w ostatnich dwudziestu latach, odzwierciedlający się w ogromnej ilości książek, artykułów, sprawozdań, rysunków, fotografii i t. d. utrudnia, ale jednocześnie i potęguje, zadanie bibliografji w technice.

Polska bibliografja techniczna zrozumiana, jako najbardziej wyczerpujące centrum informacji potrzebne dla każdego technika, nie istniała przed wojną.

Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych od początku utworzenia postawiły sobie jako cel, rozpowszechnić zrozumienie potrzeby bibliografji, narzucić prawidłowy jej system oraz, w miarę możliwości współdziałać w stworzeniu polskiego centrum informacji technicznych.

Począwszy od 1923 roku Redakcja W. Z. P. Z. T. wskazuje na potrzebę bibliografji oraz zaznajomienia swych czytelników z dziesiętnym systemem klasyfikacji bibliografji. System dziesiętny został wybrany dlatego, że według niego są sklasyfikowane wszystkie większe zbiory bibliograficzne Zachodu, a więc przez przyjęcie tego systemu od razu można z tych zbiorów korzystać, gdyż wcielenie ich do polskie-

go źródła informacji nie przedstawia żadnych trudności; poza tem szczegółowy podział tej klasyfikacji odpowiada coraz bardziej rozwijającej się specjalizacji techniki. W tym samym roku ukazuje się w Wiadomościach Zw. P. Z. T. skorowidz działów katalogu biblijografii Stow. Tech. Polskich w Warszawie, opracowany w systemie dziesiętnym, jako przykład jego praktycznego zastosowania.

W ciągu 1924 do 1926 roku szereg artykułów przedstawia pracę na polu biblijografii, wykonywaną na Zachodzie; organizację Międzynarodowego Instytutu Biblijografii w Brukseli oraz przykłady zastosowania biblijografii dziesiętnej w technice. W 1927 roku, by umożliwić każdemu stosowanie systemu dziesiętnego klasyfikacji, Redakcja „W” Z. P. Z. T. drukuje tłumaczenie międzynarodowego wydawnictwa zasad dziesiętnego systemu klasyfikacji i skrót ważniejszych działów klasyfikacji; od razu potem przystępuje do regularnego druku bieżącej polskiej biblijografii czasopism technicznych, opracowanych w systemie dziesiętnym przez Sekcję Biblijograficzną Stowarzyszenia Tech. Polsk. w Warszawie. Rozpoczęto pracę od drukowania biblijografii czasopism, ponieważ zawarty w artykułach, często bardzo wartościowych i najbliższej życia stojących materiał jest najtrudniejszy do odnalezienia, pozatem w 1928 roku ukazała się w druku nakładem Związku Zrzeszeń Technicznych „Biblijografja Polskich Wydawnictw Technicznych z okresu 1918—1928”, zawierająca biblijografię wydawnictw książkowych. Brak środków zmusił Redakcję do ograniczenia się narazie do biblijografii bieżącej, w tem jednak założeniu, że w razie możliwości finansowych będzie ona wstecz uzupełnioną. Biblijografja drukuje się jednostronnie na stronicach ogłoszeniowych, umożliwiając przez to każdemu prenumeratorowi tworzenie własnej kartoteki biblijograficznej.

Ogłaszanie bieżącej biblijografii, poczynszy od 1928 roku, umożliwiło Sekcji Biblijograficznej Stowarzyszenia Techników otwarcie w 1929 r. przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie biura informacji biblijograficznych, którego kartoteka zawiera około 40000 notatek biblijograficznych, z której mogą korzystać wszyscy za drobną opłatą za notatkę biblijograficzną w wysokości 10 groszy od członków Zrzeszeń Technicznych i 20 groszy od osób postronnych.

Poza tem Wiadomości Z. P. Z. T. w 1930 roku podały spis wszystkich czasopism technicznych, znajdujących się w bibliotece Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie, oraz rozpoczęły druk katalogu biblioteki tegoż Stowarzyszenia. W 1929 roku został rozpoczęty druk tłumaczenia pełnego podręcznika klasyfikacji dziesiętnej działu 6, to jest nauk stosowanych, jednak z powodu braku środków, druk tłumaczenia został przerwany.

Czytelnicy „Wiadomości” stale są informowani o międzynarodowej pracy na polu biblijografii, Zjazdach Międzynarodowego Instytutu Biblijografii, w których poczynszy od 1929 roku polscy technicy biorą czynny udział. Liga Narodów zainteresowana jest w ostatnich czasach pracami Międzynarodowego Instytutu Biblijograficznego i fakt ten pozwala rokować nadzieję, że wszechświatowa sieć informacji biblijograficznych zostanie w najbliższym czasie zorganizowana.

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH

w Warszawie

KONTO P. K. O Nr 128

POSIEDZENIE TECHNICZNE.

W piątek dnia 24 marca r. b. o godz. 8-ej wiecz. w Wielkiej sali gmachu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie, Czackiego 3/5 odbędzie się posiedzenie Techniczne, na którym p. dyr. inż. Henryk Karpinski wygłosi odczyt t. p. „Powojenne postępy w paplernictwie”.

KOMUNIKATY KÓŁ I WYDZIAŁÓW

KOŁO ZEBRAŃ TOWARZYKICH zawiadamia, że w środy postne urzędza w Złotej Sali HERBATKI TOWARZYSKIE, urozmaicone występami artystkw Z. A. S. P. u i gram i towarzyskimi. Wejście dla członków i żł, dla wprowadzonych gości 2 zł

POSADY WAKUJĄCE

- 10—Stowarzyszenie dla Rozwoju Spawania i Cięcia Metali w Polsce organizuje dorocznym zwyczajem IV kurs spawania i cięcia metali dla inżynierów i techników. Termin rozpoczęcia kursu będzie ustalony po zgłoszeniu się odpowiedniej liczby kandydów. Bliższe informacje w biurze Stow. - Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 689-34
- 12—Magistrat m. Dubna. woj. Wołyńskiego ogłasza konkurs na stanowisko INŻYNIERA-ARCHITEKTA MIEJKIEGO. Szczegółowe warunki są do przejrzania w Kancelarji Stow. Techników.
- 14—Zarząd Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Prużanie (woj. Poleskie) ogłasza konkurs na stanowisko DYREKTORA SZKOŁY Rzemieślniczo-Przemysłowej P. M. S. Warunki: 1) kwalifikacje przepisane ustawą M. W. R. i O. P., 2) umiejętność prowadzenia gospodarki szkoły, 3) wynagrodzenie ok. 350 zł. miesięcznie z obowiązkowemi wykładami 18 godzin tygodniowo. Inne warunki do wspólnego omówienia.

POSZUKUJĄ PRACY.

- 15—INŻYNIER-MECHANIK-KONSTRUKTOR motorów samojazdowych i samojazdów poszukuje zajęcia z zakresu swej specjalności. Zna inne działy budowy maszyn (sawnice, kolejnictwo). Łaskawe zgłoszenia do adm. pisma pod nr. 15
- 17—INŻYNIER, wieloletni kierownik ruchu dużych przedsiębiorstw; warsztatowiec i kalkulator; znajomość wzorowej gospodarki ciepłej i nowoczesnych metod pracy — przyjmie odpowiednią pracę. Łaskawe zgłoszenia pod nr. 17 do Adm. pisma
- 19—ARCHITEKT DYPLOMOWANY z 20 letnią praktyką zawodową, z praktyką w administracji państwowej, w sile wieku — poszukuje stanowiska w samorządzie miejskim Łaskawe oferty kierować proszą do administ. pisma pod nr. 19

Wydawnictwa

W roku zeszłym ukazała się jako praca dyplomowa Wandy Czemplińskiej prawdziwie pożyteczna książka p. t. „Rozwój pojęć o ochronie praw wynalazcy”. Treść książki, po historycznym przedstawieniu rozwoju pojęć o ochronie własności przemysłowej obejmuje rys charakterystyczny ustawodawstwa patentowego w różnych krajach, zaznajamia z obowiązującemi uchwałami międzynarodowych Konwencji i Konferencyj, szczegółowo zapoznaje z polskiem prawem patentowem. W zakończeniu autorka zaznajamia z rolą wynalazków dla gospodarstwa krajowego. Treściwe i ze znajomością rzeczy ujęcie materiału czyni książkę tę bardzo pożyteczną zwłaszcza wobec bardzo słabej znajomości u nas prawa dotyczącego ochrony własności przemysłowej.

Zarząd Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie
podaje do wiadomości P.P.Członków, że

WALNE ZEBRANIE SPRAWOZDAWCZE

odbędzie się

w Sali Wielkiej S-nia w dn. 31 marca r. b. o godz. 20-ej

1. Zagajenie zebrania przez Prezesa lub jego Zastępcę
2. Wybór Przewodniczącego, Sekretarza, Asesorów i Skrutatorów.
3. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu poprzedniego Walnego Zebrania z dnia 16 grudnia 1932.
4. Wybory do Władz Stowarzyszenia.
5. Balotowanie kandydatów na członków Stowarzyszenia.
6. Sprawozdanie z działalności S-nia za rok 1932.
7. Sprawozdanie finansowe za r. 1932 i wniosek Komisji Rewizyjnej.
8. Sprawa budowy przystani.
9. Zatwierdzenie zmienionych regulaminów kilku Kół i Wydziałów.
10. Komunikaty Zarządu.
11. Wolne wnioski do rozpatrzenia przez Zarząd i ewentualnego wniesienia na następne Walne Zebranie.